प्रतापपुर गाँउपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम), लुम्बिनी प्रदेश

राजस्व सुधार कार्ययोजना

Revenue Improvement Action Plan (RIAP)

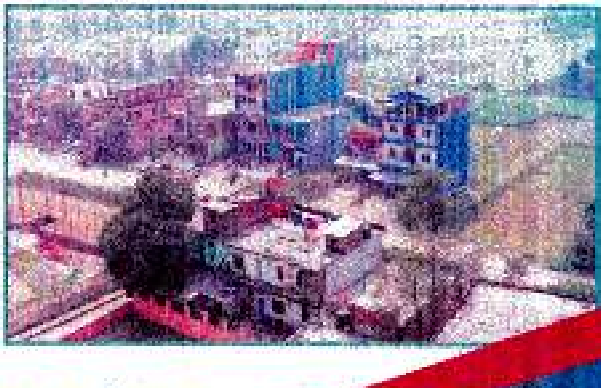

२०८१/०८२ - २०८३/०८४

विषयसूची

पेज. नं

परिच्छेद – १ कार्ययोजनाको परिचय

१.१ कार्ययोजनाको परिभाषा..१
१.२ राजस्व सुधार योजनाको परिचय..१
१.३ कार्ययोजनाको उद्देश्य..२
१.४ कार्यशाला सञ्चालन विधि तथाप्रक्रिया..२
  १.४.१ सन्दर्भ सामग्री संकलन तथा अध्ययन..३
  १.४.२ तथ्यांक/सूचना संकलन फारम तथा सूची विकास..३
  १.४.३ अभिमुखिकरण तथा राजस्व सुधार योजना तर्जुमा कार्यशाला..३
  १.४.४ तथ्यांक/सूचा संकलन..४
  १.४.५ तथ्याङ्क विश्लेषण तथा मस्यौदा कार्ययोजना तयारी..५
  १.४.६ मस्यौदा कार्ययोजना पेश..५
  १.४.७ कार्ययोजना लाई अन्तिम रुप प्रदान तथा पेश..५
१.५. अध्ययनको सीमा..५

परिच्छेद – २ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

२.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय..६
२.२ प्रतापपुर गाउँपालिकाको संगठन संरचना..९
२.३ गाँउपालिकाको भौतिक सम्पत्ति..९

परिच्छेद – ३ स्थानीय तहको राजस्व अधिकार

३.१ स्थानीय तहको राजस्व अधिकार सम्बन्धी संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था..११
३.२. आन्तरिक आय परिचालनको वर्तमान अवस्था..१५
  ३.२.१ कर राजस्व..१७
  ३.२.२ गैरकर राजस्व..२१

परिच्छेद – चार : आय संकलनको संस्थागत क्षमता तथा संकलन अवस्था

४.१ राजस्व परिचालन सम्बन्धि नीति..२७
४.२ आय संकलनको संस्थागत क्षमता..२८
४.३. राजस्व परिचालनमा रहेका सवालहरु..३१

परिच्छेद – पाँच : राजस्व सुधार कार्ययोजना

५.१ गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना..३३

परिच्छेद छ : आगामी तीन वर्षको आय प्रक्षेपण

६.१ राजस्व सुधार कार्ययोजनाका आधारमा राजस्व प्रक्षेपण..४०
६.२ गाउंपालिकाको आगामी तीन आर्थिक वर्षको राजस्व प्रक्षेपण..४४

परिच्छेद सात : अपेक्षित नतिजा..४७

परिच्छेद आठ : अनुगमन तथा मूल्याङ्कन..४९

अनुसूची

अनुसूची-१ सन्दर्भ सामग्रीहरु..५१
अनुसूची-२ : प्रतापपुर गाउंपालिकाको आर्थिक ऐन २०८०..५२

परिच्छेद – १

कार्ययोजनाको परिचय

१.१ कार्ययोजनाको बारेमा

गाउँपालिकाको विद्यमान राजस्व अवस्थामा सुधार गर्ने तथा आगामी तीन वर्षसम्मको राजस्व प्रक्षेपण गर्ने कार्यलाई सहयोग पुऱ्याउन विज्ञ संस्थाको प्राविधिक सहयोगमा प्रतापपुर गाउँपापिकाले यो राजस्व सुधार कार्ययोजना (Revenue Improvement Action Plan - RIAP) तयार गरेको हो । यस प्रतिवेदनमा प्रतापपुर गाउँपालिकाको राजस्व परिचालनको वर्तमान अवस्था अध्ययन, विश्लेषण गरी प्राप्त नतिजाका आधारमा राजस्व सुधारको लागि गर्नुपर्ने कार्यहरूको पहिचान गरिएको छ र सोका आधारमा आगामी तीन आर्थिक वर्षको राजस्व प्रक्षेपणसमेत गरिएको छ । यस राजस्व सुधार कार्ययोजनाले गाँउपालिकाको राजस्व सुधारमा गर्नुपर्ने कार्यहरूलाई मार्गदर्शन गर्ने तथा उक्त कार्यहरूको अनुगमनका लागि तथा आगामी वर्षहरूको आय बजेट तयार गर्न आधार उपलब्ध गराउने विश्वास लिइएको छ । यस कार्ययोजनामा निम्न विषय वस्तुहरूलाई समेटिएको छ ।

१. राजस्व सुधार कार्ययोजनाको परिचय
२. गाँउपालिकाको संक्षिप्त परिचय
३. स्थानीय तहको राजस्व अधिकार तथा आय संभाव्यता
४. आय संकलनको संस्थागत क्षमता तथा संकलनको अवस्था
५. राजस्व सुधार कार्ययोजना
६. आगामी ३ वर्षको आय प्रक्षेपण
७. निष्कर्ष तथा सुझाव

१.२ राजस्व सुधार योजनाको परिचय

नेपालको राज्य सञ्चालन संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको हुने तथा राज्यशक्तिको प्रयोग तीनै तहले गर्ने विद्यमान संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ । स्थानीय सरकारले आ-आफ्नो क्षेत्रमा गर्ने विकास निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित गरी जनचाहना अनुरुप सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन ठूलो लगानी आवश्यक देखिन्छ । यसका लागि स्थानीय सरकारलाई संघ र प्रदेश सरकारबाट उपलब्ध हुने विभिन्न अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँड बाहेक स्थानीय राजस्व अधिकार अन्तर्गत विभिन्न कर तथा सेवा शुल्क, पर्यटन शुल्क तथा दण्ड जरिवाना जस्ता गैरकर लगाउने अधिकार प्रदान गरिएको छ । साथै स्थानीय सरकारले अन्य स्वदेशी संघसंस्थाबाट अनुदान रकम प्राप्त गर्न सक्ने, नेपाल सरकारको पूर्वस्वीकृति लिएर वैदेशिक अनुदान वा सहयोग लिन सक्ने तथा नेपाल सरकारको सहमति लिएर वित्त आयोगले सिफारिस गरेको सीमाभित्र रही आन्तरिक ऋण लिन सक्ने कानुनी व्यवस्था समेत छ ।

संवैधानिक अधिकारभित्र रही स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन तथा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐनले गाउँपालिकालाई आन्तरिक आय परिचालन गर्न सक्ने उल्लेख्य अधिकार दिएको भएता पनि ती अधिकारलाई ऐनको प्रावधान अनुसार व्यवस्थित तथा न्यायोचित तरिकाले पूर्णरुपमा परिचालन गर्न सकिरहेका छैनन् । यसको मुख्य कारण स्थानीय तहको संरचना नयाँ भएकोले त्यसका लागि आवश्यक नीति तथा कार्यविधि, संगठनात्मक व्यवस्था, सूचना तथा तथ्यांकको स्थापना, आयको सम्भाव्यता अध्ययन, नियन्त्रण प्रणालीको स्थापना आदिको स्थापना तथा अभ्यासको कमी हुनु रहेको छ ।

प्रतापुर गाँउपालिकाको राजस्व सुधारका लागि गाँउपालिकाकै नेतृत्वमा सहभागितामूलक पद्धति अवलम्बन गरी यो कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ । यस दस्तावेजको प्रमुख उपलब्धीका रुपमा गाँउपालिकाका प्रतिनिधि, कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरुलाई राजस्व परिचालनको क्षेत्रमा आधारभूत जानकारी प्राप्त हुनुका साथै गाँउपालिकाको आन्तरिक आयको क्षेत्रमा रहेका समस्या तथा अवसरहरूको पहिचान गरी सुधारको कार्ययोजना तयार गर्ने र आगामी तीन वर्षका लागि आयको प्रक्षेपण गर्ने मार्गदर्शन तयार भएको हुनेछ ।

१.३ कार्ययोजनाको उद्देश्य

प्रतापुर गाँउपालिकाको आन्तरिक आयको विद्यमान अवस्था, आन्तरिक स्रोतको संभावना र विद्यमान समस्याहरूको विश्लेषण गरी सुधारका कियाकलाप पहिचान गर्न र सोको आधारमा आगामी ३ वर्षको आय प्रक्षेपणमा गाँउपालिकालाई सहयोग पुऱ्याउनु नै यस कार्ययोजना तयारी गर्नुको मुलभूत उद्देश्य हो । यस कार्ययोजनाका विशिष्ठ उद्देश्यहरू देहाय अनुसार रहेका छन्

- प्रतापपुर गाँउपालिकाको आय अधिकार तथा सुधार योजना सम्बन्धमा प्रमुख, उपप्रमुख, कार्यपालिकाका सदस्यहरु, राजस्व परामर्श समितिका पदाधिकारीहरु, शाखा प्रमुखहरू, वडा सचिवहरु, राजस्व प्रशासनमा संलग्न कर्मचारीहरू, प्रमुख राजनीतिक दल तथा उद्योग वाणिज्य संघका प्रतिनिधि र अन्य सरोकारवालाहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने ।
- शीर्षकगत रुपमा करका आधार तथा विगत तीन वर्षको आन्तरिक आयको अवस्थाको विश्लेषण गर्ने ।
- आन्तरिक आय वृद्धिको लागि आयका प्रमुख स्रोतहरूको सम्भावना र यथार्थ असुलीमा भएको फरकको पहिचान गर्ने ।
- राजस्व प्रशासनको संस्थागत व्यवस्था, बिलिङ्ग तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विश्लेषण गर्ने ।
- गाँउपालिकाको आन्तरिक आय वृद्धिका सम्भावनाहरू पहिचान गरी आय प्रक्षेपण एवम् आय सुधार रणनीति सहितको राजस्व सुधार कार्य योजना तयार गर्ने ।

१.४ कार्यशाला सञ्चालन विधि तथा प्रक्रिया

कार्ययोजना तयारी गर्ने कार्य गाउँपालिकाका पदाधिकारी, शाखा प्रमुख तथा अन्य कर्मचारी र वडा सचिवहरू सहितको सहभागितामा कार्यशाला आयोजना गरी सम्पन्न गरिएको थियो ।

त्यसबाहेक, सरोकारवालाहरूसंगको अन्तरक्रिया तथा सूचना संकलन फारामको उपयोग तथा सम्बन्धित कर्मचारी तथाजनप्रतिनिधिहरुसंग छलफलजस्ता विधिहरूबाट कार्ययोजना तयारीका लागि थप सूचना संकलन गरिएको थियो ।

अध्ययनका क्रममा अवलम्बन गरिएका विधिहरूको विस्तृत विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.१ सन्दर्भ सामग्री संकलन तथा अध्ययन

अध्ययन कार्यको प्रथम चरणमा विभिन्न स्रोतहरूबाट सन्दर्भ सामग्रीहरू संकलन, अध्ययन तथा पुनरावलोकन गरिएको थियो । प्रतिवेदनका लागि आवश्यक सूचना गाउँपालिकाको कार्यालयमा रहेका राजस्व शाखा, लेखा शाखा, योजना शाखा, नक्सा शाखा, प्रशासन शाखालगायत अन्य शाखा र एकाइहरुबाट संकलन गरिएको थियो । थप सूचनाका लागि सम्बन्धित कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुसँग छलफल गरिएको थियो । यस क्रममा अध्ययन तथा पुनरावलोकन गरिएका मुख्य सन्दर्भ सामग्रीहरू अनुसूची १ मा दिइएको छ ।

१.४.२ तथ्यांक/सूचना संकलन फारम तथा सूची विकास

तथ्यांक संकलन गर्नुअघि सम्बन्धित विभिन्न सन्दर्भ सामग्रीहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गरी परामर्शदातृ संस्थाले अन्य स्थानीय तहहरुमा गरेको अभ्यास समेतलाई मध्यनजर गरी सूचना संकलनका लागि आवश्यक फारामहरूको विकास गरिएको थियो । गाँउपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजनाको सन्दर्भमा तथ्यांक संकलनको लागि प्रयोग गरिएको फाराम अनुसूची २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.३ अभिमुखिकरण तथा राजस्व सुधार योजना तर्जुमा कार्यशाला

गाउँपालिकामा प्रारम्भिक अभिमुखिकरण तथा राजश्व सुधार योजना तर्जुमा कार्यशाला सञ्चालन गर्न गाउँपालिकाका लागि उपयुक्त समय तय भएपछि प्राविधिक परामर्शदाता टोली फागुन १० गते प्रतापपुर आइपुगेको थियो । गाउँपालिकाका प्रमुख पदाधिकारीहरूसंग भएको छलफल र समझदारी अनुरुप २०८० फागुन ११ गते विहान ९ बजेदेखि बेलुकी पाँच बजेसम्म राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमाका लागि प्रारम्भिक थियो ।

कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालन गरिएको थियो । कार्यशाला गोष्ठीमा गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कार्यपालिका सदस्यहरू, गाउँपालिकाका शाखा प्रमुखहरू, वडा सचिव तथा कार्यालयसहायकहरू लगायत सहजकर्ता टोली सहित कुल ८० जनाको सहभागिता रहेको थियो ।कार्यशाला गोष्ठीको शुभारम्भ सत्रमा मन्तव्य व्यक्त गर्दै गाउँपालिका अध्यक्ष श्री उमेशचन्द्र यादवले सामान्यतया राजस्व वृद्धिमा यथोचित ध्यान दिने परिपाटी कम भएको तथा सम्भाव्य सबै क्षेत्रमा राजस्व संकलन गर्न नसकिएको परिवेशमा राजस्व सुधार कार्ययोजनाले कर तथा गैरकरको दर तथा दायरा सम्बन्धमा

यथार्थपरक विश्लेषण गरी गाउँपालिकाको कुल राजस्वको आकार पहिचान गरी राजस्वका दरहरुलाई सान्दर्भिक बनाउन सक्ने अपेक्षा व्यक्त गर्नु भएको थियो । कार्यशाला गोष्ठीमा स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्दै प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री रामजी जोशीले स्थानीय तहमा धेरै जिम्मेवारी रहेको, जिम्मेवारीका तुलनामा स्रोतको कमी रहेको, धेरै ध्यान खर्चमा रहेको तर कसरी आय वृद्धि गर्न सकिन्छ भन्ने सम्बन्धमा कम ध्यान पुग्ने गरेको र सानो प्रयासमा पनि ठूलो राजस्व संकलन गर्न सक्ने अवसर भएकाले प्रतापपुर गाउँपालिकालाई जीवन्त र उदीयमान पालिकाका रुपमा स्थापित गर्न पर्याप्त आन्तरिक राजस्व वृद्धि गर्नुपर्ने आवश्यकत रहेको सन्दर्भमा यस राजस्व सुधार कार्ययोजनाले पालिकाको राजस्व वृद्धिमा योगदान पुर्‍याउने धारणा व्यक्त गर्नुभएको थियो । शुभारम्भ सत्र सम्पन्न भएपछि प्राविधिक टोलीलाई कार्यशाला सञ्चालनका लागि बाँकी सत्रहरू सञ्चालनको जिम्मा दिइएको थियो । कार्यशाला गोष्ठीको प्रारम्भमा नेपाल सरकारका पुर्व मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीले, स्थानीय तहको राजस्व अधिकार तथा राजस्व सुधार कार्ययोजनाको आवश्यकता र औचित्यका सम्बन्धमा विष ायवस्तुको प्रस्तुतिसहित सत्र सहजीकरण गर्नुभएको थियो । परामर्शदातृ संस्थाका तर्फबाट श्री विष्णु

बहादुर थापाले कर तथा गैरकरका सैद्धान्तिक र व्यवहारिक विषयमा प्रस्तुतिकरण गर्नुभएको प्रस्तुतिकरण सवसम्पन्न भएपश्चात् सहभागीहरुलाई निम्न तीन समूहमा विभाजन गरी राजस्व सुधार कार्ययोजनाका आधारभूत विषयवस्तुमा छलफल गरी तयार पारिएको समूह कार्यलाई प्लेनरीमा प्रस्तुती र छलफल गरी निष्कर्ष सहित कार्यशालाको समापन गरिएको थियो ।

समुह	समुह कार्यको शीर्षक	
समुह १.	कर राजस्व सुधार योजना	
समुह २.	गैरकर राजस्व सुधार योजना (नयाँ क्षेत्र समेत)	
समुह ३	राजस्व प्रशासन (आयको अभिलेख तथा संकलन, संगठन, अनुगमन र समन्वय)	

कार्यशाला समापनको अवसरमा उपाध्यक्ष श्री मानकुमारी चौधरीले यस कार्ययोजनाको तर्जुमा गाउँपालिकाको आन्तरिक आय वृद्धिमा ठोस सुधारको अपेक्षा गर्दै सहभागी सबैलाई धन्यवाद व्यक्त गर्नु भएको थियो । त्यसपश्चि कार्ययोजनाका लागि आवश्यक सूचना संकलन गर्न निम्नानुसारको तिन सदस्यीय टोली गठन गरिएको थियो ।

क.सं.	नाम	जिम्मेवारी
१	जीवलाल पाण्डे	संयोजक
२	मिराकुमारी चौधरी	सदस्य
३.	मोहन खनाल	सदस्य
४		

१.४.४ तथ्यांक/सूचा संकलन

अध्ययनका क्रममा परामर्शदाताद्वारा गाउँपालिकाका विभिन्न शाखाहरू तथा सरोकारवाला पक्षहरूसँग छलफल, अन्तरक्रिया, स्थलगत अवलोकन, वडास्तरिय छलफल एवम् प्रकाशित अप्रकाशित प्रतिवेदनहरुबाट आवश्यक सूचनाहरू संकलन गरिएको थियो । यसका अलावा तथ्यांक संकलनका लागि गठित समितिले आवश्यक तथ्यांकहरू संकलन गरी प्राविधिक टोलीलाई उपलब्ध गराएको थियो । अध्ययनका क्रममा निम्न क्षेत्रगत तथ्यांक एवं सूचनाहरू संकलन गरिएको थियो :

- राजस्व प्रशासन तथा सूचना प्रवाहसम्बन्धी विवरण
- गत वर्ष तथा चालु वर्षको हालसम्मको यथार्थ आय विवरण
- चालु वर्षको आर्थिक ऐन तथा बजेट
- गाँउपालिकाको वस्तुगत विवरण
- कर्मचारी विवरण तथा संगठन संरचना (organogram)
- आन्तरिक आय संकलनको अवस्था, स्रोत, क्षेत्र तथा दर सम्बन्धी विस्तृत विवरण
- आन्तरिक आय संकलनको संभावित नयाँ क्षेत्रहरू सम्बन्धी तथ्यांक तथा सूचना

१.४.५ तथ्याङ्क विश्लेषण तथा मस्यौदा कार्ययोजना तयारी

कार्यशाला, समूहगत छलफल र स्थलगत भ्रमण तथा सन्दर्भ सामाग्री एवम् प्रतिवेदनहरुको अध्ययनबाट प्राप्त तथ्यांक तथा सूचनाहरूलाई विभिन्न तथ्यांकीय औजारहरू तथा विधिहरूको प्रयोग गरी विश्लेषण गरिएको छ । यसरी विभिन्न विधिहरूबाट विश्लेषण गरी प्राप्त नतिजा तथा जानकारीहरूलाई तालिकामा प्रस्तुत गरी राजस्व सुधार कार्य योजनाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार गरिएको हो ।

१.४.६ मस्यौदा कार्ययोजना पेश

राजस्व सुधार कार्ययोजनाको यो मस्यौदा आवश्यक सुझाव तथा सल्लाहका लागि गाउँपालिका समक्ष पेश गरिएको छ ।

१.४.७ कार्ययोजना लाई अन्तिम रुप प्रदान तथा पेश

उल्लेखित मस्यौदा प्रतिवेदन माथी विभिन्न सरकोवाला पक्षहरुबाट प्राप्त सल्लाह तथा सुझावहरु समावेश गरी राजस्व सुधार कार्ययोजनाको प्रतिवेदनलाई अन्तिम रुप प्रदान गरि गाउँपालिका समक्ष पेश गरिएको छ ।

१.५. अध्ययनको सीमा

गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजनाको क्षेत्र व्यापक रहेको भएता पनि सीमित स्रोत साधन, पर्याप्त सूचनाको अभाव, सीमित समयका कारण यस अध्ययन प्रतिवेदनका आफ्नै सीमाहरू रहेका छन्, जुन निम्नानुसार रहेका छन्:

- अध्ययन तथा विश्लेषण कार्यका लागि प्रमुख रुपमा कार्यालयको अभिलेख, दस्तावेज प्रतिवेदन तथा द्वितीय स्रोतहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्क तथा सूचनाहरूलाई आधार लिइएको छ । यसका अतिरिक्त गाउँपालिकाका सम्बन्धित प्रतिनिधिहरू, कर्मचारीहरू तथा अन्य सरोकारपक्षहरूसँग भएको छलफल तथा विद्युतीय माध्यमबाट प्राप्त सूचनाहरू समावेश गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक आय तथा स्रोत परिचालन सम्बन्धी अध्ययनको लागि उपलब्ध गराइएको फाराम अनुसार प्राप्त तथ्याङ्कहरू विभिन्न कार्यालयहरूको अभिलेख तथा आंशिक रुपमा स्थलगत अध्ययनबाट संकलन गरिएको छ । तथ्यांक संकलनको लागि विस्तृत स्थलगत सर्भेक्षण कार्य गर्न समय र स्रोतको सिमितता रहेको र परामर्श सेवाको कार्यक्षेत्रगत शर्तमा समाबेश नभएकोले संभव भएन ।
- तथ्यांक सङ्कलनको लागि विस्तृत छुट्टै स्थलगत सर्भेक्षण कार्य नगरिएको हुँदा विभिन्न शीर्षकमा राजस्वको सम्भावना आँकलन गर्न सान्दर्भिक अन्य तथ्याङ्क जस्तो कि कुल घरधुरीको सङ्ख्या, खेती गरिएको जमिनसम्बन्धी तथ्याङ्क, राष्ट्रियस्तरबाट भएका सर्भेक्षणबाट प्राप्त सम्बन्धित तथ्याङ्क लगायतका स्रोतहरूको प्रयोग गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाको जनसंख्या तथा आर्थिक गतिविधिमा हुने वृद्धि, गाउँपालिकाको सेवामा हुने वृद्धि र नागरिक सन्तुष्टिमा हुने वृद्धि, मूल्यांकन दरमा हुने वृद्धि तथा राजस्वका दरको पुनरावलोकन आदि क्रियाकलापहरूले भविष्यको राजस्व संकलनमा असर गर्ने भएता पनि यी तथ्यांकहरू उपलब्ध नभएकाले आय प्रक्षेपणमा आधार लिन सकिएको छैन ।

परिच्छेद – २

गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको आय परिचालनसंग प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष सम्बन्धित पक्षहरूलाई समावेश गरिएको छ । यसले गाउँपालिकाको भौगोलिक आर्थिक तथा सामाजिक अवस्था तथा गाउँपालिकाको संस्थागत क्षमतालाई चित्रण गर्दछ ।

२.१ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

गाउँपालिकाको परिचय:-

लुम्बिनी प्रदेशका १२ जिल्लाहरु मध्ये नवलपरासी (बर्दघाटसुस्ता पश्चीम) पनि एक जिल्ला हो । शान्तिका अग्रदुत गौतम बुद्धको जन्मस्थलको रुपमा प्रख्यात लुम्बिनी प्रदेशमा पर्ने यस जिल्लाको दक्षिण भेगमा प्रतापपुर गाउँपालिका अवस्थित रहेको छ । चुरे पहाडको पश्चिम'दक्षिण क्षेत्र परासी खण्डको समथर भुभगमा यो प्रतापपुर गाउँपालिका पर्दछ भने यहाँको माटो चिम्टाइलो भएकोले यहाँ उखु, धान, गहुँ, दलहन, तेलहनको अतिरिक्त तरकारी खेती पनि राम्रो हुने गर्दछ र यो क्षेत्र समन्द्र सतहबाट करिब ३०० मी. सम्मको उचाइमा रहेको छ ।

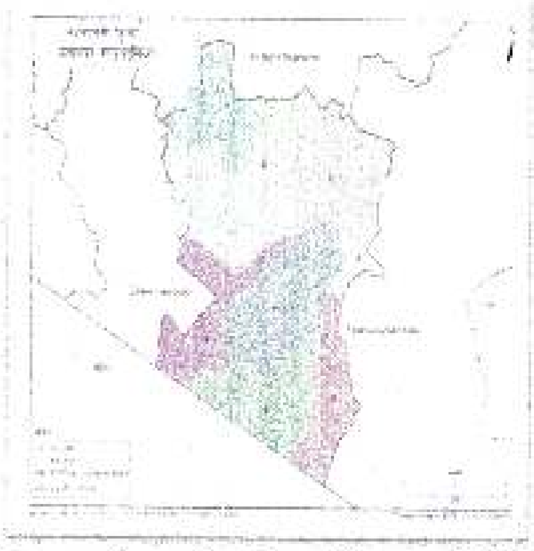

नेपालको संविधान, २०७२ बमोजिम नेपाल सरकारले स्थानीय निकायहरुको पुनःसंरचनाको लागि गठन गरेको उच्च स्तरीयआयोगले २०७३ पुष २२ मा नेपाल सरकारलाई बुझाएको प्रतिवेदन नेपाल सरकारले परिमार्जन गरी २०७३ फागुन २७ गतेबाट स्थानीय तह लागू गर्ने निर्णय अनुसार नवलपरासी जिल्लाको साविकका गा.वि.स.हरु जमुनिया (वडा १,२,८ बाहेक), सोमानी, ठुलोखैरटवा, बैदोली, गुठिप्रसौनी, गुठिसुर्यपुरा र प्रतापपुर गाविसहरुलाई समायोजन गरी प्रतापपुर गाउँपालिको स्थापना गरिएको हो ।

साविकको बैदोली, ठुलोखैरटवा र गुठिसुर्यपुरा गाविस बाहेक जमुनिया, सोमनी, गुठिप्रसौनी र प्रतापपुर गाविसहरुलाई दुई दुई वडामा विभाजन गरी हाल ९ ओटा वडा बनाईएको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा त्रिवेणीसुस्ता गा.पा., पश्चिममा सरावल गा.पा., उत्तरमा बर्दघाट न.पा. र दक्षिणमा भारत उत्तरप्रदेशको महाराजगंज जिल्ला सिमाना जोडिएको छ ।

वडा नं	साबिकका न.पा/गा.वि.स हरू	वडा कार्यालय रहेको स्थान
१	जमुनिया गा.वि.स	गोपीगंज
२	जमुनिया गा.वि.स	गोपीगंज
३	जमुनिया र सोमानी गा.वि.स	सोमानी
४	ठुलो खैरटवा गा.वि.स	खैरटवा
५	बैदौली गा.वि.स	बसहिया
६	गुठि प्रसौनी गा.वि.स	गुठि प्रसौनी
७	गुठि सूर्यपुरा गा.वि.स	गुठि सूर्यपुरा
८	प्रतापपुर गा.वि.स	गुठि प्रसौनी
९	प्रतापपुर गा.वि.स	बेलटारी

वि.स. २०७८ को राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्याङ्क अनुसार र यहाँको कुल जनसङ्ख्या ४९,८९७ रहेको छ भने महिलाको २५०८५, पुरुषको २४८१२ रहेको छ र यसअनुसार यहाँको औसत जनघनत्व ५७० जना प्रति वर्ग कि.मि. रहेको छ ।

आर्थिक अवस्था

लुम्बिनी प्रदेशका १२ जिल्लाहरु मध्ये नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चीम)मा अवस्थित नेपालका ७५३ स्थानीय तह मध्ये प्रतापपुर गाउँपालिका पनि एक स्थानीय तह हो । शान्तिका अग्रदुत गौतम बुद्धको जन्मस्थलको रुपमा प्रख्यात लुम्बिनी प्रदेशमा पर्ने यस जिल्लाको दक्षिण भेगमा प्रतापपुर गाउँपालिका अवस्थित रहेको छ । चुरे पहाडको पश्चिम दक्षिण क्षेत्र परासी खण्डको समथर भुभागमा यो प्रतापपुर गाउँपालिका पर्दछ भने यहाँको माटो चिम्टाइलो भएकोले यहाँ उखु, धान, गहुँ, दलहन, तेलहनको अतिरिक्त तरकारी खेती पनि राम्रो हुने गर्दछ र यो क्षेत्र समन्द्र सतहबाट करिब ३०० मी. सम्मको उचाइमा रहेको छ ।

तराई-मधेशको लाइफ लाइन मानिएको पुर्व-पश्चिम हुलाकी राजमार्ग अन्तर्गतको केही खण्ड यही गाउँपालिका अन्तर्गत पर्दछ । जसले गर्दा गाउँपालिकाका क्षेत्रभर नँया उद्योगी व्यवसायीहरुले उद्योग स्थापनाको लागी चासो देखाउदै आएका छन् । नजिकै रहेका ठुला शहरहरु सिद्धार्थनगर, बुटवल, भरतपुर आसपास व्यापार व्यवसाय तथा अन्य आर्थिक गतिविधि तीव्ररुपमा वृद्धि भइरहेको अवस्था छ । गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या मध्ये २१ देखि ६० वर्ष उमेर समूहको जनसंख्या ५६.८२ प्रतिशत

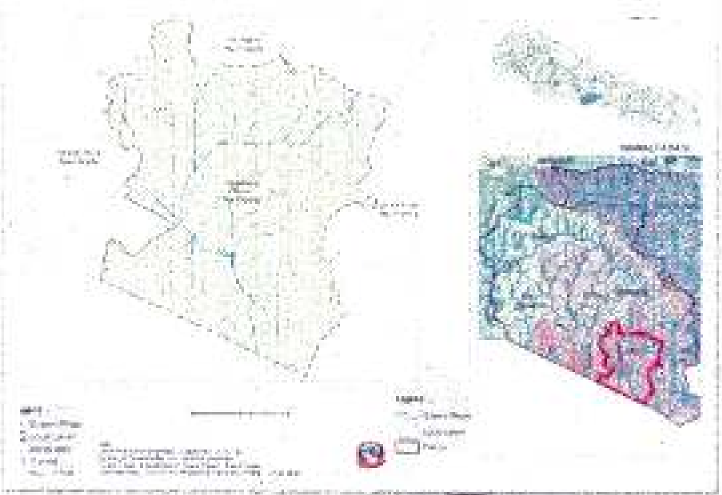

रहेको कारण कुल जनसंख्यामा सक्रिय जनसंख्याको हिस्सा ठूलो रहेको देखाउँदछ।

गाँउपालिकाले हाले तयार गरेको वस्तुगत विवरणमा उल्लेख गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण अनुसार गाँउपालिकाका ८५.८५ प्रतिशत घरपरिवारसँग मोबाइल फोन, ६५.१० प्रतिशतसँग टेलिभिजन, ७.९२ प्रतिशतसँग रेफ्रिजेरेटर, ८.४३ प्रतिशतसँग मोटरसाइकल/स्कुटर, ३.९१ प्रतिशतसँग इन्टरनेट रहेको छ। पालिका क्षेत्रमा आर.सी.सी. ढलान घर भएका घरपरिवार ८५.८१ प्रतिशत, जस्ताको छानाको घर भएका घरपरिवार ११.९३ प्रतिशत र बाँकीको टायल, फुस, काठ आदिको छाना भएको घर भएको तथ्यांक उपलब्ध छ। कृषि यस गाउँपालिकाका बासिन्दाहरुको मुख्य पेशा हो। कृषि भूमि उर्वर रहेको छ। विभिन्न नहर तथा खोलाहरुला वर्षायाममा पहाडी भेगबाट पाँगो माटो बोकेर ल्याई यस क्षेत्रमा विसर्जन गर्ने भएको हुँदा यहाँको भूमि थप मलिलो हुन मद्दत पुगेको छ। गाँउपालिकाको ९२४३.५ हेक्टर कृषि भूमिमा सिंचाइ सुविधा उपलब्ध छ। पालिकामा एक दर्जन बजार/व्यापारिक केन्द्रहरु रहेका छन्। मुख्य बजार केन्द्रहरुमा गोपिगन्ज, सेमरी, बेलटारी, सोमनी, गुठी सुर्यपुरा रहेका छन्। यी बजार केन्द्रहरुमा खाद्यान्न, हार्डवेयर, कृषि उत्पादन, लत्ताकपडा, पेट्रोलियम पदार्थ, इलेक्ट्रोनिक सामान उपलब्ध छन्। पालिका क्षेत्रमा विभिन्न वाणिज्य बैंक तथा विकास बैंकका गरी २० वटा शाखा र होटल तथा रेष्टुरेन्टहरु सञ्चालनमा रहेका छन्।

जनसांख्यिक तथा सामाजिक अवस्था

वि.सं. २०७८ को राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्याङ्क अनुसार र यहांको कुल जनसख्या ४९,८९७ रहेको छ भने महिलाको २५,०८५, पुरुषको २४८१२ रहेको छ र यस अनुसार यहांको औसत जनघनत्व ५७० जना प्रति वर्ग कि.मि. रहेको छ। ९८.८३ लैंगीक अनुपात रहेको छ भने कुल जनसंख्याको १.३५ प्रतिशत अपागंता भएको तथ्यांक छ।

२.२ प्रतापपुर गाउँपालिकाको संगठन संरचना

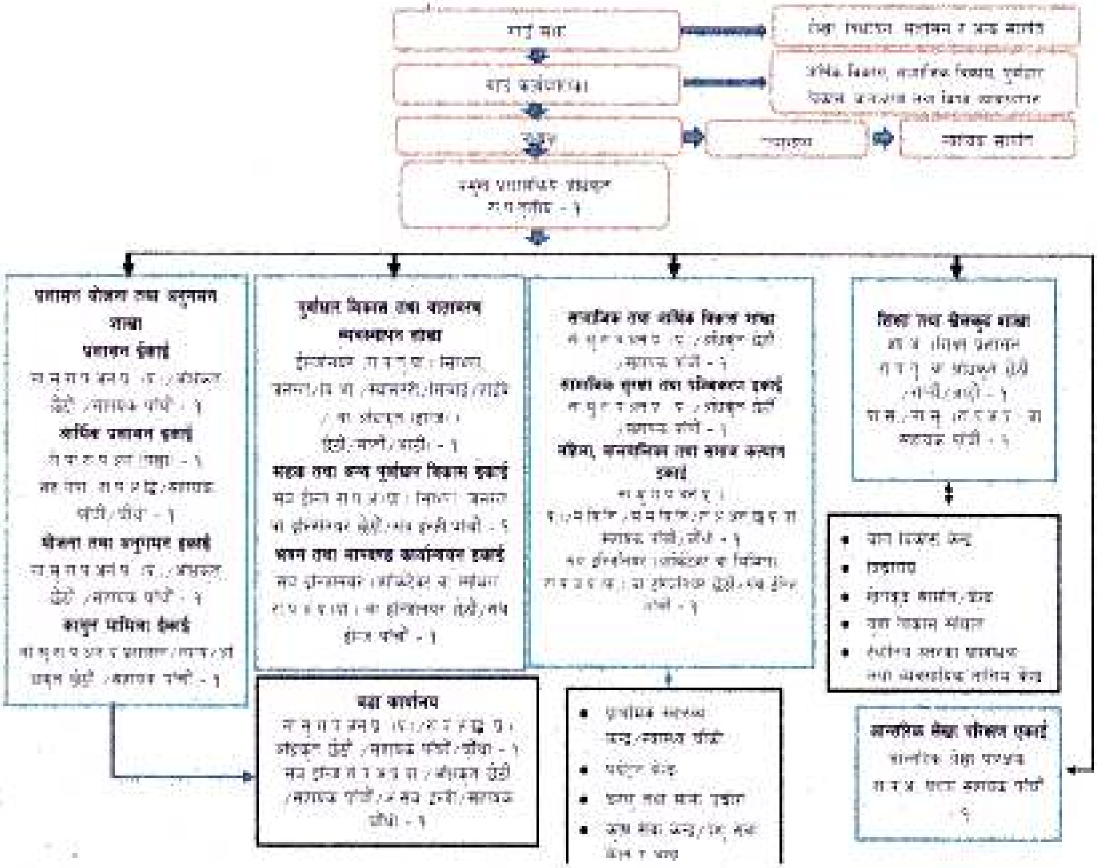

२.३ गाँउपालिकाको भौतिक सम्पत्ति

स्थानीय सरकारलाई प्राप्त अधिकार र जिम्मेवारी तथा सेवाग्राही नागरिकको अपेक्षा अनुसार जवाफदेही र जिम्मेवारपूर्ण सेवा प्रदान गर्नको लागि भौतिक स्रोत साधनको आवश्यकता पर्ने हुन्छ । स्थानीय सरकारको भूमिकालाई कम लागतमा प्रभावकारी रूपले कार्यसम्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कार्यस्थान, भवन तथा सामाग्री, यन्त्र, उपकरण, औजार, सुचना तथा सञ्चार प्रविधिको व्यवस्था र सोको मर्मत सम्भारको आवश्यकतालाई बुझ्न सकिन्छ । यस प्रतापपुर गाउँपालिकामा स्थलगत सर्वेक्षणका क्रममा गरिएको दस्जावेजहरुको अध्ययन, अवलोकन तथा सरोकारवाला पक्षहरु संगको छलफलबाट तपसिल अनुसार अवस्था प्राप्त भएको देखिन्छ :

गाउँपालिकाको भौतिक सम्पत्तिमा साविक सात गाविस जमुनिया, सोमानी, ठुलोखैरटवा, बैदोली, गुठिप्रसौनी, गुठिसुर्यपुरा र प्रतापपुर भवनहरु रहेका छन् । गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना (२०७९/०८०-२०८१/०८२) को अनुसार सामानहरुमा मोटर साइकल, स्कुटर टिपर, कम्प्युटर सेट, ल्यापटप, प्रिन्टर, फोटोकपी मेसिन, स्करपिओ जीप (२ थान), प्रोजेक्टर रहेका छन् । यसका अतिरिक्त

सिलिङ पंखा, स्टील अफिस दराज, काठको अफिस दराज फाइल क्याविनेट, कम्प्युटर कुर्सी, रिभल्भिङ कुर्सी, काठको कुर्सी, स्टील भिजिटर कुर्सी, काठ/चाइनिज अफिस टेवल, कम्प्युटर टेवल, इन्भर्टर, इन्भर्टर ब्याट्री, युपीएस, स्ट्याबलाइजर, टीभी, क्यामेरा, मोवाइल, जेनेरेटर, फ्रिज, एसी,सोफा सेट, साउण्ड सिस्टम सहित विभिन्न परिमाणमा कुल ८४ किसिमका सामानहरु रहेको देखिन्छ ।

अधीश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

परिच्छेद – ३

स्थानीय तहको राजस्व अधिकार

यस परिच्छेदमा उपलब्ध कानुनी व्यवस्था अनुसार गाउँपालिकाको आन्तरिक आय परिचालनको सम्भाव्यतालाई शिर्षकगत रुपमा विस्तृत विश्लेषण गरिएको छ। यसबाट गाउपालिकाले आन्तरिक आय परिचालनको विद्यमान अवस्था तथा सम्भावनाको विस्तृत विश्लेषण भई पहिचान गरिएको मुद्दाहरूलाई राजस्व सुधार कार्ययोजनाले संबोधन गर्ने विश्वास लिइएको छ।

३.१ स्थानीय तहको राजस्व अधिकार सम्बन्धी सवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था

नेपालको संविधान ले स्थानीय तहलाई निम्नानुसार राजस्व अधिकार प्रदान गरेको छ :

- सम्पत्ति कर
- घर बहाल कर
- घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क
- सवारी साधन कर । सेवा शुल्क दस्तुर
- पर्यटन शुल्क । विज्ञापन कर
- व्यवसाय कर
- भूमीकर (मालपोत)
- दण्ड जरिवाना
- मनोरञ्जन कर

संघीय कानुन (स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४) अनुसार स्थानीय तहलाई निम्नानुसार आय संकलन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ :

(क) गाँउपालिका वा नगरपालिकाको एकल अधिकार:

अ. कर

- सम्पत्ति कर: आफ्नो क्षेत्रभित्रको घर र घरजग्गामा घर र सो घरले चर्चेको जग्गामा सम्पत्ति कर लगाई बाँकी जग्गा र घर नभएका अन्य जग्गामा भूमीकर (मालपोत) लगाउनु पर्ने। "घरले चर्चेको जग्गा" भन्नाले घरले ओगटेको जग्गाको क्षेत्रफल र अधिकतम सो क्षेत्रफल बराबरको थप जग्गासम्म पर्ने।
- आर्थिक ऐन, २०७५ र केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०७५ बाट संशोधित व्यवस्था)
- भूमि कर (मालपोत): आफ्नो क्षेत्रभित्रको जग्गामा त्यस्तो जग्गाको उपयोगका आधारमा लगाउने। तर, सम्पत्ति कर लगाएको अवस्थामा भूमिकर (मालपोत) लगाउन नपाइने। (आर्थिक विधयक २०७५ बाट संसोधित व्यवस्था
- घर जग्गा बहाल कर: कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा।

उमेश चन्द्र यादव
आयुक्त

➢ व्यवसाय कर: पूंजीगत लगानी र आर्थिक कारोबारको आधारमा ।
➢ सवारी कर: टाँगा, रिक्सा, अटोरिक्सा, विद्युतीय रिक्सामा ।
➢ जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर: आफ्नो क्षेत्रभित्र ऊन, खोटो, जडीबुटी, वनकस (खर), कवाडी माल, जीवजन्तुको हाड, सीङ, प्वाँख, छालाको व्यवसायिक उपयोग गरे बापत ।

आ) शुल्क (बहाल बिटौरी शुल्क

➢ आफुले निर्माण, रेखदेख वा सञ्चालन गरेको हाट, बजार वा पसल वा सरकारी जग्गामा बनेका संरचनाको उपयोग बापत ।
➢ पार्किङ शुल्क: आफ्नो क्षेत्रभित्र कुनै सवारीलाई पार्किङ सेवा उपलब्ध गराए बापत ।

इ) सेवा शुल्क

➢ आफ्नो क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका केवलकार, ट्रेकिङ्ग, कायकिङ्ग, बञ्जी जम्प, जिपफ्लायर, प्याराग्लाइडिङ्ग आदि मनोरञ्जन तथा साहसी खेलकुदसम्बन्धी सेवा वा व्यवसायमा ।
➢ आफूले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका स्थानीय पुर्वाधार वा उपलब्ध गराएको देहायको
➢ सेवामा सेवामा:खानेपानी, विजुली, धारा, अतिथि गृह, धर्मशाला, पुस्तकालय, सभागृह, फोहरमैला व्यवस्थापन, सरसफाई, ढल निकास, सडक बत्ति, शौचालय, पार्क, पौडी पोखरी, व्या: ायामशाला, पर्यटकीय स्थल, हाटबजार, पशु बधशाला, शवदाह गृह, धोबिघाट, सडक, बसपार्क, पुल आदि।
➢ अचल सम्पत्ति वा अन्य कुनै विषयको मुल्यांकन सेवा शुल्क ।
➢ सिफारिश सम्बन्धी कुनै सेवा शुल्क ।

(ई) दस्तुर

➢ दर्ता, अनुमति तथा नवीकरण दस्तुर :-
एफएम रेडियो संचालन, घ वर्गको निर्माण इजाजत पत्र, विद्यालय स्थापना, स्थानीय स्तरका व्यापारिक फर्म,सहकारी, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम, ट्युसन, कोचिङ, औषधि पसल, प्लटिङ्ग
➢ ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, माटो, खरीढुङ्गा, स्लेटजस्ता वस्तुको सर्भेक्षण, उत्खननतथा उपयोग नक्सा पास दस्तुर
➢ पञ्जीकरण व्यवस्थापन दस्तुर
➢ वडा मार्फत गरिने सिफारिश तथा प्रमाणित दस्तुर

(उ) बिक्री गर्न सक्ने (केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन २०७५ बाट संसोधित व्यवस्था)

➢ गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणबाट तोकिएको परिमाणमा स्लेट, ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा एवम्‌माटोजन्य वस्तुको बिक्री गर्न सक्ने ।
➢ गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक तथा ऐलानी जग्गामा रहेको काठ दाउरा, जराजुरी, दहत्तर बहत्तर आदिकोबिक्री गर्न सक्ने ।

उमेश चन्द्र यादव

➢ यस्तो बिक्रीबाट प्राप्त रकम गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने ।

(ङ) सामुदायिक वनबाट आय प्राप्त गर्ने (केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेका ऐन २०७५ बाट संसोधित व्यवस्था)

➢ सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार बिक्री तथा उपयोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना बनाई गाउँपालिका तथा नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने ।

➢ वन पैदावारको बिक्री बापत प्राप्त हुने रकमको दश प्रतिशत रकम सम्बन्धित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने ।

(ख) प्रदेश तथा संघीय कानून अनुसार प्राप्त हुने (दफा ११(४))

➢ प्राकृतिक स्रोत साधन र सेवा शुल्क रोयल्टी (खनिज पदार्थको उत्खनन् रोयल्टी (सामुदायिक वनको
संचालन व्यवस्थापनबाट प्राप्त रोयल्टी

➢ पानी घट्ट, कुलो पैनी जस्ता सेवाबाट प्राप्त रोयल्टी

➢ प्राकृतिक स्रोत साधन र सेवा शुल्क रोयल्टी

➢ खनिज पदार्थको उत्खनन रोयल्टी

➢ सामुदायिक वनको संचालन व्यवस्थापनबाट प्राप्त रोयल्टी

➢ पानी घट्ट, कुलो पैनी जस्ता सेवाबाट रोयल्टी (खानेपानी महसुल

➢ स्थानीय साना सतह तथा भूमिगत सिंचाई सेवा शुल्क

➢ स्थानीय स्तरमा जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावार उत्पादन, संकलन, प्रसोधन र बजार व्यवस्थापन
जनरल अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, निदान केन्द्र र स्वास्थ्य संस्थाको दर्ता, संचालन अनुमति स्थानीय सार्वजनिक यातायातको रुट अनुमति, नवीकरण

➢ इन्टरनेट सेवा, टेलीसेन्टर, केवल, तारविहिन टेलिभिजन प्रसारण अनुमति, नवीकरण

➢ स्थानीय तहका पत्रपत्रिकाको दर्ता

संघीय कानुन (अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४) अनुसार स्थानीय तहलाई निम्नअनुसार वित्तीय अधिकार प्रदान गरेको छ :

(क) एकल कर प्रशासन सम्बन्धी व्यवस्था (आर्थिक ऐन २०७५ बाट संसोधित व्यवस्था)

➢ सवारी साधन करको दर प्रदेशले लगाउने र उठाउने । तर टाँगा, रिक्सा, अटोरिक्सा र विद्युतिय रिक्सामा सवारी साधन करकोदर गाँउपालिका वा नगरपालिकाले लगाउने र उठाउने

➢ घरजग्गा रजिश्ट्रेशन शुल्कको दर प्रदेशले लगाउने र गाँउपालिका वा नगरपालिकाले उठाउने ।

➢ मनोरंजन करको दर प्रदेशले लगाउने र गाँउपालिका वा नगरपालिकाले उठाउने

➢ विज्ञापन करको दर गाँउपालिका वा नगरपालिकाले लगाउने र उठाउने (ख), (ग) र (घ) बमोजिमको करबाट उठेको रकममध्ये ६० प्रतिशत रकम गाँउपालिका वा नगरपालिकाको संचित कोषमा जम्मा गरी ४० प्रतिशत रकम मासिक रुपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने ।

- ➢ प्रदेशले सवारी साधन कर करबाट उठेको रकम प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने ।
  - प्रदेश विभाज्य कोषमा जम्मा भएको रकम ६० प्रतिशत रकम प्रदेश सरकारलाई र ४० प्रतिशत स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गरिने
  - आयोगले निर्धारण गरेको निर्धाण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम प्रदेश सरकारले स्थानीय तहलाई बाँडफाँड गर्ने
  - प्रदेशले मासिक रुपमा सम्बन्धित स्थानीय सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने

(ख). राजस्व बाँडफाँड

- ➢ नेपाल सरकारले संकलन गरको मुल्य अभिवृद्धि कर र अन्तःशुल्कबाट संकलन भएको रकमको १५ प्रतिशत स्थानीय विभाज्य कोषमा जम्मा हुने
- ➢ आयोगले निर्धारण गरेको आधार र ढाँचा बमोजिम बाँडफाँड हुने
- ➢ स्थानीय सञ्चित कोषमा मासिक रुपमा प्राप्त हुने
- ➢ प्राकृतिक श्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टिको बाँडफाँड आयोगको सिफारिसमा प्राकृतिक श्रोतको उपयोगबाट प्रभावित हुने स्थानीय तहलाई २५ प्रतिशत
- ➢ प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टी वार्षिक रुपमा प्राप्त हुने

(ग) अनुदान

- ➢ वित्तीय समानीकरण अनुदानः खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमताको आधारमा आयोगको सिफारिशमा संघ र प्रदेशबाट प्राप्त
- ➢ सशर्त अनुदानः कुनै योजना कार्यान्वयन गर्न आयोगले तोकेको आधारमा संघ र प्रदेशबाट प्राप्त हुने
- ➢ समपूरक अनुदानः पूर्वाधार बिकास सम्बन्धि कुनै योजना कार्यान्वयन गर्न योजनाको कुल लागतको अनुपातका आधारमा संघ र प्रदेशबाट प्राप्त हुने
- ➢ विशेष अनुदानः कुनै खास उद्देश्य र योजनाको लागि संघ र प्रदेशबाट

(घ) वैदेशिक सहायता तथा आन्तरिक ऋण

- ➢ नेपाल सरकारको पूर्वस्वीकृति लिएर मात्र वैदेशिक अनुदान वा सहयोग लिन वा वैदेशिक अनुदान वा सहयोगमा योजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न गराउन सक्ने
- ➢ नेपाल सरकारको सहमति लिएर मात्र वित्त आयोगले सिफारिस गरेको सिमाभित्र आन्तरिक ऋण लिन सक्ने
- ➢ नेपाल सरकारसँग मनासिब कार्यका लागि ऋण लिन सक्ने उपरोक्त व्यवस्थाहरूले स्थानीय तहलाई प्राप्त हुन सक्ने आयका स्रोतहरूलाई व्याख्या गरेको छ । स्थानीय तहले कानून बमोजिम बाहेक आफ्नो अधिकार क्षेत्रमा कुनै कर लगाउन, उठाउन र ऋण लिन नपाउने व्यवस्था हुनुका साथै निम्न अनुसारका थप व्यवस्थाहरू रहेका छन् ।
- ➢ कर लगाउँदा राष्ट्रिय आर्थिक नीति, वस्तु तथा सेवाको ओसार पसार, पुँजी तथा श्रम बजार, छिमेकी प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई प्रतिकूल असर नहुने गरी लगाउनु पर्ने (संवैधानिक व्यवस्था)

- कर नलाग्ने : कूटनीतिक नियोग, कूटनीतिज्ञ, वैदेशिक ऋण वा सहायताबाट संचालित परियोजनाबाट हुने पैठारी, सामुहिक वा संयुक्त आवासको बिक्री नभएको स्टक, सामुहिक आवासको सार्वजनिक उपयोगको क्षेत्र ।
- सेवा शुल्क असुली कार्य आफैंवा व्यवस्थापन करार वा सार्वजनिक निजी साझेदारीबाट गर्न सक्ने ।

३.२. आन्तरिक आय परिचालनको वर्तमान अवस्था

माथि उल्लिखित राजस्व अधिकार सम्बन्धी कानूनी आधारमा यस गाँउपालिकाको सम्भाव्य आय शिर्षकहरूको परिचालनको अवस्था विश्लेषण गरिएको छ । यस अन्तर्गत गाँउपालिकामा सम्भावना भएका आय शिर्षकहरूको संभाव्यता, संकलनको अवस्था तथा दरको निर्धारणको अवस्थालाई देहाय बमोजिम पहिचान गरिएको छ :

तालिका ३ : गाउँपालिकाका आन्तरिक आय परिचालनका वर्तमान अवस्था

क.स	आयका शिर्षक	सम्भावना	दर निर्धारण	संकलन	कैफियत
क. करतर्फ					
१	भूमि कर (मालपोत)	भएको	भएको	भएको	
२	सम्पत्ति कर	भएको	भएको	भएको	
३	सवारी कर (टाँगा, रिक्सा, अटोरिक्सा,	भएको	भएको	भएको	आंशिक रुपमा संकलन भएको
४	घर जग्गा बहाल कर	भएको	भएको	भएको	आंशिक रुपमा संकलन भएको
५	व्यवसाय कर	भएको	भएको	भएको	आंशिक रुपमा संकलन भएका
६	जडीबुटी, कबाडी र जीवजन्तु कर	भएको	भएको	नभएको	
७	विज्ञापन कर	भएको	भएको		
ख. अन्य राजश्व					
८	स्लेट, ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, एवम् माटोजन्य वस्तुको बिक्री	भएको	भएको	नभएको	
९	काठ, दाउरा, जराजुरी, दहत्तर, बहत्तर बिक्री	भएको	भएको	नभएको	
१०	सामुदायिक वन पैदावार बिक्री	भएको	भएको	भएको	
११	नक्सापास दस्तुर	भएको	भएको	भएको	
१२	व्यक्तिगत घटना दर्ता शुल्क	भएको	भएको	भएको	
१३	बहाल बिटौरी शुल्क	भएको	भएको	नभएको	
१४	पार्किङ शुल्क	नभएको	भएको	नभएको	

उमेश चन्द्र यादव

१५	फोहरमैला व्यवस्थापन शुल्क	भएको	भएको	नभएको	
१६	स्थानीय खानेपानी महसुल	भएको	भएको	भएको	
१७	स्थानीय विद्युत् महसुल	नभएको	नभएको	नभएको	

क्र.स	आयका शिर्षक	सम्भावना	दर निर्धारण	संकलन	कैफियत
१८	मनोरञ्जन तथा साहसी खेलकुद सम्बन्धी सेवा तथा व्यवसायमा सेवा शुल्क: केबलकार, टेकिङ, कायाकिङ, बन्जीजम्प, जिपफलायर	भएको	भएको	नभएको	
१९	निर्माण, संचालन र व्यवस्थापन गरेका स्थानीय पूर्वाधार तथा सेवामा सेवा शुल्क: खानेपानी, विजुली, धारा, अतिथि गृह, धर्मशाला, पुस्तकालय, सभागृह, ढल निकास, सडक बत्ति, शौचालय, पार्क, पौडी पोखरी, व्यायामशाला, पर्यटकीय स्थल, हाटबजार	भएको	भएको	नभएको	
२०	मूल्यांकन सेवा शुल्क	भएको	भएको	नभएको	
२१	दर्ता, अनुमति तथा नवीकरण दस्तुर (एफएम रेडियो संचालन, घ बर्गको निर्माण	भएको	भएको	भएको	
२२	ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, नुन, माटी, खरीढुङ्गा, स्लेटजस्ता वस्तुको सर्भेक्षण, उत्खनन्त थाउ प्रयोग शुल्क	भएको	भएको	नभएको	
२३	वडामार्फत् गरिने सिफारिश तथा प्रमाणित दस्तुर सिफारिश तथा प्रमाणित दस्तुर	भएको	भएको	भएको	
२४	दण्ड जरिवाना	भएको	भएको	भएको	

माथी प्रस्तुत गरेको तालिकामा आयका शिर्षकहरुमा करका वर्तमान अवस्था र साम्भव्यतालाई प्रस्तुत गरिएको छ । उल्लेखित शिर्षकहरु गाउँपालिकले लिन मिल्ने कर तथा गैरकरहरु रहेका छ । यस तालिकाका स्रोत गाउँपालिकाका आर्थिक ऐन २०८० रहेका छ । गाउँपालिकाले कर शुल्क निर्धारण गर्ने क्रममा केहि सम्भावना नभएको शिर्षकहरु पनि समेटिएका छ । पालिकाले दर तोक्दा स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएका शिर्षकहरुमा व्यवहारिक नभएपनि अनिवार्य ठानेर शुल्क तोकेको पाइएको छ । तालिका अनुसार गाउँपालिकाले धेरै सम्भावित शिर्षकहरुमा कर निर्धारण गरेको छ भने केहि प्रावधानमा नभएको कुरा पनि आर्थिक ऐन २०८० मा उल्लेख भएको पाइएको छ । आर्थिक विधेयकले चारपाङ्ग्रे सवारी साधनमा पटक करका दर निर्धारण गरेका छ भने स्थानिय सरकार संचालन ऐनमा यो कुराका प्रावधान रहेका पाईदैन । गाउँपालिकामा ढुङ्गा, बालुवा उत्खनन का सम्भावना क देखिन्छ भने पार्किङ्ग पनि अहिले सम्भावना भन्दा बाहिरका कुरा रहेका देखिन्छ । गाउँपालिकामा मान्छेहरुको आवताजावत गर्ने कारण धेरै कम भएकोले अहिले नै धेरै शिर्षकहरुको सम्भावना कम रहेको देखिन्छ । माथि तालिकामा उठिएका प्रश्न तथा कमिकमजोरीलाई राजश्व सुधार कार्ययोजनामा सम्बोधन गरिएको छ ।

उमेश चन्द्र यादव

३.२.१ कर राजस्व

क. सम्पत्ति कर

हालको अवस्था

गाउँपालिकाले आ.व. २०७५/०७६ देखि सम्पत्ति कर सुरु गरेको छ । गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन २०८० ले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाको स्वामित्वमा रहेको भू- उपयोग वर्गीकरण अनुसार घर र घर जग्गामा सम्पत्ती कर लगाउने व्यवस्था गरेको छ । घर/संरचनाको मूल्यांकनको आधार देहायअनुसार रहने व्यवस्था गरेको छ ।

१. घरको आकार, प्रकार, बनोट, आयु, निर्माण सम्पन्न भएको वर्ष र ह्रास मूल्य
२. घर र जग्गाको प्रचलित बजार मूल्य
३. सम्पत्ति कर लगाउदा घर र सो घरले चर्चेको जग्गामा सम्पत्ती कर लगाई बाँकी जग्गा र घर नभएको अन्य जग्गामा भुमीकर (मालपोत) लगाइनेछ भनि ऐनमा उल्लेखि गरिएको छ ।
४. सम्पत्ति कर असुल गर्दा प्रतापपुर गाँउपालिकाले विभिन्न प्रकृतिका सेवाहरु प्रदान गरे वापत थप १० प्रतिशत रकम अन्य दस्तुर लिईनेछ भनि ऐनमा उल्लेखि गरिएको छ । त्यसै गरि चालु आ.व. का लागि रु. ४० लाख संकलन हुने भनि अनुमान गरिएको छ । तर सम्पत्ति कर र मालपोत दुवै संकलन गरिने व्यवस्था चालु आ.व.का लागि गरिएको भएता पनि सम्पतीकर लगाइएको अवस्थामा भुमीकर (मालपोत) कर लगाइएको छैन । चालु आ.व.को वैशाख २५ गते सम्म सम्पत्ति कर उठेको पाइएन ।

संभाव्ता

विद्यमान कानूनी व्यवस्थाले घर र घरले चर्चेको जग्गा र अधिकतम सो जग्गा बराबरको थप जग्गामा मात्र सम्पत्ति कर लाग्ने हुँदा अनुमानित घरधुरी संख्या ९५०० लाई नै यस अध्ययनको प्रयोजनका लागि कुल सम्पत्ति करदाता संख्या कायम गरिएको छ । हालको सम्पत्ति करको दर तथा संकलनको अवस्था हेर्दा प्रति करदाता रु १००० सम्पत्ति कर संकलन हुन सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ ।

प्रति करदाता उठन सक्ने(अनुमानित) औसत सम्पत्ति कर (रु.)	१०००
सम्पत्ति करदाता (संख्या)	९५००
समग्रमा उठन सक्ने कुल सम्पत्ति कर (रु.)	९५,००,०००

सुधारका पक्षहरू

सम्पत्ति कर कार्यान्वयनमा आइसकेको भए पनि सम्भावित सबै करदाता करको दायरामा आइसकेको देखिँदैन । सम्पत्ति करका सम्बन्धमा गाउँपालिकाले सुधार गर्नुपर्ने विषयहरु निम्नअनुसार रहेको देखिन्छ :

१. गाउँपालिकाको आर्थिक ऐनमा हाल भएको सम्पत्ति कर सम्बन्धी प्रावधानलाई विद्यमान संघीय कानुन बमोजिम हुने गरि परिमार्जन गर्ने ।
२. मेट्रिक हाउस नम्बरिङ्ग सिस्टम लागू गर्ने र सबै घरको लगत राखि करको दायरामा ल्याउने ।

उमेश चन्द्र यादव

३. सम्पत्ति मूल्यांकन दर र सम्पत्ति करको दर पुनरावलोकन गरि यथार्थपरक बनाउने । करको दायरामा नआएकालाई सूचनामूलक, जनचेतनामूलक तथा अन्य कार्यक्रमहरु मार्फत् करको दायरामा ल्याउने
४. सम्बन्धित करदाताको घर कति फुटको कस्तो गुणस्तरको बाटोले छोएको हो भन्ने सहज तथ्यांक लिने
५. सम्पत्ति करका बिजकलाई सूचना प्रविधिको माध्यमद्वारा करदातालाई अग्रिम रुपमा जानकारी गराउने पद्धति सुरु गर्ने ।
६. सम्पत्तिको मुल्याङ्कनलाई व्यावहारिक, विश्वसनीय र प्रचलित मूल्यसँग मिल्दा बनाउने करदातालाई तिर्नु पर्ने कर रकमबारे सूचना प्रविधिको माध्यमद्वारा अग्रिम रुपमा जानकारी गराउने पद्धति सुरु गर्ने ।
७. सम्पत्ति कर र भूमि कर ऐक पटक संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाउने गरि नीतिगत निर्णय गर्ने ।

ख. मालपोत वा भूमि कर

हालको अवस्था

गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०८० ले गाँउपालिका क्षेत्रभित्रको जग्गामा भू-उपयोग वर्गीकरण अनुसार त्यस्तो जग्गाको उपयोगको आधारमा भूमिकर (मालपोत) लगाइने छ तर सम्पत्तिकर लगाइएको अवस्थामा भूमिकर (मालपोत) नलगाईने व्यवस्था गरेको छ । तर चालु आ.व.का लागि आर्थिक ऐनमा जग्गाको क्षेत्रफलका आधारमा मालपोतको दर निर्धारण गरि रु. ६० लाख संकलन हुने अनुमान गरिएको छ । गाउँपालिकाले करदाताबाट सम्पत्ति कर र भूमी करको रकम बुझिलिई करदातालाई एकीकृत रुपमा एउटै बिल/रसिद दिन सक्ने प्रावधान अनुरुप हाल उक्त करहरु एकैपटक एकीकृत रुपमा संकलन गरिरहेको छ ।

संभाव्यता

गाउँपालिकामा भूमीकर लगाउनयोग्य जग्गा र सोको करदातासम्बन्धी यकीन तथ्यांक उपलब्ध नभएको हुँदा गाउँपालिकाको अनुमानीत घरधुरी संख्या ९५०० लाई आधार मानी यो करको सम्भाव्यता एकिन गरिएको छ । एक घरधुरीमा एकभन्दा बढी व्यक्तिसँग भूमि कर योग्य जग्गा हुन सक्ने र सबै जग्गा धनीले घर निर्माण नगरि घडेरी मात्र राख्ने तथा गाउँपालिका बाहिरका बासिन्दाहरुको समेत जग्गा भएको अवस्था समेतलाई ध्यानमा राखी कुल घरधुरी ९५०० मा २० प्रतिशत थप गरि कुल ११४०० जना भूमिकरको अनुमानित करदाता रहेका छन् ।

कुल भूमिकर करदाता संख्या (अनुमानित)	११४००
प्रति करदाता औसत भूमि कर (अनुमानित)	४००
कुल सम्भाव्य भूमि कर	४५,६०,०००

उमेश चन्द्र यादव
प्रमुख

सुधारका पक्षहरू:

गाउँपालिकामा भूमि तथा करदाता सम्बन्धी विस्तृत र यकीन तथ्यांक उपलब्ध छैन । यसकारण भूमि र कर दातासम्बन्धी विस्तृत र यकीन तथ्यांक संकलन र नियमित अद्यावधिकरणको व्यवस्था गर्नु भूमिकर सम्बन्धमा प्रमुख आवश्यकताको रुपमा रहेको देखिन्छ । थप सुधारका पक्षहरु देहाय अनुसार छन्:

१. मालपोत कार्यालयबाट तथ्यांक संकलन गरेर अथवा मालपोत कार्यालयसँगको समन्वयमा नयाँ नापी गरेर भूमिसम्बन्धी यकीन र विस्तृत तथ्यांक कायम गर्ने
२. आर्थिक ऐनमा गरिएको व्यवस्था कार्यान्वयन गरि भूमि कर संकलन गर्ने ।
३. सडकहरुको नक्साङ्कन, नामाकरण र लगत कट्टाको व्यवस्था गर्ने
४. आर्थिक ऐन परिमार्जन गरि भूमिकर र सम्पत्ति कर अनिवार्य रुपमा एकैपटक उठाइने कानुनी व्यवस्था गर्ने
५. भूमिकर लाग्ने जग्गाको मूल्यांकनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्ने ।

ग. घरजग्गा बहाल कर

हालको अवस्था

गाउँपालिकाले आर्थिक ऐनमा उल्लेख गर्दै घर वा जग्गा बहालमा लगाई आम्दानी गरेमा वार्षिक बहाल रकमको १० प्रतिशत कर असुल गर्ने व्यवस्था गरेको छ । गाउँपालिकाले प्रभावकारी रुपमा यो कर संकलन गर्न सकेको छैन । हालसम्म संस्थागत रुपमा बहालमा बस्ने संस्थाहरूले अन्य निकायको कानुनी प्रावधानका कारण नबुझाई नहुने भएको खण्डमा मात्र बुझाउने गरेको देखिन्छ । आ.व. २०८०।८१ को वैशाख २५ गते सम्ममा यस शिर्षकबाट रकम उठेको देखिएन ।

सुधारका पक्षहरु

१. बहालमा भएका घरजग्गाको लगत संकलन गरि अद्यावधिक गर्ने र सम्पत्ति करसंग आवद्ध गर्ने ।
२. घरजग्गा बहाल रकम मुल्यांकन गर्न संरचनाको प्रकार र स्थानको आधारमा प्रति वर्गफिटका दरले बहाल मूल्य निर्धारण गर्ने र सो बमोजिम बहाल रकम निर्धारण गरि कर संकलन गर्ने । बहालकरको दर पुनरावलोकन गर्ने ।
३. घरजग्गा बहालकर संकलन कार्यविधि तर्जुमा गर्ने ।
४. आर्थिक ऐन वा कार्यविधिमा बहाल कर नतिरेमा हुन सक्ने दण्ड सजाय सम्बन्धी स्पष्ट प्रावधान राख्ने ।

घ. व्यवसाय कर

हालको अवस्था

गाँउपालिकाको आवधिक योजना अनुसार यहाँ कुल ३५० वटा व्यापार व्यवसाय, ३१ वटा बैंक तथा लघुवित्तिय संस्था र २६ वटा सहकारी गरी कुल ४०७ वटा व्यवसाय रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकाले आर्थिक ऐनमा व्यवसायहरूलाई व्यवसायको किसिमको आधारमा विभाजन गरि करको दर निर्धारण गरेको छ । करको दर न्यूनतम रु ५०० (ग्रामिण भेगका किराना पसल तथा फलफुल पसल) देखि अधिकतम रु २५,००० सम्म रहेको छ । त्यसैगरि ऐनमा कर नतिरेमा हुन सक्ने दण्ड सजायको व्यवस्था

उमेश चन्द्र यादव
प्रमुख

सुधारका पक्षहरू:

गाउँपालिकामा भूमि तथा करदाता सम्बन्धी विस्तृत र यकीन तथ्यांक उपलब्ध छैन। यसकारण भूमि र कर दातासम्बन्धी विस्तृत र यकीन तथ्यांक संकलन र नियमित अद्यावधिकरणको व्यवस्था गर्नु भूमिकर सम्बन्धमा प्रमुख आवश्यकताको रुपमा रहेको देखिन्छ। थप सुधारका पक्षहरु देहाय अनुसार छन्:

१. मालपोत कार्यालयबाट तथ्यांक संकलन गरेर अथवा मालपोत कार्यालयसँगको समन्वयमा नयाँ नापी गरेर भूमिसम्बन्धी यकीन र विस्तृत तथ्यांक कायम गर्ने
२. आर्थिक ऐनमा गरिएको व्यवस्था कार्यान्वयन गरि भूमि कर संकलन गर्ने।
३. सडकहरुको नक्साङ्कन, नामाकरण र लगत कट्टाको व्यवस्था गर्ने
४. आर्थिक ऐन परिमार्जन गरि भूमिकर र सम्पत्ति कर अनिवार्य रुपमा एकैपटक उठाइने कानुनी व्यवस्था गर्ने
५. भूमिकर लाग्ने जग्गाको मूल्यांकनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्ने।

ग. घरजग्गा बहाल कर

हालको अवस्था

गाउँपालिकाले आर्थिक ऐनमा उल्लेख गर्दै घर वा जग्गा बहालमा लगाई आम्दानी गरेमा वार्षिक बहाल रकमको १० प्रतिशत कर असुल गर्ने व्यवस्था गरेको छ। गाउँपालिकाले प्रभावकारी रुपमा यो कर संकलन गर्न सकेको छैन। हालसम्म संस्थागत रुपमा बहालमा बस्ने संस्थाहरूले अन्य निकायको कानुनी प्रावधानका कारण नबुझाई नहुने भएको खण्डमा मात्र बुझाउने गरेको देखिन्छ। आ.व. २०८०।८१ को वैशाख २५ गते सम्ममा यस शिर्षकबाट रकम उठेको देखिएन।

सुधारका पक्षहरु

१. बहालमा भएका घरजग्गाको लगत संकलन गरि अद्यावधिक गर्ने र सम्पत्ति करसंग आवद्ध गर्ने।
२. घरजग्गा बहाल रकम मुल्यांकन गर्न संरचनाको प्रकार र स्थानको आधारमा प्रति वर्गफिटका दरले बहाल मूल्य निर्धारण गर्ने र सो बमोजिम बहाल रकम निर्धारण गरि कर संकलन गर्ने। बहालकरको दर पुनरावलोकन गर्ने।
३. घरजग्गा बहालकर संकलन कार्यविधि तर्जुमा गर्ने।
४. आर्थिक ऐन वा कार्यविधिमा बहाल कर नतिरेमा हुन सक्ने दण्ड सजाय सम्बन्धी स्पष्ट प्रावधान राख्ने।

घ. व्यवसाय कर

हालको अवस्था

गाँउपालिकाको आवधिक योजना अनुसार यहाँ कुल ३५० वटा व्यापार व्यवसाय, ३१ वटा बैंक तथा लघुवित्तिय संस्था र २६ वटा सहकारी गरी कुल ४०७ वटा व्यवसाय रहेको देखिन्छ। गाउँपालिकाले आर्थिक ऐनमा व्यवसायहरूलाई व्यवसायको किसिमको आधारमा विभाजन गरि करको दर निर्धारण गरेको छ। करको दर न्यूनतम रु ५०० (ग्रामिण भेगका किराना पसल तथा फलफुल पसल) देखि अधिकतम रु २५,००० सम्म रहेको छ। त्यसैगरि ऐनमा कर नतिरेमा हुन सक्ने दण्ड सजायको व्यवस्था

उमेश चन्द्र यादव

पनि स्पष्ट राखिएको छ । गाउँपालिकाले गत आर्थिक वर्षहरुमा व्यवसाय रजिष्ट्रेसन शुल्क असुल भएको देखिएन भने व्यवसाय कर भने असुल भएको देखिएको छ । चालु आ.व को वैशाख मसान्त सममको अभिलेखकमा व्यवसाय रजिष्ट्रेसन शुल्क असुल भएको छ भने व्यवसाय कर असुल भएको देखिएन । दर्ता भएका व्यवसायलाई नविकरण गर्ने र करको दायरामा ल्याउन सके व्यवसाय कर उठ्न सक्ने देखिन्छ ।

सुधारका पक्षहरू

१. गाउँपालिकाको व्यवसाय कर संकलनमा सुधार ल्याउनका लागि निम्न कार्यहरू गर्न आवश्यक देखिन्छ । व्यवसायको करको लगत संकलन गरि व्यवसाय करको अभिलेखलाई सम्पत्ति करको अभिलेखसंग आवद्ध गर्ने
२. एकै प्रकारको व्यवसायलाई व्यवसायमा भएको लगानी तथा कारोवारको आधारमा ठूला, मझौला र साना (क, ख, ग) वर्गमा वर्गीकरण गरि करको दरमा परिमार्जन गर्ने ।
३. गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्नको लागि गाँउ कार्यपालिकाबाट व्यवसाय संचालन इजाजत लिनुपर्ने व्यवस्था अनिवार्य गर्ने ।
४. व्यवसाय कर संकलन टोली गठन गरि वर्षमा १ पटक व्यवसाय कर संकलन अभियान संचालन गर्ने । प्रभावकारी रुपमा व्यवसाय कर संकलनका लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालय, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयतथा उद्योग वाणिज्य संघ आदि कार्यालयहरूसंग आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्ने । जस्तै आन्तरिक राजस्व कार्यालयले व्यवसाय संचालनका लागि VAT तथा PAN दर्ता एवं नवीकरण गर्दा स्थानीय निकायको व्यवसाय कर चुक्ता अनिवार्य गरिदिएमा कर संकलन प्रभावकारी हुनेछ । व्यवसाय दर्ता प्रकृया संगै बन्द भएका व्यवसायहरु नामसारी तथा खारेजी गर्ने कामलाई पनि तिव्रता दिने ।
५. व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कार्यविधि बनाउनु पर्ने ।

ङ. साना सवारी कर

हालको वयस्था

वर्तमान कानुनले गाउँपालिकालाई टाँगा, रिक्सा, अटो रिक्सा, ईरिक्साको दर्ता तथा नवीकरण तथा सवारी कर संकलन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ । गाउँपालिकाले आर्थिक ऐनमा वार्षिक सवारी करको दर तथा साना सवारी साधनको दर्ता तथा नवीकरण दस्तुर निर्धारण गरेको छ । हालसम्म गाउँपालिकाले यो शिर्षकबाट कुनै रकम असुल गरेको छैन भने चालु आ.व.का लागि समेत अनुमान गरेको छैन ।

संभाव्यता

गाउँपालिकाले उल्लेखित बमोजिमका १५० साना सवारीबाट प्रति रिक्सा रु २५०० सवारी कर (दर्ता तथा नवीकरण सहित) लिएमा वार्षिक रु ३७५०,००० संकलन हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ । आगामी वर्षहरुमा वार्षिक औसत ५० वटा सवारी थप दर्ता भइ राजस्व संकलन हुने सम्भावन देखिन्छ ।

आर्थिक वर्ष	सवारी संख्या	अनुमानित राजस्व रु
०८१।०८२	१५०	३७५०,०००

सुधारका पक्षहरू

१. सवारी कर संकलनमा सुधार ल्याउनका लागि निम्न कार्यहरू गर्न आवश्यक देखिन्छ । टाँगा, रिक्सा, अटो रिक्सा, ईरिक्साको दर्ता तथा इजाजत कार्यविधि तर्जुमा गर्ने ।
२. सवारी दर्ता दस्तुर निर्धारण गर्ने तथा वार्षिक सवारी करको दर परिमार्जन गर्ने ।

(च) विज्ञापन कर

हालको अवस्था

गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सडक, चोक, सार्वजनिक स्थलमा विज्ञापन, प्रचार–प्रसार आदिका लागि राख्न दिने साइन बोर्ड, ग्लो बोर्ड स्टल आदिमा विज्ञापन कर लगाउन सक्नेछ । संघीय कानुन अनुसार यो प्रदेश सरकारसँग बाँडफाँट हुने कर हो । विज्ञापन करको दर निर्धारण तथा संकलन गाउँपालिकाले गरि संकलित रकम मध्ये ४० प्रतिशत प्रदेश सरकारलाई दिनु पर्दछ । संभावना: गाउँपालिका क्षेत्रमा हुने विज्ञापन सामाग्री सम्बन्धी आवश्यक तथ्यांक नभएकाले आगामी आ.व.मा अनुमानित रु. १ लाखसम्म संकलन हुन सक्ने सम्भावना देखिन्छ ।

सुधारका पक्षहरू

१. विज्ञापनका सामग्री तथा प्रयोग भएका स्थानका सन्दर्भमा यथार्थ तथ्यांक संकलन गर्ने ।
२. संकलित विवरण अनुसार विज्ञापन करको दर निर्धारण गर्ने ।
३. न्यूनतम संकलन हुन सक्ने रकम यकिन गरि ठेक्का अंक निर्धारण गर्ने ।
४. विज्ञापन बोर्ड स्थापना सम्बन्धी अनुमति दिने कार्यविधि बनाउने ।

३.२.२ गैरकर राजस्व

क) बिक्रीबाट प्राप्त रकम

क. १ स्लेट, ढुंगा, गिट्टी, बालुवा तथा माटोजन्य वस्तु बिक्री

हालको अवस्था

केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७५ ले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६२ क थप गरि गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणबाट तोकिएको परिमाणमा स्लेट, ढुंगा, गिट्टी, बालुवा एवम् माटोजन्य वस्तु बिक्री गर्न सक्ने प्रावधान राखेको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा भएको यस संशोधनसँगै संघीय कानूनमा स्रोत बाँडफाँटको अर्को स्पष्ट कानुनी व्यवस्था नभएसम्म यस शीर्षकको राजस्व गाउँपालिकाको एकल अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने देखिन्छ । साविकमा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणको मात्र व्यवस्था भएकोमा यस संशोधनसँगै वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको समेत व्यवस्था भएको छ र आवश्यकता अनुसार यी दुई अध्ययनको सिफारिसका आधारमा स्थानीय तहले ढुंगा, गिट्टी, बालुवा, माटो वा स्लेट बिक्री गर्न सक्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । गाउँपालिका क्षेत्रमा भएका नदी/खोलाहरुका वातावरणीय अध्ययन भएका छैनन् । गाउँपालिकाले वातावरणीय अध्ययन गरि नदीजन्य पदार्थ बिक्री तथा निकासी गर्ने परिमाणको यकिन गर्नुपर्ने र आर्थिक ऐनमा दररेटको व्यवस्था गरि सोहि बमोजिम यस्ता वस्तुहरु बिक्रि गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

उमेश चन्द्र यादव
प्रतापपुर गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना २०८०

सुधारका पक्षहरू:

१. सम्बन्धित सबै क्षेत्रको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणका अतिरिक्त आवश्यक भए वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन समेत गर्ने
२. ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा ठेक्का प्रक्रिया अगाडि बढाउनु पूर्व गाउँसभाबाट बिक्रीको दर परिमार्जन गरि आर्थिक ऐनमा व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
३. वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनले सिफारिस गरेका मापदण्ड भित्र रहेर उत्खनन् गर्ने कार्य गराउन आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गर्ने
४. संकलन कार्यको नियमित रुपमा अनुगमन गरि अध्ययन प्रतिवेदनले सिफारिस गरेको मापदण्डभित्र मात्र रहेर उत्खनन हुने कार्य सुनिश्चित गर्ने ।
५. गाउँपालिकाले अर्थिक ऐनमा नियम विपरित गर्ने ठेकदारलाई कारबाही गर्ने र ठूलो परिमाणमा दण्ड जरिवाना गर्न सकिने प्रावधान समावेश गर्ने ।
६. गाउँपालिकाले अर्थिक ऐनमा नियम विपरित गर्ने ठेकदारलाई कारबाही गर्ने र ठूलो परिमाणमा दण्ड जरिवाना गर्न सकिने प्रावधान समावेश गर्ने ।

क.२ सामुदायिक वनको वन पैदावार बिक्रीबाट प्राप्त हुने आय

हालको अवस्था

राष्ट्रिय वनलाई सरकारद्धारा व्यवस्थित वन, वन संरक्षण क्षेत्र, सामुदायिक वन, साझेदारी वन, कबुलियती वन र धार्मिक वनको रुपमा व्यवस्थित गर्न र निजि, सार्वजनिक र शहरी वनको प्रवर्द्धन गर्दै वन्यजन्तु, वातावरण, जलाधार एवम् जैविक विविधताको संरक्षण, सम्वर्द्धन र सदुपयोग गरि राष्ट्रिय समृद्धिमा योगदान गर्ने कुरा वन ऐन २०७६ को प्रस्तावनामा उल्लेख गरिएको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा समेत स्थानीयस्तरमा सामुदायिक, ग्रामिण तथा शहरी वन, धार्मिक, कबुलियती र साझेदारी वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन, उपयोग, अनुगमन र नियमन तथा वन उपभोक्ता समितिको व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारलाई दिएको छ । हालैको स्थानीय शासन सञ्चालन ऐनको संशोधनमा यस सम्बन्धी देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरेको छ :

१. सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार बिक्री तथा उपयोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना बनाई गाउँपालिका वा नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्नेछ ।
२. वन पैदावरको बिक्री बापत प्राप्त हुने रकमको दश प्रतिशत सम्बन्धित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने छ । यस गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक वन तथा ती वनहरुबाट बिक्री हुने वन पैदावरको परिमाण सम्बन्धी यकीन तथ्यांक प्राप्त हुन सकेन

ख) बहाल बिटौरी शुल्क

हालको अवस्था:

गाउँपालिकाले आफुले रेखदेख वा सञ्चालन गरेको हाटबजार र सरकारी जग्गामा बनेका संरचनाको उपयोग गरेबापत बहाल बिटौरी शुल्क लगाउन पाउने कानुनी व्यवस्था छ । हाल यस गाउँपालिकालको आर्थिक ऐन २०८० ले बहाल बिटौरी कर संकलनका लागि दर निर्धारण गरेको भए पनि हाल सम्म कुनै बहाल बिटौरी कर संकलन भएको देखिएको छैन ।

उमेश चन्द्र यादव

संभाव्यता

बहाल बिटौरी शुल्क संकलन सम्बन्धी हालको अवस्था र शुल्क संकलनमा गाउँपालिकाको प्रयास हेर्दा आगामी दिनमा यो शिर्षक बापत बढ्दो दरमा आय संकलन हुने सम्भावना देखिन्छ । त्यसैगरि आगामी आ.व.मा सार्वजनिक जग्गाको प्रयोग गर्ने प्रयोगकर्ताहरुको पहिचान गरि व्यवस्थित रुपमा बहाल बिटौरी शुल्क संकलनमा अग्रसर हुनु आवश्यक छ । बहाल बिटौरी कर वार्षिक करिब ५ लाख सम्म उठ्ने संभावना देखिन्छ ।

सुधारका पक्षहरू

१. गाउँपालिकाको बहाल बिटौरी शुल्कमा सुधार ल्याउनको लागि सार्वजनिक जग्गा प्रयोग बापत लिईएको शुल्क लाई एकमुष्ट रुपमा बहाल बिटौरी शुल्क अन्तर्गत् गणना गर्ने ।
२. ऐलानी वा पर्ति जग्गामा बनेका संरचनाहरूको अभिलेख राखी बहाल बिटौरी शुल्कको अभिलेख राख्ने ।
३. हालसम्म दर्ता कायम नभएका ऐलानी जग्गाको अभिलेख राखी बहाल बिटौरी शुल्क लिन सक्ने सम्भावनाको अध्ययन गरि कार्यान्वयन गर्ने ।
४. हाट बजारमा हुने पसल तथा व्यापार सम्बन्धी आवश्यक तथ्यांक तथा विवरण संकलन गर्ने ।
५. संकलित विवरणका आधारमा पसलहरुको वर्गिकरण गरि बिटौरी शुल्कको दर परिमार्जन गर्ने र सोही आधारमा संकलन गर्ने ।

ग) पार्किङ शुल्क

हालको अवस्था:

गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र कुनै सवारीलाई पार्किङ सेवा उपलब्ध गराए बापत पार्किङ शुल्क लगाउन सक्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ । गाउँपालिकाले पार्किङ गर्ने सवारीका लागि पार्किङ शुल्क निर्धारण गरि आर्थिक ऐनमा समावेश गरेता पनि तर हालसम्म यस सम्बन्धि शुल्क संकलन भएको छैन ।

संभाव्यता

गाउँपालिकाको अधिकांश भुभाग ग्रामिण रहेको र बाहिरबाट आउने मानिसहरुको आवतजावत न्युन रहेको हुदा हाललाई पार्किङ शुल्कको कुनै सम्भावना नरहेको ।

सुधारका पक्षहरू

पालिका क्षेत्रको सुन्दरता कायम राख्दै, सवारी व्यवस्थित गरि पालिका बासी लाई सुविधा प्रदान गर्न देहायका कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ :

१. गाउँपालिकाका मुख्य बजारक्षेत्रमा पार्किङ पूर्वाधारको व्यवस्था/विकास गर्ने
२. भईरहेका पार्किङ स्थलहरुको स्तरोन्नति तथा आवश्यक क्षेत्रमा पार्किङ स्थलहरुको पहिचान तथा निर्माण गर्ने

घ) नक्सा पास दस्तुर

हालको अवस्था:

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ७, दफा २७ ले कसैले पनि गाउँपालिका वा गाउँपालिकाबाट नक्सा पास नगराई भवन निर्माण गर्नु हुँदैन भन्ने निर्देशन गरेको छ । यस गाउँपालिकाले गाउँपालिकाको गठन भएदेखि नै नक्सापासको शुरुवात गरेको देखिन्छ ।

संभाव्यता

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा भवन निर्माण हुने क्रम बढ्दो देखिन्छ । हाल यस क्षेत्रमा प्राय: जसो न्युनतम ६०० देखि अधिकतम १००० वर्ग फिटका घरहरू निर्माण भईरहेका छन् ।

सुधारका पक्षहरू

सापास प्रकृयाले आयआर्जन मात्र नभई भवन निर्माण प्रकृयालाई नियमन समेत गर्ने भएकोले यसलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ पहल गर्न जरुरी देखिन्छ ।

१. नक्सापासको लागि मापदण्ड तथा कार्यविधिहरू अनुसार भवन निर्माण भए नभएको निरन्तर अनुगमन गर्ने ।
२. घरको तल्ला, बनोट तथा किसिमका आधारमा दस्तुरको दर निर्धारण गरि समयानुकुल परिमार्जन गर्दै जाने ।

ङ) व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर (दर्ता, अनुमति, नविकरण दस्तुर)

हालको अवस्था:

स्थानीय तहले एफएम रेडियो संचालन, घ वर्गको निर्माण इजाजत पत्र, विद्यालय स्थापना, स्थानीय स्तरकाव्यापारिक फर्म, सहकारी, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम, ट्युसन, कोचिङ, औषधि पसल, प्लटिङ,ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, नुन, माटो, खरीढुङ्गा, स्लेटजस्ता वस्तुको सर्भेक्षण, उत्खनन् तथा उपयोग आदि कार्य गर्नको लागि अनुमति दिन र सो बापत दस्तुर संकलन गर्न सक्छन् । चालु आ.व.का लागि आर्थिक ऐनमा दर्ता तथा नविकरण दस्तुर निर्धारण (न्यूनतम रु. १,००० देखि १०,००० सम्म) गरि संकलन गरिरहेको छ ।

संभाव्यता

गाउँपालिका क्षेत्रमा संचालनमा रहेका स्थानीय स्तरका व्यापारिक फर्म, घ वर्गको निर्माण इजाजत पत्र, सहकारी,विद्यालय आदि अनुमति प्रमाणपत्र दिई नियमित गर्नुपर्ने तथा नयाँ संचालनमा आउन चाहनेलाई इजाजत दिन सकिन्छ । हाल करिब ४०० जति उल्लेखित किसिमका व्यवसायीक फर्म, फार्मेसी, निजी विद्यालय, तालिम प्रदायक तथा निर्माण व्यवसायीहरु आदि यस पालिकाक्षेत्रमा रहेको अनुमान गरिएको छ । त्यस्ता संस्थाहरूलाई दर्ता, अनुमति र नवीकरण गर्दा औसत दस्तुर रु. २,५०० लिइएको खण्डमा प्रति वर्ष करिब रु.१० लाख आय हुने सम्भावना देखिन्छ ।

सुधारका पक्षहरू

१. दर्ता तथा अनुमतिका लागि छुट्टै कार्यविधि तर्जुमा गर्ने ।
२. आर्थिक ऐनमा दर्ता तथा अनुमति दस्तुरको दर परिमार्जन गरि निर्धारण गर्ने ।
३. नयाँ व्यवसाय वा कारोबार संचालन गर्नुपूर्व दर्ता तथा अनुमति प्रमाणपत्र अनिवार्य गर्ने ।
४. अनुमति नलिई संचालनमा रहेका व्यवसायलाई नियमित गर्न दण्ड जरिवानाको व्यवस्था गर्ने ।
५. गाउँपालिकाले "घ" वर्गको निर्माण व्यवसायी इजाजतपत्र सम्बन्धी कार्यविधि तर्जुमा गरि लागु गर्ने ।

ङ) सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर

हालको अवस्था

गाउँपालिकाले विभिन्न किसिमका सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुरको दर आर्थिक ऐन मार्फत निर्धारण गरि कार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडाबाट संकलन गरि आएको छ । आर्थिक ऐनले सिफारिस तथा प्रमाणितको दर न्यूनतम रु १० देखि ३,००० सम्म निर्धारण गरेको छ र यसबाट गत आर्थिक वर्षमा करिब रु.२५ लाख ८६ हजार ७ सय ७४ असुली भएको र चालु आर्थिक बर्षमा यस शिर्षकमा रु. २१ लाख संकलन हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ । गाउँपालिकाले गाँउ कार्यपालिका तथा वडा कार्यालयहरूबाट यस्तो दस्तुर संकलन गरि आएको छ ।

संभाव्यता

गाउँपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरूबाट वार्षिक करिब १०,००० वटा विभिन्न किसिमका सिफारिस तथा प्रमाणित हुने अनुमान गरिएको छ । वर्तमान दर अनुसार प्रति सिफारिस वा प्रमाणित औषत रु ३५० भएमा वार्षिक सिफारिस तथा प्रमाणितबाट रु ३५ लाख आय संकलन हुने सम्भावना रहेको देखिन्छ । जसमा सिफारिस दस्तुर रु. २१ लाख, व्यक्तिगत घटना दस्तुर रु. ३ लाख, नाता प्रमाणित दस्तुर रु. ३ लाख र अन्य दस्तुर रु. ८ लाख अनुमान गरिएको छ ।

सुधारका पक्षहरू

१. सिफारिस वा प्रमाणित गर्नुपूर्व दस्तुर तिरे नतिरेको एकीन गर्ने ।
२. दस्तुर नबुझाएसम्म सम्बन्धित अधिकारीले सिफारिस वा प्रमाणित नगर्ने ।
३. वडाबाट संकलित दस्तुरहरू शिर्षक सहितको विवरण तयार गर्ने ।

छ) अन्य सेवा शुल्क (फोहरमैला व्यवस्थापन शुल्क)

हालको अवस्था

हाल गाउँपालिकाले आर्थिक ऐनमा फोहरमैला व्यवस्थापन शुल्कको दर (सर सफाई शुल्कको रुपमा) निर्धारण गरेको छैन ।

ज) सरकारी सम्पत्तिको बहालबाट प्राप्त आय

हालको अवस्था

आफ्नो स्वामित्वमा रहेका घर, भवन तथा मेसीन औजार आदी बहालमा लगाई सो बापत बहाल रकम संकलन गर्नसक्ने प्रावधान आर्थिक ऐन २०८० मा रहेको छ ।

संभाव्यता

गाउँपालिकाको स्वामित्वमा भएका सम्पत्तिहरूका बहालबाट आगामी आ.व.मा करिब १८ लाख आम्दानी गर्न सक्ने देखिन्छ :

सुधारका पक्षहरू

१. भवन, कोठाको भाडादर निर्धारण गरि बजारको चलनचल्तिको बहाल रकमसंग मेल खाने गरि तोक्ने ।
२. आवश्यक कार्यविधि तर्जुमा गर्ने ।

उमेश चन्द्र यादव

परिच्छेद – चार :

आय संकलनको संस्थागत क्षमता तथा संकलन अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाले राजस्व परिचालनमा गरेका प्रयासहरू तथा आय संकलनको अवस्थालाई संक्षिप्त व्याख्या गरिएको छ । यसबाट गाउँपालिकाको आय संकलनको लागि संस्थागत क्षमतामा सुधार गर्न गर्नुपर्ने कार्यहरू पहिचान गर्न सहयोग पुग्ने छ ।

४.१ राजस्व परिचालन सम्वन्धि नीति

१. करदाताको कर तिर्ने क्षमताको आधारमा करको दर निर्धारण गरि सबै करदातालाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।
२. निर्धारित समयभित्र कर बुझाउने करदातालाई केही प्रतिशत कर छुट दिने नीतिलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
३. करदाता सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरि गाउँपालिका र करदाता बीचको सम्वन्धलाई थप सुदृढ बनाउने नीति लिइनेछ ।
४. राजश्व प्रशासनलाई पारदर्शी, जवाफदेही एवं राजश्व चुहावटको शुन्य सहनशिलता सुनिश्चित गर्ने नीति लिईनेछ ।
५. स्थानीय उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन र रोजगारी सिर्जनामा योगदान पुर्‍याउने किसिमको कर नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६. कर तथा सेवा शुल्कबाट प्राप्त राजश्वलाई सार्वजनिक सेवा र विकास निर्माणका क्षेत्रमा लगानी गरिने छ ।

आन्तरिक राजस्व परिचालन सम्वन्धमा गाउँपालिकाद्वारा देहाय अनुसारका रणनीतिहरु अवलम्वन गरिनेछ ।

१. संस्थागत घरबहाल करलाई व्यवसायकरसँग आवद्ध गरि उठाउने र व्यक्तिगत रुपमा बहालकरबाट आयआर्जन गरेका करदाताहरुलाई सम्पत्ति करसंग आवद्ध गरि असुली गरिनेछ ।
२. राजस्व परामर्श समितिलाई थप प्रभावकारी बनाउने र राजस्व शाखालाई प्रविधियुक्त र थप जनशक्ति सहित सुदृढीकरण गरिने छ ।
३. करदाताहरुसँग निरन्तर अन्तरक्रिया र संवाद गरि समयमा कर तिर्न उत्प्रेरित गरिनेछ ।
४. गाउँपालिकाका पदाधिकारी तथा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र घर तथा जग्गा भएका कर्मचारीहरुले आर्थिक वर्ष शुभारम्भ मै कर तिरी सबै नागरिकलाई कर तिर्न उत्प्रेरणा गर्ने गराइनेछ ।
५. कर, शुल्क, सेवा शुल्क आदिको दर तथा दायरा निर्धारण गर्दा निजी क्षेत्र तथा सरोकारवालाहरुको सहभागिता जुटाईनेछ । कर संकलनमा यथासम्भव सरकारी, निजी क्षेत्र, उपभोक्ता समिति, टोल विकास समिति एवं सहकारी संस्थासंग सहकार्य गरिनेछ ।
६. व्यवसायीहरुले अनलाईन मार्फत आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा बुझाउँदै आएको करलाई गाउँपालिकालाई बुझाउनुपर्ने करसँग समेत आवद्ध गरिनेछ ।
७. कर सम्वन्धी सूचनाहरुमा नागरिकहरुको पहुँच पुर्‍याई राजस्व प्रशासनलाई पारदर्शी गराइनेछ । राजस्वको स्रोत बृद्धि गर्न सघाउ पुर्‍याउने पूँजीगत लगानीका आयोजनाहरुमा लगानी बृद्धि गर्दै लगिनेछ ।

४.२ आय संकलनको संस्थागत क्षमता

आय संकलनको संस्थागत व्यवस्था तथा क्षमता गाउँपालिकाको राजस्व संकलन सम्बन्धी संस्थागत व्यवस्था देहाय अनुसार रहेको छ :

१. गाउँपालिकामा राजस्व परामर्श समितिले आवश्यकता अनुसार बैठक गर्ने, करका दर, दायरा सम्बन्धमा शीर्षकगत छलफल गरि स्वीकृतिका लागि गाउँसभामा पेश गर्ने गरेको छ।
२. राजस्व शाखामा सहायक स्तरका एकजना कर्मचारी कार्यरत रहेका छन्
३. वडा कार्यालयहरुमा वडा सचिव, सामाजिक परिचालक, कार्यालय सहायक सहित सामान्यतया तीन जना कर्मचारी कार्यरत रहेका छन्।
४. राजस्व संकलनको जिम्मेवारी सहित कार्यरत कर्मचारीहरूका लागि आवश्यकता अनुसार तालिम तथा अभिमुखीकरण कमि रहेको देखिन्छ।
५. स्थानीय तहको राजस्व प्रशासन र व्यवस्थापन सम्बन्धी विषयमा विशिष्टीकृत तालिम, अध्ययन, अवलोकन भ्रमण लगायत क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु कमै मात्र भएको छ।

राजस्व परिचालन सम्बन्धी संस्थागत संरचना गाउँपालिकामा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६५ अनुसार गाउँपालिका उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा राजस्व सम्बन्धी विषयमा परामर्शका लागि सात सदस्यीय स्थानीय राजस्व परामर्श समिति गठन गरिएको छ।

क्र.सं.	नाम, थर	पद	जिम्मेवारी
१	मान कुमारी चौधरी	उपाध्यक्ष	संयोजक
२	रामजी जोशी	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
३	राम नरेश यादव	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य
४	आशा देवी दुसाध	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य
५	लक्ष्मण ज्ञवाली	उद्योग वाणिज्य संघ	सदस्य
६		घरेलु तथा साना उद्योग	सदस्य
७		अधिकृत छैठौं	सदस्य सचिव

यस समितिले समय समयमा बसे तथा राजस्व सम्बन्धी नीति तथा कानुनको तर्जुमा गर्ने, राजस्वका स्रोत, दायरा र दर समेतको विश्लेषण गरि गाउँपालिकामा सिफारिस गर्नेलगायत समितिका काम, कर्तव्य र अधिकार क्षेत्रभित्रका कामहरू गर्दै आएको छ। गाउँपालिकाको राजस्व सम्बन्धी नीति अनुसार एकीकृत सम्पत्ति कर लगाउने प्रावधान राखिएको भए पनि संघीय आर्थिक ऐन, २०७५ बाट स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएको संशोधनले गाउँपालिका तथा गाउँपालिकाले सम्पत्ति कर र भूमिकर (मालपोत) छुट्टा छुट्टै लिनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। यसै व्यवस्थाको आधारमा गाउँपालिकाले आर्थिक ऐन, २०७९ मा व्यवस्था भए बमोजिम पनि हाल सम्पत्ति कर नै संकलन गरिरहेको छ। ४.३ गाउँपालिकाको आन्तरिक आय परिचालन गाउँपालिकाले प्रचलित संघीय कानुन, प्रादेशिक कानुन तथा स्थानीय कानुनको अधिनमा रहेर स्थानीय राजस्व संकलन गरेको छ। संघीयताको अभ्यासमा लामो अनुभव नभइसकेको अवस्थामा स्थानीय स्तरमा उपलब्धसाधन श्रोत तथा स्थानीय बासिन्दाको

उमेश चन्द्र यादव

कर तिर्ने हैसियत वृद्धि भइ नसकेको अवस्थाले गर्दा कुल आयको तुलनामा आन्तरिक आय अत्यन्त न्युन देखिन्छ ।

तालिका ६ : गाँउपालिकाको आन्तरिक आय परिचालनको वर्तमान अवस्था

राजस्व संकेत	राजस्व शिर्षक	यथार्थ आय		चालु आ.वको	चालु आ.वको वैशाख सम्मको यथार्थ
		०७८।०७९	०७९।०८०	प्रस्तावित आय	०८०/०८१
११३१३	एकिकृत सम्पती कर	५००.००	३,१५०.००	४०,००,००.००	०.००
११३१४	भुमिकर (मालपोत)	२,००,०००.००	४,९२,२६०.००	६०,००,००.००	६,५७,६७९.००
११३२१	घरवहाल कर	६,६२,४६८.२५	११,७२,३६८.९६	१०,००,००.००	०.००
११४५१	सवारी साधन कर (साना सवारी दर्ता, वार्षिक सवारी कर)	०.००	०.००	०.००	०.००
११४७९	अन्य मनोरञ्जन कर	०.००	०.००	०.००	०.००
११६११	व्यवसायले भुक्तानी गर्ने कर	०.००	०.००	१०,००,०००.००	०.००
११६९१	अन्य कर	३३,२८,९४२.४९	८९,०५,४६९.४२	३०,००,०००.००	६,१५०.००
१४२१२	सरकारी सम्पत्तीको बिक्रिबाट प्राप्त रकम	०.००	०.००	०.००	०.००
१४२११	कृषि उत्पादनको बिक्रिबाट प्राप्त रकम	०.००	०.००	०.००	०.००
१४२१८	विद्युत सेवा शुल्क	७२,९८०.००	७०,५००.००	५,००,००.००	२५,०००.००
१४२२३	शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	७,०००.००	६,५००.००	७,८६,०००.००	२,०००.००
१४२२४	परीक्षा शुल्क	०.००	१,४८,४००.००	०.००	०.००
१४२४२	नक्सापास दस्तुर	२,५६,७५५.०७	२,०४,४७१२	१५,००,००.००	७६,९८०.५५
१४२४३	सिफारिस दस्तुर	१७,०५,७८५.००	२५,८६,७७४.००	०.००	०.००
१४२४४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	२,१७,५७०.००	२,९३,४५०.००	२०,००,००.००	१,७९,९००.००
१४२४५	नाता प्रमाणित दस्तुर	३,९५,७४१.००	६,०७,६९७.००	५,००,००.००	१,७१,९५३.००
१४२४९	अन्य दस्तुर	२०,९७,६६९.००	१८,३५,२४६.००	११,५०,०००.००	६,१०,८२६.००
११२५३	व्यवसाय रजिष्ट्रेसन दस्तुर	१,४०,५६०.००	०.००	५,००,०००.००	३,४५,१२०.००
१४३११	न्यायिक दण्ड जरिवाना र जफत	०.००	०.००	०.००	०.००
१४३१२	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र जफत	०.००	५१,३४४.००	०.००	०.००
१४३१३	धरौटी सदरस्याहा	०.००	०.००	५,००,००.००	०.००
१४५११	बीमा दावी प्राप्ति	१५,७६,०००.००	०.००	०.००	०.००
१४६११	व्यवसाय कर	२,७७,०००.००	२,६५,५४०.००	०.००	०.००
१५१११	बेरुजु	३,१५,०००.००	०.००	८,७५,०००.००	४,०६,०५१.००
३२१२२	बैंक मौज्दात	०.००	१४,३७,३१,०४३.८४	१३,६८,८०,०००.००	९,४०,१७,८००.४७

स्रोत: प्रतापपुर गाउँपालिका, आर्थिक प्रशासन शाखा

प्रस्तुत तालिकामा विद्यमान कानुनी प्रावधान अनुसार स्थानीय सरकारले लिन पाउने कर तथा गैरकरहरुको आधारभुत अवस्था शीर्षकगत रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन अनुसार उपरोक्त तालिकामा उल्लेखित करका शीर्षकहरुमध्ये चारवटा शीर्षकमा कर संकलन भएको छ ।

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष
प्रतापपुर गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना २०८१

तालिका ७: विगत ३ वर्षको कुल आय परिचालनको अवस्था

राजस्व संकेत	राजस्व शिर्षक	यथार्थ आय		चालु आ.वका	चालु आ.वको वैशाख सम्मको यथार्थ
		०७८।०७९	०७९।०८०	प्रस्तावित आय	०८०/०८१
संघीय सरकार		४७,०२,९१,०००.००	३७२६२५३०१.६७	४२,७५,००,०००.००	२८,१६,२५,०००.००
१३३११	समानिकरण अनुदान	१४,५८,००,०००.००	१४२१७१६००.००	१३,४४,००,०००.००	१०,०८,००,०००.००
१३३१२	शसर्त अनुदान चालु	२८,४३,९१,०००.००	२०११६५८०१.२६	२५,३४,००,०००.००	१६,६१,५०,०००.००
१३३१३	शसर्त अनुदान पुँजीगत	४,०१,००,०००.००	२८४८६१००.४१	२,४७,००,०००.००	५६,७५,०००.००
१३३१४	विषेश अनुदान चालु	०.००	०.००	०.००	०.००
१३३१५	विषेश अनुदान पुँजीगत	०.००	०.००	७०,००,०००.००	४२,००,०००.००
१३३१६	समपुरक अनुदान चालु	०.००	०.००	०.००	०.००
१३३१७	समपुरक अनुदान पुँजीगत	०.००	०.००	८०,००,०००.००	४८,००,०००.००
प्रदेश सरकार		३,९२,६७,०००.००	२,२५,६०,७२२.००	३,१६,१७,०००	२,१७,६४,२५०.००
१३३११	समानिकरण अनुदान	५९,२३,०००.००	८६१२?०००.००	९९,६७,०००.००	७४,७५,२५०.००
१३३१२	शसर्त अनुदाग चालु	८५,४४,०००.००	६०,६६,४५७.००	५५,५०,०००.००	३७,२९,०००.००
१३३१३	शसर्त अनुदान पुँजीगत	०.००	०.००	६०,००,०००.००	३९,६०,०००.००
१३३१४	विषेश अनुदान चालु	०.००	४९,०१,०७३.००	०.००	०.००
१३३१५	विषेश अनुदान पुँजीगत	८८,००,०००.००	०.००	०.००	०.००
१३३१६	समपुरक अनुदान चालु	०.००	२९,८१,२०२.००	०.००	०.००
१३३१७	समपुरक अनुदान पुँजीगत	१,५०,००,०००.००	०.००	१,००,००,०००.००	६६,००,०००.००
राजस्व बाँडफाँड		१०,९९,३५,२३७.५९	९,२२,०९,६०१.५८	१०,९८,५७,०००.००	३,००,७७,७०७.६०
११४११	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	५,९५,४६,२१४.२४	८,७२,२१,६०१.५८	१०,३८,५७,०००.००	३,००,७७,७०७.६०
११४२१	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्त शुल्क	४,१२,९८,५८५.०५	०.००	०.००	०.००
११४५६	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने सवारी साधन कर	९०,९०,४३८.३०	४९,८८,०००.००	६०,००,०००.००	०.००
आन्तरीक आय		१,१२,५३,९०.८१	१६,०३,७४,२१४.३४	१६,११,९१,०००.००	९,६७,७४,७८८.५२
जम्मा		६३,०७,४७,२०८.४०	६४,७७६९८५७५१	७३,०१,६५,०००.००	४३,०२,४१,७४६.१२

स्रोत: प्रतापपुर गाउँपालिका, आर्थिक प्रशासन शाखा

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

४.३. राजस्व परिचालनमा रहेका सवालहरू

यस गाउँपालिकाले राजस्व अधिकार क्षेत्रभित्रका धेरैजसो सम्भावनाहरु उपयोगमा ल्याएको भएता पनि अन्य कतिपय शीर्षकहरुमा राजस्व संकलन गर्न बाँकी रहेको छ । समग्रमा यस गाउँपालिकाको राजस्व परिचालनको क्षेत्रमा निम्नअनुसारका प्रमुख सवालहरु विद्यमान रहेको देखिन्छ :

क. राजस्व प्रशासनका लागि उपयुक्त संगठन निर्माण तथा क्षमता विकास

राजस्व संकलनलाई प्रभावकारी तथा पारदर्शी बनाउन राजस्व संकलन सम्बन्धी छुट्टै कार्यविधिहरू, आवश्यक जनशक्ति, कार्यस्थल तथा आवश्यक उपकरण सहितको कार्यवातावरण हुनुआवश्यक छ । वडास्तरमा पर्याप्त कर्मचारी तथा प्रविधि नभएको कारण हाते विल प्रयोग गर्ने गरिएको छ । राजस्व शाखाका लागि पर्याप्त स्थानको कमी रहेको देखिन्छ । राजस्व शाखामा एकजना सहायक स्तरका कर्मचारी कार्यरत छन् । वडा कार्यालयहरुको हकमा एकजना वडा सचिव र एकजना सहायक कर्मचारी कार्यरत रहेको देखिन्छ । कार्यबोझका आधारमा कर्मचारी कम रहेको देखिन्छ ।

ख. तथ्यांक संकलन तथा नियमित अद्यावधिकरणको पद्धति स्थापना

हाल गाउँपालिकामा सम्पत्ति कर, भूमि कर (मालपोत), व्यवसाय कर तथा अन्य कर र गैरकर बुझाउने करदाताको संख्या के कति छ भन्ने यकीन तथ्यांक छैन । एकातिर बिलिङ पद्धतिलाई पूर्णरुपमा कम्प्युटरमा आधारित बनाउनुपर्ने देखिन्छ भने अर्कोतिर सबै करदाताको लगत संकलन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । पूर्णरुपमा कम्प्युटरमा आधारित बिलिङ गर्ने परिपाटी भए मात्र कुन शीर्षकमा कर तिर्ने कति करदाता छन् भन्ने यकीन साथ तुरुन्त भन्न सकिने स्थिति रहन्छ र करदाताको लगत संकलन पश्चात्करको दायरामा आउन बाँकी करदाताको संख्याका बारेमा पनि आँकलन गर्न सकिन्छ ।

ग. आन्तरिक आय परिचालन नीति तथा कार्यविधि

गाउँपालिकाले आय परिचालन सम्बन्धी सम्पत्ति व्यवस्थापन, घरबहाल, नदीजन्य पदार्थ बाहेक अन्य क्षेत्रहरुमा समेत कार्यविधि तयार गरि वडा समितिहरुलाई समेत उपलब्ध गराउनु पर्दछ । यसमा आय संकलन गर्ने तरिका, प्रतिवेदन बुझाउने ढाँचा, नगद दाखिला सम्बन्धी व्यवस्था, अनुगमन जस्ता विषयवस्तु पर्दछन्। साथै गाउँपालिकाले हाल आर्थिक ऐनमा समावेस गरेका शिक्षा तथा स्वास्थ्य विकास कर र बाटो मर्मत, पर्यावरण संरक्षण तथा सवारी दस्तुरको कानूनी वैधतामा पनि प्रश्न उठ्न सक्ने देखिएको छ ।

घ. राजस्वका दर निर्धारण तथा प्रचार प्रसार

गाउँपालिकाले हालको कानुनी व्यवस्था अनुसार राजस्व संकलनका लागि दर निर्धारण गर्दा सरोकारवाला व्यक्ति तथा संघ संस्थाहरुसँग पर्याप्त छलफल भइ समाबाट स्वीकृत भएको करलाई जनस्तरसम्म प्रचार प्रसार भैरहेको छ । जसको फलस्वरुप विगत आर्थिक वर्षमा लक्ष्य अनुरुपको राजस्व संकलन सम्भव भएको हो । गाउँपालिकाले करदातालाई तिर्नुपर्ने कर रकम सम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराउन अग्रिम सूचना सम्प्रेषण गर्ने विधिको उपयोगसँगै करदाता शिक्षामा पर्याप्त ध्यान दिए पनि गत आर्थिक वर्षमा कोरोना महामारीका कारण लक्ष्यमा पुग्न सकेन ।

उमेश चन्द्र यादव

ङ. समन्वय संयन्त्र

राजस्व परिचालन सम्बन्धी नीति निर्माण, शुल्क तथा दस्तुरको दर निर्धारण, राजस्व संकलन विधि निर्धारण जस्ता कार्यमा सम्बन्धित आन्तरिक तथा बाह्य निकायहरूसँग प्रभावकारी समन्वयको खाँचो देखिन्छ । यसका लागि राजस्वका आधार निर्धारण तथा दरहरूमा परिमार्जनका लागि राजस्व परामर्श समितिको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक हुन्छ । आय संकलनमा वडा समितिको भूमिकालाई स्पष्ट व्याख्या गरि वडा र राजस्व शाखाबीच निरन्तर समन्वयको खाँचो देखिन्छ । त्यसैगरि रोयल्टी लगायतका राजस्व बाँडफाँट सम्बन्धमा नेपाल सरकारसँग, सवारी साधन कर तथा घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुरको बाँडफाँटका लागि प्रदेश सरकारसँग र विगत वर्षहरुको राजस्व बाँडफाँटका लागि जिल्ला समन्वय समितिसँग पर्याप्त समन्वय कायम नहुँदा ती निकायबाट गाउँपालिकामा प्राप्त हुने स्रोत नियमित रुपमा प्राप्त हुन सकेको देखिँदैन ।

च. चुहावट नियन्त्रण, पारदर्शिता र जवाफदेहिता

आयको संकलन अवस्थाका अनुगमन गरि राजस्व चुहावट भएको पाइएमा त्यसलाई नियन्त्रण गर्न तत्काल आवश्यक कार्य गर्नु पर्दछ । गाउँपालिकाले आय व्ययको विवरण आवधिक रूपमा प्रकाशमा ल्याउनु, करदातासँग निरन्तर संवाद गर्नु, सूचना प्रविधि तथा सामाजिक मिडियामार्फत् राजस्व र खर्चको विवरणबारे जनता तथा सरोकारवालालाई जानकारी गराउनु यस दिशातर्फको केही सकारात्मक प्रयासहरू हुन सक्दछन् ।

छ. राजस्व क्षेत्र दर निर्धारण तथा प्रचार प्रसार

गाउँपालिकाले हालको कानूनी व्यवस्था अनुसार राजस्व संकलनकोलागि निर्धारण गरेको शिर्षक र दर बारे प्रभावकारी प्रचारप्रसार तथा करदातालाई आवश्यक राजस्व शिक्षा कार्यक्रम संचालनको आवश्यकता देखिन्छ । समयमा राजस्व नतिरेमा दण्ड जरिवाना लाग्ने प्रावधान राखि यस बारे प्रचार प्रसार गर्नु पर्दछ ।

ज) तथ्याङ्कमा आधारित अभिलेख तथा स्रोतहरुको प्राथमिकीकरण

कर तथा राजस्व सम्बन्धि यसको दायरा र क्षेत्रका सम्बन्धमा आवश्यक विवरण, जानकारी तथा अभिलेख गाउँपालिकामा छैन । गाउँपालिकाले संकलन गर्न सक्ने विभिन्न कर, शुल्क तथा दस्तुरका दायरा तथा दरहरुको विवरण आवधिकरुपमा अद्यावधिक गरि राजस्व का विभिन्न स्रोतहरुको प्राथमिकिकरणका आधारमा नयाँ स्रोतहरुको पहिचान तथा विद्यमान स्रोतहरुको दायरा विस्तार गर्दै राजस्व परिचालन चुस्त दुरुस्त पार्नु पर्दछ ।

उमेश चन्द्र यादव

परिच्छेद : पाँच

राजस्व सुधार कार्ययोजना

यस परिच्छेदमा सूचना विश्लेषण तथा सहभागितामूलक छलफलबाट तयार पारिएको गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना प्रस्तुत गरिएको छ । यस कार्ययोजनालाई गाउँपालिकाले कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरि कार्यान्वयनमा ल्याउने विश्वास लिइएको छ ।

५.१ गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना

गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना तयारीका सन्दर्भमा सर्वप्रथम प्रारम्भिक कार्यशाला सञ्चालन गरिएको थियो । गाउँपालिकाको आयोजना र परामर्शदातृ निकायको सहजीकरणमा सम्पन्न उक्त कार्यशालामा गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष लगायत कार्यपालिका सदस्यहरू, गाउँपालिका कार्यालय तथा वडाका कर्मचारीहरू, प्रमुख राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू लगायतका व्यक्तिहरूको सहभागिता रहेको थियो । कार्यशालामा सहभागीहरू तीनवटा समूहमा बसी समूह अभ्यास गरि राजस्व सुधारको मस्यौदा कार्ययोजना तयारी तथा प्रस्तुती गरिएको थियो । परामर्शदाताद्वारा संकलित अन्य सूचना तथा विश्लेषणबाट आएका नतिजाहरूलाई समेत समावेश गरि गाउँपालिकाको देहाय बमोजिमको राजस्व सुधार कार्ययोजना गरिएको छ ।

तालिका ८: राजस्व सुधार कार्ययोजना

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु	लक्ष्य	समयावधि	जिम्मेवारी
क. राजस्वका स्रोतहरुको पहिचान तथा दर निर्धारणमा सुधार			
भुमिकर/मालपोत			
मालपोत कार्यालयबाट जग्गाको अभिलेख प्राप्त गर्ने	प्राप्त अभिलेख नियमित अद्यावधिक गर्ने र भुमिकरको दर निर्धारण गर्ने	२०८२ पौस मसान्त सम्म	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
वडागत रुपमा सम्पुर्ण जग्गाको अभिलेख राख्ने र नियमित अद्यावधिक गर्ने		२०८२ पौस मसान्त सम्म	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
जग्गाको पुनर्वर्गीकरण गरि मुल्यांकनको आधार वैज्ञानिक बनाउन		२०८३ पौस मसान्त सम्म	पालिका उपाध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
जग्गाको मुल्यको आधारमा मालपोत तथा भुमि करको दर निर्धारण गर्ने		२०८४ असार मसान्त सम्म	राजस्व परामर्श समिति,राजश्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
सम्पत्ति कर			
हालको एकिकृत व्यवस्थामा रहेको करदाताको अभिलेख अनुसार सम्पत्ति करको करदाता पहिचान गर्ने	सम्पत्ती कर सम्बन्धि काम विधि तयारी गरि मालपोत र सम्पत्ती कर एकै पटक लिन सकिने व्यवस्था गर्ने	२०८३ असार मसान्त सम्म	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
सम्पत्ति कर व्यवस्थापन कार्य विधि तयार गर्ने		२०८३ असार मसान्त सम्म	राजस्व परामर्श समिति, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
सम्पत्ति कर सम्बन्धि जनचेतना शिविर संचालन गर्न		२०८४ जेठ मसान्त सम्म	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
मालपोत र सम्पत्ति कर एकै पटक लिन सकिने भनि आर्थिक ऐनमा उल्लेख गर्ने		२०८४ जेठ मसान्त सम्म	पालिका उपाध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
घर जग्गा बहाल कर			
संरचनाको प्रकार र स्थानको आधारमा न्युनतम बहाल मुल्य निर्धारण गर्ने	घर बहाल कर पुनरावलोकन गरि दायरा बृद्धि गर्ने	२०८२ असार मसान्त सम्म	राजस्व परामर्श समिति, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
घर जग्गा बहाल करको दर पुनरावलोकन गरि आर्थिक ऐनमा समावेश गर्ने		२०८२ असार मसान्त सम्म	पालिका उपाध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु	लक्ष्य	समयावधि	जिम्मेवारी
सम्पत्तिको अभिलेखमा बहालमा भएका घर जग्गाको लगत अद्यावधिक गरि घर जग्गा बहाल कर रकम निर्धारण तथा असुल गर्ने		२०८३ साउन देखि	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख, वडा सचिवहरु
व्यवसाय कर			
सम्भाव्य व्यवसाय करदाता सबैको विवरण संकलन गरि नियमित अद्यावधिक गर्ने	व्यवसायको कारोवारको परिमाणका आधारमा कर निर्धारण गरि कर संकलन गर्ने	२०८२ पौस मसान्त सम्म	राजस्व अधिकृत वा शाखाप्रमुख, वडा सचिवहरु
अनलाइन प्रविधिबाट व्यवसाय दर्ता अभिलेख राख्ने		२०८२ पौस मसान्त सम्म	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख, वडा सचिवहरु
लगानी, कारोबारको प्रकृति, कारोबारको परिमाणका आधारमा करको दर निर्धारण गर्ने		२०८३ पौस मसान्त सम्म	गाउँकार्यपालिका, गाउँसभा, पालिका अध्यक्ष, पालिका उपाध्यक्ष र राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
वार्षिक रुपमा नयाँ व्यवसाय दर्ता तथा नविकरणका लागि शिविर संचालन गर्ने		२०८४ पौस मसान्त सम्म	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
स्लेट, ढुंगा, गिट्टी, बालुवा एवम् माटोजन्य पदार्थको बिक्रि			
वातावरणीय परिक्षण गर्ने र बिक्रिदर आर्थिक ऐनमा उल्लेख गर्ने	छिमेकी पालिकाहरुसँग समन्वय गरि वातावरणीय परिक्षणका आधारमा नदीजन्य पदार्थको उत्खनन शुरु गर्ने व्यवस्था गर्ने	२०८१ असार सम्म	पालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष तथा राजस्व अधिकृत
ठेक्का व्यवस्थापन गर्ने		२०८१ भदौ	राजस्व शाखा प्रमुख
नदीजन्य पदार्थको व्यवस्थित उत्खनन तथा बिक्रिका लागि अनुगमन समितिबाट नियमित अनुगमन गर्ने		निरन्तर	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख तथा गाँउ कार्यपालिका
अन्य गाउँपालिकासँग सिमा जोडिएको क्षेत्रमा आउने समस्या समाधानका लागि अन्य निकाय, प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, सिमा जोडिएका स्थानीय सरकार आदिसँग समन्वय गर्ने, अनुगमनलाई नियमित र प्रभावकारी बनाइ वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनले सिफारिस गरेको परिमाण तथा प्रावधानहरुको पालना सुनिश्चित गर्ने		२०८२ असार	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख तथा गाँउ कार्यपालिका

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु	लक्ष्य	समयावधि	जिम्मेवारी
वन पैदावार			
सामुदायिक वन पैदावार बिक्रिबाट प्राप्त हुने रकमको १० प्रतिशत रकम गाउँपालिकामा जम्मा हुने व्यवस्था आर्थिक ऐनमा उल्लेख गर्ने	सामुदायिक वनको वन पैदावार बिक्रिबापतको रकम लिन शुरुवात गर्ने	२०८२ असार	गाउँपालिका अध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
सामुदायिक वनसँग समन्वयगरि वन पैदावार बिक्रि सम्बन्धि तथ्यांक संकलन र नियमित अद्यावधिक गर्ने		२०८२ असार	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
सामुदायिक वनको पैदावार बिक्रि वापत प्राप्त हुने रकमको १० प्रतिशत रकम सम्बन्धित शिर्षकमा दाखिला गर्ने		२०८१ असार	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
सेवाशुल्क	**सम्भावित**		
सेवा शुल्क लिन सकिने क्षेत्रहरु (अतिथि गृह, सभाहल, औद्योगिक क्षेत्र, बसपार्क, हाटबजार तथा सार्वजनिक जग्गाको लिज, कृषि उपज संकलन केन्द्र, कोल्ड स्टोर तथाअन्य) पहिचान गर्ने र पहिचान भएका आयोजना मध्ये स्वलगानीमा सञ्चालन गर्ने आयोजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने	सेवा शुल्क व्यवस्थापन गर्ने	२०८२ असारसम्म	राजस्व अधिकृत वा शाखाप्रमुख
सार्वजनिक निजि साझेदारीमा सम्पन्न गर्न सकिने आयोजना छनौट गरि कार्यान्वयन प्रकृया अघि बढाउने			राजस्व अधिकृत, योजना अधिकृत
गाउँपालिकाले उपलब्ध गराउने सेवा शुल्कको दरमा समसामयिक परिमार्जन गर्ने			पालिका उपाध्यक्ष
दर्ता नविकरण			
विद्यालय स्थापना, घ वर्गको ठेक्का इजाजत, एफ.एम रेडियो संचालन, स्थानीय स्तरमा संचालित उद्योग, व्यापारिक फर्म आदिको दर्ता तथा नविकरण कार्यविधि तर्जुमा गर्ने	दर्ता नविकरण तथा इजाजत कार्यविधि तयार गरि कार्यान्वयन गर्ने	२०८२ असार	पालिका उपाध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु	लक्ष्य	समयावधि	जिम्मेवारी
सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुर			
सिफारिस तथा अन्य सेवाको शुल्कको दर पुनरावलोकन गरि आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्ने	सिफारिस तथा प्रमाणित दस्तुरमा समयानुकुलन पुनरावलोकन गर्ने	२०८२ असार मसान्त	पलिका उपाध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
ख. राजश्व परिचालन नीतिमा सुधार			
नीतिगत व्यवस्था			
वार्षिक रुपमा आर्थिक ऐनको पुनरावलोकन गर्ने र व्यवहारिक नदेखिएका प्रावधानहरुलाई वार्षिक रुपमा परिमार्जन गर्दै जाने	आर्थिक ऐन तथा कर नीतिमा वार्षिक सुधार गर्ने	२०८२ असार	गाँउपालिका उपाध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
प्रगतिशिल करको दर, मुल्य र महत्वको आधारमा करको दर निर्धारण, समयानुकुल परिमार्जन गर्न		२०८२ असार	गाँउपालिका उपाध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
सांगठनिक स्वरुप			
राजस्व सम्वन्धि कामको चाप र आवश्यकता अनुसार वडा कार्यालय देखि राजस्व शाखामा कर्मचारीको मिलान गर्ने	राजस्वशाखामाकामको चापअनुसार जनशक्तिव्यवस्थापन गर्न	२०८२ साउन	गाँउ कार्यपालिका, गाँउपालिका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
ग. कर, शुल्क तथा दस्तुरको दायरा र असुली प्रणालीमा सुधार			
सुचना तथा प्रचार प्रसार			
पत्रपत्रिकाबाट कर सम्बन्धि चेतना मुलक सुचना प्रवाह गर्ने	कर दातालाई समयमा कर तिर्न उत्प्रेरित गर्ने	२०८१ साउन देखि	राजस्व अधिकृत
टेण्डर, विज्ञापन लगायतका सुचनाहरु छापा तथा विद्युतीय लगायत प्रभावकारी तथा सान्दर्भिक माध्यमबाट प्रसारण गर्न		२०८१ साउन देखि	गाउँ कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
राजस्व असुलिमा पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता			
नागरिक वडापत्रको व्यवस्था तथा अद्यावधिक गर्न	राजस्व दर रेटमा पारदर्शिता	२०८१ साउन देखि	गाँउ कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु	लक्ष्य	समयावधि	जिम्मेवारी
हरेक वर्ष समयानुकुल कर कोदरमा अद्यावधिक गर्ने	कायम गर्ने	२०८२ असार	गाँउपालिका उपाध्यक्ष, राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
करदाताको पहिचान तथा अभिलेख	करदाताको पहिचान गरि अभिलेखिकरण गर्ने		
वर्गिकृत करदाता तथ्यांक संकलन		२०८२ चैत्र मसान्त	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
करछुट नहुने सेवाको वर्गिकरण		२०८२ चैत्र मसान्त	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
प्रत्येक परिवारको पालिका क्षेत्रभित्र भएका घरजग्गाको लगत सकलन		२०८२ चैत्र मसान्त	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
विद्युतीय प्रविधिको प्रयोगबाट सबै प्रकारका करदाताको अभिलेख राख्ने र अद्यावधिक गर्दै जाने		२०८२ साउन देखि	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
राजस्व असुली रणनीति			
विभिन्न संचार माध्यमबाट कर सम्बन्धि चेतनामुलक प्रचार प्रसार गर्ने	करदाता सम्म पुगेर कर उठाउने नीति अवलम्बन गर्ने	२०८१भदौ	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
कर उठाउने टोली खटाइ कर शिविर तथा व्यवसाय दर्ता नविकरण शिविर संचालन गन		२०८२ बैशाख	राजस्व अधिकृत वा शाखा प्रमुख
राजस्व चुहावट नियन्त्रण			
करदाताको अभिलेखवार्षिक रुपमाअद्यावधिकरण गन	राजस्व चुहावट नियन्त्रण गरि आन्तरिक श्रोतको संरक्षण गर्ने	तेश्रो चौमासिकमा	राजस्व शाखा प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
करदाता पहिचान तथा निरिक्षण गरि चुहावट भए नभएको यकिन गर्ने		तेश्रो चौमासिकमा	राजस्व शाखा प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
चुहावट भएकोमा जरीवाना सहितअसुल गर्ने		तेश्रो चौमासिकमा	राजस्व शाखा प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सुधारका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु	लक्ष्य	समयावधि	जिम्मेवारी
घ. अनुगमन			
अनुगमन मुल्यांकन			
सम्बन्धित शाखा वा समितिले वडा देखि गाउँपालिकाको सबै शाखा तथा सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायमा स्थलगत निरिक्षण गर्ने, करको महत्व बुझाउने, सुझाव संकलन गर्ने	कर सम्बन्धि नीति, कानुन तथा संरचनाको अध्ययन गरि समयानुकुलन बनाउने	हरेक आ.व. को तेश्रो चौमासिक	राजस्व अनुगमन समिति, राजस्व शाखा प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
आन्तरिक लेखा परिक्षण			
चालु आ.व.मा भएर गरेका कर असुलीको आन्तरिक एवम् अन्तिम लेखा परिक्षणबाट आएका सुझावहरुलाई कार्यान्वयन गर्ने	कर सम्बन्धि नीति, कानुन तथा संरचनाको अध्ययन गरि समयानुकुलन बनाउने	हरेकआ.व.को तेश्रो चौमासिक	राजस्व अनुगमन समिति, राजस्व शाखा प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

परिच्छेद छ :

आगामी तीन वर्षको आय प्रक्षेपण

मूलतः विगत तीन वर्षको यथार्थ आय तथा गाउँपालिकाको राजस्व अधिकार र हालको आय संकलन अवस्थाको आधारमा यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको आगामी तीन वर्षको आय प्रक्षेपण गरिएको छ । महालेखा परिक्षकले स्वीकृत गरेको एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ को आधारमा आय प्रक्षेपण गरिएको छ । यसले गाउँपालिकाको आय बजेट तर्जुमा गर्न सहयोग पुग्ने विश्वास लिइएको छ ।

आगामी ३ वर्षको आयको प्रक्षेपण (रु. हजारमा)

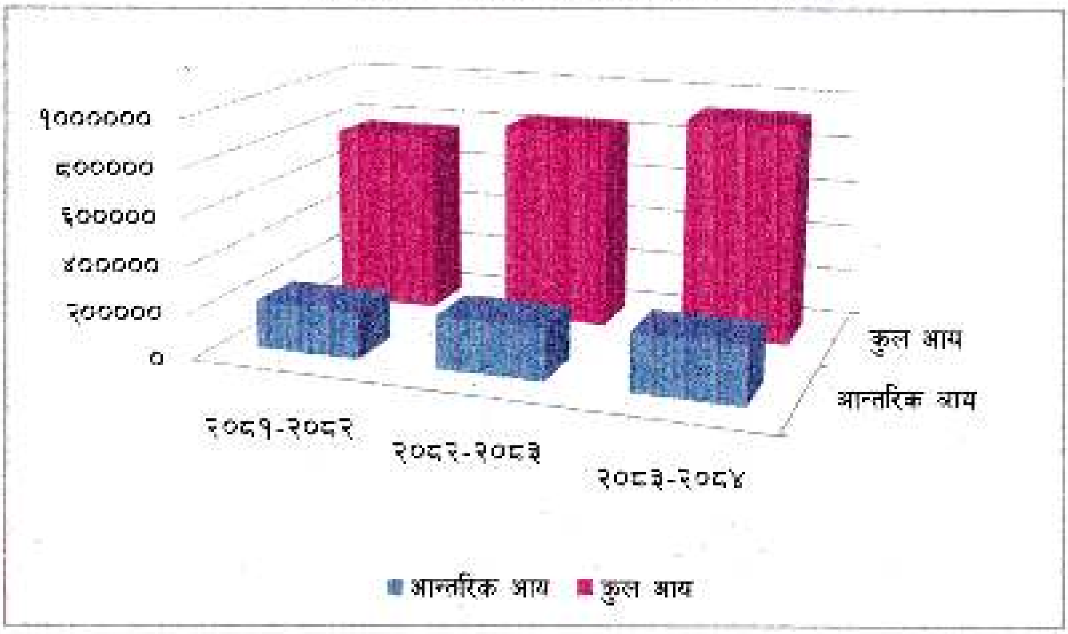

६.१ राजस्व सुधार कार्ययोजनाका आधारमा राजस्व प्रक्षेपण

राजस्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयन पश्चात् आगामी तीन वर्ष (आ.व. २०८१।८२ देखि २०८३।०८४) को लागि आय प्रक्षेपण गरिएको छ । यो आय अनुमान राजस्व सुधार योजनामा प्रस्ताव गरिएका क्रियाकलापहरूको आधारमा गरिएको छ । धेरैजसो शिर्षकहरूको आय प्रक्षेपण प्राप्त तथ्यांकमा आधारित छ भने भविष्यमा आयका आधारको दायरा बढ्न गई सोबाट हुने योगदानलाई समेत मध्यनजर गरिएको छ । त्यसैगरि केही शिर्षकहरूका आय प्रक्षेपण गर्दा विगतको आय संकलनको वृद्धिदरलाई आधार मानिएको छ ।

राजस्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयन पश्चात्आगामी तीन वर्ष (आ.व. २०८१।८२ देखि २०८३।८४) को लागि आय प्रक्षेपण गरिएको छ । यो आय अनुमान राजस्व सुधार योजनामा प्रस्ताव गरिएका क्रियाकलापहरूको आधारमा गरिएको छ । धेरैजसो शिर्षकहरूको आय प्रक्षेपण प्राप्त तथ्यांकमा आधारित

छ भने भविष्यमा आयक आधारको दायरा बढ्न गई सोबाट हुने योगदानलाई समेत मध्यनजर गरिएको छ । त्यसैगरि केही शिर्षकहरूको आय प्रक्षेपण गर्दा विगतको आय संकलनको वृद्धिदरलाई आधार मानिएको छ ।

तालिका ९: आगामी आ.व.हरूका लागि राजस्व प्रक्षेपणका आधारहरू

राजस्व संकेत	राजस्व शिर्षक	कुल सम्भाव्य आय (रु हजारमा)	प्रक्षेपणको आधार	प्रक्षेपित आय (रु हजारमा)
क	आन्तरिक आय तर्फ			
११३१३	सम्पत्ती कर	९५००	कुल सम्भावनाको ८० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	२५१५६
११३१४	भुमीकर (मालपोत)	४५६०	कुल सम्भावनाको १०० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	६०२४४
११३२१	घरबहाल कर	५०००	कुल सम्भावनाको ५० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	८२७५
	बहाल बिटौरी शुल्क	५००	कुल सम्भावनाको १०० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	१६५५
११४५३	व्यवसाय रजिष्ट्रेसन दस्तुर	५००		१५००
१४६११	व्यवसाय कर	१२००	कुल सम्भावनाको ५० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	१९८६
११६९१	अन्य कर			
१४२१२	सरकारी सम्पत्तीको बहालबाट प्राप्त आय	५००		१५००
१४२४२	नक्सा पास दस्तुर	५००	कुल सम्भावनाको १०० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	१६५५
१४२४३	सिफारिस दस्तुर	२१०२	कुल सम्भावनाको १०० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	६९५७
१४२४४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तु	३००	कुल सम्भावनाको १०० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	९९३
१४२४५	नाता प्रमाणित दस्तुर	३००	कुल सम्भावनाको १०० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	९९३
१४२४९	अन्य दस्तुर	८००	कुल सम्भावनाको १०० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	२६४८
११४५१	साना सवारी कर	३७५०	कुल सम्भावनाको १०० प्रतिशत र त्यस पछिका आ.व.मा १० प्रतिशतले बढ्दै जाने	१२४१३
१४३१२	प्रशासनिक जरिवाना र दस्तुर	८०		२४०
	अन्य राजस्व (विविध आय)	०		०

राजस्व संकेत	राजस्व शिर्षक	कूल सम्भाव्य आय (रु हजारमा)	प्रक्षेपणको आधार	प्रक्षेपितआय (रु हजारमा)
	बेरुजु	१०००	बेरुजु घटाउने र भएका बेरुजुलाई समयमै असुली तथा नियमित तथा रुजु गर्ने	
ख	राजस्व बाँडफाँट तर्फ			
११४११	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	११४८००	राजस्व बाँडफाँट बापत चालु आवका लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुमान र आगामी आव हरुमा १० प्रतिशतका दरले बृद्धि अनुमान	३७९९८८
११४२१	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्त शुल्क	०		०
११४५६	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने सवारी साधन कर	६६००	राजस्व बाँडफाँट बापत चालु आवका लागि प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुमान र आगामी आव.हरुमा १० प्रतिशतका दरले बृद्धि अनुमान	२१८४६
ग .	अनुदान तर्फ			
	संघीय सरकार			
१३३११	समानीकरण अनुदान	१३६०१२	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	४५०१९९
१३३१२	सशर्त अनुदान चालु	२४०७३०	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	७९६८१६
१३३१३	सशर्त अनुदान पुँजिगत	२३४५५	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	७७६७०
१३३१४	विषेश अनुदान चालु	०	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	०
१३३१५	विषेश अनुदान पुँजिगत	६६५०	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	२२०१२
१३३१७	समपुरक अनुदान	७६००	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	२५१५६
	प्रदेश सरकार			
१३३११	समानीकरण अनुदान	१०७६४	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	३५६२८
१३३१२	शसर्त अनुदान चालु	६१०२	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	२०१९७
१३३१३	शसर्त अनुदान पुँजिगत	६३६०	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	२०९५२
१३३१५	विषेश अनुदान	५३११	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	१७८४४
१३३१७	समपुरक अनुदान	१०६००	आगामी आ.व.को सिलिङमा १० प्रतिशतले बृद्धि हुने अनुमान	३५०८६

६.२ गाउँपालिकाको आगामी तीन आर्थिक वर्षको राजस्व प्रक्षेपण

आय शिर्षकको संभाव्य आधार तथा राजस्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयनलाई आधार मानी गाउँपालिकाको आगामी ३ वर्षको प्रक्षेपित आयकोविवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । प्रक्षेपणको लागि राजस्व संकेत बर्तमानमा सिफारिस गरिएको लेखा कोडको आधारमागरिएको छ । माथिका अध्यायहरूमा प्रस्ताव गरिए अनुसार ऐनले दिएबमोजिम करका दायरा विस्तार गर्न सकेको खण्डमा निम्न तालिकामा दिए अनुसार गाउँपालिकाको आय वृद्धि हुने देखिन्छ ।

तालिका १०: चालू आ.व.को अनमुान तथा आगामी ३ आर्थिक वर्षको आय प्रक्षेपण

राजस्व संकेत	राजस्व शिर्षक	चालु आ.व.को वैशाख सम्मको यथार्थ	आगामी ३ वर्षको आय प्रक्षेपण		
		०८०/०८१	०८१/०८२	०८२/०८३	०८३/०८४
११३१३	एकिकृत सम्पत्ती कर	०.००	७६,००,०००.००	८३,६०,०००.००	९१,९६,०००.००
११३१४	भुमिकर (मालपोत)	६,५७,६७२.००	४५,६०,५००.००	५०,१६,०००.००	५५,१७,६००.००
११३२१	घरबहाल कर	०.००	२५,००,०००.००	२७,५०,०००.००	३०,२५,०००.००
११४५१	सवारी साधन कर (साना सवारी दर्ता, वार्षिक सवारी कर)	०.००	३७,५०,०००.००	४१,२५,०००.००	४५,३७,५००.००
११४७९	अन्य मनोरञ्जन कर	०.००	२,००,०००.००	२,२०,०००.००	२,४२,०००.००
११६११	व्यवसायले भुक्तानी गर्ने कर	०.००	५०,०००.००	५५,०००.००	६०,५००.००
११६९१	अन्य कर	६,१५०.००	८,००,०००.००	८,८०,०००.००	९,६८,०००.००
१४२१२	सरकारी सम्पत्तीको बिक्रिबाट प्राप्त रकम	०.००	५,००,०००.००	५,५०,०००.००	६,०५,०००.००
१४२११	कृषि उत्पादनको बिक्रिबाट प्राप्त रकम	०.००	२,००,०००.००	२,२०,०००.००	२,४२,०००.००
१४२१८	विद्युत सेवा शुल्क	२५,०००.००	५,००,०००.००	५,५०,०००.००	६,०५,०००.००
१४२२३	शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	२,०००.००	२,००,०००.००	२,२०,०००.००	२,४२,०००.००
१४२२४	परीक्षा शुल्क	०.००	२,००,०००.००	२,२०,०००.००	२,४२,०००.००
१४२४२	नक्सापास दस्तुर	७६,९८०.५५	५,००,०००.००	५,५०,०००.००	६,०५,०००.००
१४२४३	सिफारिस दस्तुर	०.००	२१,०२,०००.००	२३,१२,२००.००	२५,४३,४२०.००
१४२४४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	१,७२,९००.००	३,००,०००.००	३,३०,०००.००	३,६३,०००.००
१४२४५	नाता प्रमाणित दस्तुर	१,७१,९५३.००	३,००,०००.००	३,३०,०००.००	३,६३,०००.००
१४२४९	अन्य दस्तुर	६,१०,८२६.००	८,००,०००.००	८,८०,०००.००	९,६८,०००.००
११२५३	व्यवसाय रजिष्ट्रेसन दस्तुर	३,४५,१२०.००	५,००,०००.००	५,५०,०००.००	६,०५,०००.००
१४३११	न्यायिक दण्ड जरिवाना र जफत	०.००	५,००,०००.००	५,५०,०००.००	६,०५,०००.००
१४३१२	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र जफत	०.००	८०,०००.००	८८,०००.००	९६,८००.००
१४३	धरौटी सदरस्याहा	०.००	८०,०००.००	८८,०००.००	९६,८००.००

राजस्व संकेत	राजस्व शिर्षक	चालु आ.व.को वैशाख सम्मको यथार्थ	आगामी ३ वर्षको आय प्रक्षेपण		
		०८०/०८१	०८१/०८२	०८२/०८३	०८३/०८४
१४५११	बीमा दावी प्राप्ति	०.००	५,००,०००.००	५,५०,०००.००	६,०५,०००.००
१४६११	व्यवसाय कर	०.००	६,००,०००.००	६,६०,०००.००	७,२६,०००.००
१५१११	बेरुजु	४,०६,०५१.००	५,००,०००.००	५,५०,०००.००	६,०५,०००.००
३२१२२	बैंक मौज्दात	९,४०१७८००.४७	१४,३७२४,०००.००	१५,८०,८६,४००.००	१७३९,०६,०४०.००

यस अध्ययनका आधारमा आगामी तीन आ.व.मा गाउँपालिकाको आय संरचना देहाय अनुसारको हुने प्रक्षेपण गरिएको छ :

तालिका ११: आगामी ३ आर्थिक वर्षको कुल आयप्रक्षेपणको सारांश

राजस्व संकेत	राजस्व शिर्षक	चालु आ.व.को वैशाख सम्मको यथार्थ	आगामी ३ वर्षको आय प्रक्षेपण		
		०८०/०८१	०८१/०८२	०८२/०८३	०८३/०८४
संघीय सरकार		२८,१६,२५,०००.००	४१,४४,५७,०००.००	४५,५९,०२,७००.००	५०,१४,९२,९७०.००
१३३११	समानिकरण अनुदान	१०,०८,००,०००.००	१३,६०,१२,०००.००	१४,९६,१३,२००.००	१६,४५,७४,५२०.००
१३३१२	शसर्त अनुदान चालु	१६,६१,५०,०००.००	२४,०७,३०,०००.००	२६,४८,०३,०००.००	२९,१२,८३,३००.००
१३३१३	शसर्त अनुदान पुँजीगत	५६,७५,०००.००	२,३४,६५,०००.००	२,५८,११,५००.००	२,८३,९२,६५०.००
१३३१४	विषेश अनुदान चालु	०.००	०.००	०.००	०.००
१३३१५	विषेश अनुदान पुँजीगत	४२,००,०००.००	६६,५०,०००.००	७३,१५,०००.००	८०,४६,५००.००
१३३१७	समपुरक अनुदान पुँजीगत	०.००	७६,००,०००.००	८३,६०,०००.००	९१,९६,०००.००
प्रदेश सरकार		२,१७६४,२५०.००	३,३७,२६,०००.००	३,७०,९८,६००.००	४,०८,०८,४६०.००
१३३११	समानिकरण अनुदान	७४,७५,२५०.००	१,०७६४,०००.००	१,१८,४०,४०० .००	१,३०,२४,४४० .००
१३३१२	शसर्त अनुदान चालु	३७,२९,०००.००	६१,०२,०००.००	६७१२,२००.००	७३,८३,४२०.००
१३३१३	शसर्त अनुदान पुँजीगत	३९,६०,०००.००	६३,६०,०००.००	६९,९६,०००.००	७६,९५,६००.००
१३३१४	विषेश अनुदान चालु	०.००	०.००	०.००	०.००
१३३१५	विषेश अनुदान पुँजीगत	०.००	०.००	०.००	०.००
१३३१७	समपुरक अनुदान पुँजीगत	६६,००,०००.००	१,०६,००,०००.००	१,१६,६०,००० .००	१,२८,२६,००० .००
राजस्व बाँडफाँड		३,००,७७,७०७.६०	१२,१४,००,०००.००	१३,३५,४०,०००.००	१४,६८,९४,०००.००
११४११	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	३,००,७७,७०७.६०	११,४८,००,०००.००	१२,६२,८०,०००.००	१३,८९,०८,०००.००
११४२१	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्त शुल्क	०.००	०.००	०.००	०.००
११४५६	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने सवारी साधन कर	०.००	६६,००,०००.००	७२,६०,०००.००	७९,८६,०००.००
आन्तरिक आय		९,६७,७४,७८८.५२	२०,५२,९६,०००.००	२२,५८,२५,६००.००	२४,८४,०८,१६०.००

परिच्छेद सात :

अपेक्षित नतिजा

स्थानीय तहका राजस्व अधिकार सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्थाहरू, गाँउपालिकाको आर्थिक ऐन तथा विगत पाँच वर्षको आय विवरण, गाँउपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू लगायत राजस्व परामर्श समितिसँगको छलफल, गाँउपालिकाको सामाजिक-आर्थिक अवस्था अध्ययन समेतका आधारमा तयार गरिएको यस राजस्व सुधार कार्ययोजनाको अपेक्षित नतिजा हासिल गर्न गाउँपालिकाले यसमा दिइएका सुधारका उपायहरूको प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक छ । गाउँपालिकाको राजस्व सुधारका लागि आन्तरिक राजस्वका सबै शीर्षकहरूमा राजस्वको अवस्था तथा सम्भावना विश्लेषण गरी सुधारका उपायहरू प्रस्तुत गरिएको छ । राजस्व सुधार कार्ययोजनाका अपेक्षित नतिजाहरू देहाय अनुसार रहेका छन्:

प्रतिफल तहका नतिजा

- गाँउपालिकाको आन्तरिक आयका आधार, विगत पाँच वर्षको आय प्रवृत्ति र गाँउपालिकाको राजस्व परिचालनको अवस्था विश्लेषण भएको हुनेछ ।
- गाँउपालिकाले अवलम्बन गरेका राजस्व सम्बन्धी विद्यमान नीति, कानून, संस्थागत संरचना,सूचना प्रविधि र तथ्याङ्क एवम् प्रतिवेदन प्रणाली लगायत समग्र राजस्व प्रशासनको विश्लेषणको आधारमा गाँउपालिकाको आन्तरिक राजस्व परिचालनमा सुधारका क्षेत्रहरू पहिचान भएको हुनेछ ।
- स्थानीय आर्थिक विकासका दृष्टिकोणबाट सम्भाव्य तर गाँउपालिकाले हालसम्म सङ्कलन नगरेका राजस्वका नयाँ स्रोतहरू पहिचान भएको हुनेछ ।
- आगामी तीन आर्थिक वर्षको आयको प्रक्षेपण तथा राजस्व सुधारका कृयाकलाप र सोको कार्यान्वयन जिम्मेवारी निर्धारण एवम् राजस्व सुधारका रणनीतिहरू सहितको प्रतापपुर गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा भएको हुनेछ ।
- गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को आर्थिक ऐनमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनसंगको सामञ्जस्यतामा वृद्धि भएको हुनेछ ।
- गाउँपालिकाका पदाधिकारी तथा राजस्व परामर्श समितिका सदस्यहरूले गाँउपालिकाको राजस्व अधिकार तथा राजस्व सुधार कार्ययोजनाको आवश्यकता सम्बन्धी विषयमा अभिमुखीकरण प्राप्त गरेका हुनेछन् ।
- राजस्व सुधार कार्ययोजनाको अध्यावधिक गर्न गाँउपालिकाको प्राविधिक सक्षमतामा वृद्धि भएको हुनेछ ।

असर तहका नतिजा

- आगामी आर्थिक वर्षहरूमा राजस्व परामर्श समितिबाट गरिने राजस्व अनुमान बढी यथार्थपरक भएको हुनेछ ।
- गाउँपालिकाको चालु आ.व.को वार्षिक कुल आय अनुमान रु. ५९ करोड २२ लाख ८५ हजार रहेकोमा यसमा वृद्धि भई आ.व. २०८३/८४ मा कुल ९३ करोड ७८ लाख ३ हजार हुन सक्नेछ ।
- गाँउपालिका र करदाता तथा सरोकारवालाहरू बीचको सम्बन्ध थप सुधार भएको हुनेछ ।
- कार्य वातावरणमा सुधार तथा क्षमता अभिबृद्धि तालिम मार्फत् गाँउपालिकाको राजस्व प्रशासनको क्षमता अभिवृद्धि भएको हुनेछ ।
- राजस्व प्रशासन करदातामैत्री भएको हुनेछ तथा कर तिर्नेभावनामा वृद्धि भएको हुनेछ ।

उमेश चन्द यादव
अध्यक्ष

परिच्छेद ८ :

अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

यस राजस्व सुधार कार्ययोजनाले राजस्व परामर्श समितिलाई राजस्व कानुनमा आवश्यक परामर्श प्रदान गर्ने, वार्षिक रुपमा राजस्वका स्रोत, दायरा तथा दरको विश्लेषण गर्ने तथा राजस्व प्रशासनमा सुधारलगायतका विभिन्न कार्यहरूमा प्रत्यक्ष सहयोग गर्दछ । हरेक वर्ष आर्थिक ऐन तर्जुमा गर्नुपर्ने भएकाले यस वर्ष राजस्व सुधार कार्ययोजनामा गरिएको विश्लेषणलाई आधार मानी सम्बन्धित तथ्य तथ्याङ्कलाई पनि वार्षिक रुपमा अद्यावधिक गर्दै लैजान सकिएको खण्डमा राजस्वको अनुमान तथा विश्लेषणमा समेत निरन्तर सुधार भई राजस्व परामर्श समितिले गाँउपालिकाको राजस्व सम्बन्धमा प्रदान गर्ने परामर्श थप प्रभावकारी हुँदै जानेछ । यस राजस्व सुधार कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन भएमा मात्र यसले देखाएका सम्भावनाहरू अनुरुप राजस्व सङ्कलनमा वृद्धि भई गाँउपालिकाको आन्तरिक राजस्व सुदृढीकरणमा योगदान पुग्नेछ र यसका लागि यस राजस्व सुधार कार्ययोजनाको अनुगमन मूल्याङ्कन पद्धति प्रभावकारी हुनु आवश्यकता छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को व्यवस्था अनुसार राजस्व परामर्श समितिलाई राजस्वका स्रोत, दर तथा दायराको विश्लेषण गरी आय अनुमान गर्ने अख्तियारी रहेको हुनाले राजस्व परामर्श समितिले राजस्वका स्रोत, दर तथा दायराको परिमार्जनका सम्बन्धमा आवश्यक सुझाव प्रदान गर्न आवधिक तथा छड्के अनुगमन गर्नु आवश्यक छ । यस कार्यले स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समितिलाई पनि आगामि तीन आर्थिक वर्षको आय अनुमान गर्ने कार्यमा महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउँदछ । गाउँपालिकाको राजस्वमा सुधार गर्नका लागि आन्तरिक राजस्वका हरेक शीर्षकको अध्ययन विश्लेषण गर्ने क्रममासुधारका क्षेत्रहरू प्रस्तुत गरिएको छ । साथै, राजस्व सुधार कार्ययोजना प्रस्तुत गरिएको छ । प्रस्तुत गरिएका सुझावहरू कार्यान्वयनमा आएमा मात्र यस दस्तावेजमा आँकलन गरिएबमोजिम गाँउपालिकाको राजस्व सुधार हुने भएकाले यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयन तथा अनुगमन, मूल्याङ्कनका लागि खासगरी राजस्व परामर्श समिति र राजस्व उपशाखाले यथेष्ट सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने आवश्यकता छ ।

राजस्व परामर्श समितिले नियमित अनुगमन गरी हरेक आर्थिक वर्ष वैशाख महिनाको पहिलो हप्तासम्ममा राजस्व सुधार कार्ययोजना परिमार्जनसहित सम्बन्धित समितिलाई उपलब्ध गराएमा समितिबाट गरिने निर्णयहरूका लागि आवश्यक आधार हुनेछ । यसका लागि राजस्व परामर्श समितिले राजस्व सुधारका लागि गाँउपालिकाले अवलम्ब गरेका नीति, यससम्बन्धी सञ्चालित क्रियाकलापहरू र यस दस्तावेजमा प्रस्तावित सुधार कार्ययोजनाअनुरुपका आवश्यक क्रियाकलापहरू सञ्चालन भए नभएको सम्बन्धमा अध्ययन, अनुगमन गरी निरन्तर सुधार गर्दै जान पहल कदमी लिनु आवश्यक छ । यसैगरी, अनुमान गरिए अनुसार राजस्व असुली भएको नभएको सम्बन्धमा यकिन गर्न नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने, अनुमान गरिएअनुसार राजस्व सङ्कलन नभएको वा सङ्कलन हुनेनदेखिएमा समयमै थप सुधारका कदमहरू पहिचान गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने कार्यहरू समेत गर्न राजस्व परामर्श समितिले सक्रिय रहनु आवश्यक हुन जान्छ । यसैगरी, आगामी आर्थिक वर्षको आय प्रक्षेपणका लागि त्यस अवधिसम्मका क्रियाकलाप तथा आय असुली अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्ने तथा आर्थिक वर्ष सम्पन्न भएपछि सो आर्थिक वर्षका लागि तय गरिएका क्रियाकलापहरू तथा आय असुली अवस्थाको मूल्यांकन गर्न आवश्यक हुन्छ । उल्लिखित आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने प्रयोजनका लागि यस राजस्व सुधार कार्ययोजनाको अनुगमन मूल्याङ्कन पद्धति निम्न अनुसार प्रस्ताव गरिएको छ :

क्र. सं.	अनुगमनको स्तर	अनुगमन विधि र समय	अनुगमनका विषयवस्तु र कार्यहरू	जिम्मेवारी
	कार्यालयस्तरीय अनुगमन	• विधि : स्थलगत अवलोकन, तथ्याङ्क अध्ययन, करदाता अन्तर्वार्ता • समय : दैनिक, साप्ताहिक, मासिक	• कर सङ्कलनको अवस्था, कर सङ्कलनको वातावरण, कर सुधारका लागि भएका क्रियाकलाप र कार्यान्वयनको अवस्था, मासिक रुपमा सङ्क्षिप्त प्रतिवेदन तयारी लगायत अन्य	• मुख्य जिम्मेवारी : राजस्व उपशाखा प्रमुख • सहायक जिम्मेवारी : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन प्रमुख
	राजस्व परामर्श समितिस्तरीय अनुगमन / मूल्याङ्कन	• विधि : स्थलगत अवलोकन, करदाता अन्तर्वार्ता, सरोकारवालासँग छलफल, प्रतिवेदन अध्ययन • समय : मासिक, चौमासिक, वार्षिक	• कर प्रशासन तथा कर सुधारका लागि भएका प्रयास, राजस्व सुधार कार्ययोजना कार्यान्वयनको अवस्था, कर सङ्कलन / असुलीको वातावरण, आय सङ्कलनको अवस्था, कार्यपालिकालाई आवश्यक परामर्श, राजस्व सुधार योजनाको समीक्षा र परिमार्जन, स्रोत, दर तथा दायरामा सुधारका लागि क्रियाकलाप सिफारिश, मार्गदर्शन, निर्देशन र अन्य	• मुख्य जिम्मेवारी : राजस्व परामर्श समिति संयोजक • सहायक जिम्मेवारी : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन प्रमुख, राजस्व उपशाखा प्रमुख, परामर्श समिति सदस्यहरू
	कार्यपालिका स्तरीय अनुगमन तथा मूल्यांकन	• विधि : स्थलगत अवलोकन, करदाता अन्तर्वार्ता, सूचना सङ्कलन तथा विश्लेषण, सरोकारवालासँग छलफल, प्रतिवेदन अध्ययन • समय : चौमासिक, वार्षिक	• कर प्रशासन तथा कर सुधारका लागि भएका प्रयास, राजस्व सुधार कार्ययोजना कार्यान्वयनको अवस्था, कर सङ्कलन / असुलीको वातावरण, आय सङ्कलनको अवस्था, कार्यपालिकालाई आवश्यक परामर्श, वार्षिक रुपमा राजस्व सुधार योजनाको समीक्षा र परिमार्जन, स्रोत, दर तथा दायरामा सुधारका लागि क्रियाकलाप सिफारिश	• मुख्य जिम्मेवारी : राजस्व परामर्श समिति • संयोजक सहायक जिम्मेवारी : पालिका अध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन प्रमुख, राजस्व उपशाखा प्रमुख, परामर्श समिति सदस्यहरू
	बाह्य अनुगमन तथा मूल्यांकन	• विधि : प्रतिवेदन अध्ययन, सरोकारवालासँग छलफल, प्रतिवेदन अध्ययन • समय : वार्षिक	• राजस्व नीति, समन्वय, सहकार्य, राजस्व सुधार योजना, प्रतिवेदनहरू, समीक्षा प्रतिवेदन, मार्गदर्शन, कार्यपालिकालाइ आवश्यक परामर्श, स्रोत, दर तथा दायरामा सुधारका लागि क्रियाकलाप सिफारिश	• मुख्य जिम्मेवारी : पालिका अध्यक्ष • सहायक जिम्मेवारी : पालिका उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन प्रमुख, राजस्व उपशाखा प्रमुख, संघिय मामला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग, प्रदेश मन्त्रालय

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

अनुसूची

अनुसूची-१ सन्दर्भ सामग्रीहरू

- नेपालको संविधान २०७२
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण आ.व. २०८०।८१ (प्रदेश तथा स्थानीय तह)
- नेपाल सरकारको बजेट वक्तव्य, २०८०।८१
- नेपाल सरकारको आर्थिक ऐन, २०८०
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- स्थानीय तहमा सेवा प्रवाह सम्बन्धी व्यवस्था, २०७४
- एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४
- एकीकृत सम्पत्ति कर व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४
- स्थानीय तहको आर्थिक ऐनको नमूना, २०७४
- प्रदेश तथा स्थानीय कर सम्बन्धी अध्ययन तथा सुझाव प्रतिवेदन, २०८० - नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) निर्णयबाट गठित कार्यदलले अर्थ मन्त्रालय समक्ष पेश गरेको
- प्रतापपुर गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन २०८०
- प्रतापपुर गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम २०८०
- प्रतापपुर गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण
- गाउँपालिकाको विभिन्न आर्थिक वर्षहरूको पालिका विकास योजना, बजेट तथा कार्यक्रमहरू
- संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका प्रगति प्रतिवेदनहरू
- संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, गाउँपालिका तथा गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा सम्बन्धी दिग्दर्शन २०७६

अनुसूची

अनुसूची-२ : प्रतापपुर गाँउपालिकाको आर्थिक ऐन २०८०

क.सं.	करयोग्य सम्पतिको मुल्य	आ.व. २०८०/८१	कैफियत
२९	४७ लाख ५० हजार १ देखि ५० लाखसम्म	१३००	
३०	५० लाख १ देखि ५५ लाखसम्म	१५०	
३१	५५ लाख १ देखि ६० लाखसम्म	१४००	
३२	६० लाख १ देखि ६५ लाखसम्म	१४५०	
३३	६५ लाख १ देखि ७० लाखसम्म	१५००	
३४	७० लाख १ देखि ७५ लाखसम्म	१५५०	
३५	७५ लाख १ देखि ८० लाखसम्म	१६००	
३६	८० लाख १ देखि ८५ लाखसम्म	१७५०	
३७	८५ लाख १ देखि ९० लाखसम्म	१८५०	
३८	९० लाख १ देखि ९५ लाखसम्म	१९५०	
३९	९५ लाख १ देखि १ करोड सम्म	२०००	
४०	१ करोड १ देखि १ करोड १० लाखसम्म	२१५०	
४१	१ करोड १० लाख १ देखि १ करोड २० लाखसम्म	२२५०	
४२	१ करोड २० लाख १ देखि १ करोड ३० लाखसम्म	२३५०	
४३	१ करोड ३० लाख १ देखि १ करोड ४० लाखसम्म	२४५०	
४४	१ करोड ४० लाख १ देखि १ करोड ५० लाखसम्म	२५५०	
४५	१ करोड ५० लाख १ देखि १ करोड ७५ लाखसम्म	२६५०	
४६	१ करोड ७५ लाख १ देखि २ करोडसम्म	२७५०	
४७	२ करोड १ देखि २ करोड ५० लाखसम्म	२८५०	
४८	२ करोड ५० लाख १ देखि ३ करोडसम्म	२९५०	
४९	३ करोड १ देखि ३ करोड ५० लाखसम्म	३०००	
५०	३ करोड ५० लाख १ देखि ४ करोडसम्म	३१००	
५१	४ करोड १ देखि ४ करोड ५० लाखसम्म	३५००	
५२	४ करोड ५० लाख १ देखि ५ करोडसम्म	४०००	
५३	५ करोड १ देखि माथिको मुल्याङ्कनमा	प्रति करोडमा रु.३ हजार थप	

प्रतापपुर गाउँपालिका भित्रका जग्गा हरुको मुल्यङ्कन जिल्ला मालपोत कार्यालयको मुल्यङ्कन अनुसार हुनेछ।

घर जग्गा (सेवा शुल्क) बहाल बिटौरी कर - अव्यवस्थित बसोबासको लगत संकलन गरि त्यस्ता जग्गाहरुमा देहायको घर जग्गा (सेवा शुल्क)/बहाल बिटौरी कर लिई करको दायरा बृद्धि गर्ने।

सि. नं.	बहाल बिटौरी अव्यवस्थित जग्गाको क्षेत्रफल	नम्बरी जग्गा नभएका अव्यवस्थित सुकुम्बासी को लागि	नम्बरी जग्गा भएका अव्यवस्थित र सुकुम्बासीको लागि	कै.
१	१० धुर सम्म	कर नलाग्ने	३०	
२	१० धुर १ देखी १ कठ्ठा सम्म	कर नलाग्ने	५०	
३	१ कठ्ठा १ देखी २ कठ्ठा सम्म	३०	१००	
४	३ कठ्ठा देखी ५ कठ्ठा सम्म	५०	२००	
५	६ कठ्ठा देखी १० कठ्ठा सम्म	१००	३००	
६	११ कठ्ठा देखी १५ कठ्ठा सम्म	२००	४००	
७	१६ कठ्ठा देखी २० कठ्ठा सम्म	३००	५००	
८	२१ कठ्ठा देखी ३० कठ्ठा सम्म	५००	१०००	
९	३१ कठ्ठा देखी माथी	१०००	२०००	
१०	करको दायरामा नआई उक्त कर भुक्तानी नगर्ने कुनै पनि व्यक्तिलाइ स्वास्थ्य शिक्षा सामाजिक सेवा बाहेक गा.पा.र वडाबाट प्राप्त गरिने कुनै पनि सेवा नदिने तर सि.नं १ र२ हरुमा उक्त व्यवस्था लागु हुनेछैन।			
११	प्रत्येक वर्ष समाप्त भए पछि प्रस्तुत रकम कर तिनुपर्ने छ अन्यथा प्रति वर्ष रु.१०० विलम्ब शुल्क लाग्नेछ।			

प्रतापपुर गाउँपालिका भित्रका संरचनाको मुल्याङ्कन निम्न बमोजिम गरिनेछ:

संरचना मूल्यांकन दर निर्धारणको नमुना											
क्षेत्र		संरचना प्रति वर्ग फिट रु.									
		RCC फ्रेम स्ट्रक्चर		सिमेन्टको जोडाइमा RCCवा RCC छाना		कच्चा जोडाइमा RCC वा RCC छाना वा सिमेन्टको जोडाइमा टिन,टायल वा झिंगटीको छाना		कच्चा जोडाइमा टिन टायल वा झिंगटीको छाना		टाया वा शेड (छाना मात्र भएको	
		व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	आवासीय	व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	आवासीय	व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	आवासीय	व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	आवासीय	व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	आवासीय
क	व्यापारिक क्षेत्र	२०००	१६००	१५००	१२००	१२००	१०००	८००	७००	५००	३००

ख	शहरी आवासीय क्षेत्र	१६००	१४००	१२५०	१०००	९००	८००	७००	६००	५००	२००
ग	ग्रामिण आवासीय क्षेत्र	१५००	११००	१०२०	८२०	८००	७००	७००	६००	५००	२००
घ	कृषि क्षेत्र	१३००	१०००	९५०	७५०	८००	७००	७५०	६००	५००	२००
ढुंगा वा ढुङ्गाको पर्खाल प्रति रनिङफिट रु.१५००.००											
कबाडी कच्ची घर एकमुष्ट रु. २५०००।००											

प्रतापपुर गाउँपालिका भित्र निर्माण भएका संरचनाको ह्रास कट्टी निम्न बमोजिम गरिनेछ:

संरचनाको आयु	संरचनाको किसिम				
	RCC फ्रेम स्ट्रक्चर	सिमेण्ट जोडाईमा इट्टा वा ढुङ्गाको गारो RCC छाना	माटोको जोडाईमा इट्टाको गारो RCC वा सिमेन्ट जोडाईमा इट्टा वा ढुङ्गाको गारो जस्ता/ टायलको छाना	माटोको जोडाईमा इट्टा वा ढुङ्गाको गारो जस्ता/ टायलको छाना	सेड वा कच्ची घर
१-20वर्ष	२.५प्रतिशत	२.५प्रतिशत	२.५प्रतिशत	२.५प्रतिशत	२.५प्रतिशत
20-40 वर्ष	३.५प्रतिशत	३.५प्रतिशत	३.५प्रतिशत	३.५प्रतिशत	३.५प्रतिशत
40वर्षभिन्दामाथि	४.००प्रतिशत	४.००प्रतिशत	४.००प्रतिशत	४.००प्रतिशत	४.००प्रतिशत

सम्पति कर विवरण तोकिएको म्याद भित्र विवरण दाखिला नभएमा लिइने थप शुल्कको दर निम्न बमोजिम गरिनेछ:

सम्पत्तिको मूल्यांकन रकम	चालु आ.व.भित्रै म्याद नाघेमा	एक आ.व. म्याद नाघेमा	म्याद नाघेको एक आ.व.पछि तेस्रो आ.व.सम्म	म्याद नाघेको तेस्रो आ.व.पछि पाँचौं आ.व.सम्म
५० लाख सम्म	रु. ५०	रु. १५०	रु. ३००	रु. ६००
५० लाखभन्दा माथि १ करोडसम्म	रु. १००	रु. २००	रु. ४००	रु. ८००
१ करोड भन्दा माथि २ करोड सम्म	रु. २००	रु. ४००	रु. ८००	रु. १६००
२ करोड भन्दा माथि जतिसुकै	रु. ३००	रु. ६००	रु.१२००	रु. २४००

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

अनुसूची ३

ऐनको दफा ३ को मालपोत दर उपदफा ३ सँग सम्बन्धित)

सि. नं.	भूमिकर (मालपोत)	इकाई	दर (प्रति वर्ष)	कैफि.
१	५ कठ्ठासम्म न्यूनतम		रु.३५	
२	५ कट्ठा देखि ३० कट्ठा सम्म प्रति कट्ठा	प्रतिकट्ठा	रु.१५	
	३० (३० कट्ठा भन्दा माथि ६० कट्ठा सम्म प्रति कट्ठा)	प्रतिकट्ठा	रु.१२	
	६०(साठी कट्ठा भन्दा माथि प्रति कट्ठा)	प्रतिकट्ठा	रु.२०	

(ऐनको दफा ३ को उपदफा ४ सँग सम्बन्धित)

- कुनै पनि जग्गाधनीले अघिल्लो वर्ष बुझाएको मालपोत तिरेको रसिद पेश नगरेको वा मालपोत रसिद हराई कार्यालयमा रेकर्ड नभएको वा मलपोत कर तिरेको कुनै पनि प्रमाण नभएमा गाउँपालिका स्थापना भएको आ.व. २०७३/०७४ देखि मालपोत दर र अनुसूची ४ बमोजिम प्रत्येक वर्षको २०% बक्यौता समेत जोडी कर असुल गरिनेछ।
- प्रत्येक वर्ष मालपोत नबुझाउनेहरुको लागि मालपोतको दरको २० प्रतिशत बक्यौता लाग्नेछ।

अनुसूची-४

ऐनको दफा ४ को उपदफा २ सँग सम्बन्धित

घर जग्गा बहाल करको दर

घर जग्गा बहाल कर

प्रतापपुर गाउँपालिकाक्षेत्र भित्र कुनै व्यक्तिले घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, सेड (छप्पर), कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा बहालकर रकममा १० प्रतिशतका दरले बहालकर लिइनेछ। बहालकर प्रयोजनको लागि बहाल करमा निम्न बमोजिम निर्धारण गरिनेछ:

१ प्रतापुर गाउँपालिकाले निर्धारण गरेको न्यूनतम अंकमा नघटाई सम्झौता गरी घर बहालमा लगाएकोमावा स्वःघोषणा पत्रमा खुलाएमा सोही बमोजिम मासिक घर भाडा कायम गरिनेछ।

२ घर बहाल कर प्रयोजनको लागि गाउँपालिकाले ग्रामिण क्षेत्रको लागि रु ५००।- प्रति महिना र शहरी क्षेत्रको आवासीय घरको लागि रु १०००।- तथा व्यवसायिक प्रयोजनको लागि रु १५००।- प्रति महिनाप्रति कोठा न्यूनतम बहाल मुल्य कायमगरिएकोछ।

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

३. ग्रामीण क्षेत्र भन्नाले वडा सम्म र वडा नं १ २ ९ शहरी क्षेत्रको आवासीयलाई जनाउँदछ। नगरस्तरको बाटोले छोएको वा राजमार्गले छोएको क्षेत्रलाई व्यवसायिक प्रयोजन कायम गरिनेछ।

४. संघ, संस्था तथा सरकारी कार्यालयले उपरोक्त बमोजिम बहाल। भाडामा लिएको अवस्थामा घर धनीलाई भाडा। बहाल रकम भुक्तानी गर्दा १० प्रतिशत कट्टी गरी भुक्तानी दिनु पर्ने छ। उक्त कट्टा रकम स्थानीय सरकारको खातामा नियमित दाखिला गर्नु पर्नेछ।

अनुसूची-५
ऐनको दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित।
व्यवसाय इजाजत/दर्ता दस्तुरको दर

क्र.सं.	कुल पूँजि	दर्ता दस्तुर
१	रु १ देखि ५ लाख सम्म	रु ५००।
२	रु ५ लाख १देखि १० लाख सम्म	रु १,०००।
३	रु १० लाख १ देखि २० लाख सम्म	रु १,५००।
४	रु २० लाख १ देखि ५० लाख सम्म	रु २,०००।
५	रु ५० लाख १देखि १ करोड सम्म	रु ३,०००।
६	रु १ करोड १ देखि २ करोड सम्म	रु ५,०००।
७	रु २ करोड १ देखि ४ करोड सम्म	रु ८,०००।
८	रु ४ करोड १ देखि ६ करोड सम्म	रु १०,०००।
९	रु ६ करोड भन्दा माथि	थप प्रति करोड रु ५००।
१०	घुम्ती व्यवसाय रु २ लाख देखी ५ लाख सम्म	रु ५००/
११	घुम्ती व्यवसाय रु २ लाख भन्दा माथी	रु १०००/
	पुनश्च : कुल पूँजी नखुलेको सबै व्यवसायहरुको हकमा	रु.१०००।

नोट: ५ लाख भन्दा माथीको व्यवसायको लागि अन्यत्र निकायमा दर्ता भएको हकमा प्रमाणपत्रको लागि रु ५००/- र नवीकरण दस्तुर मात्र लिइ व्यवसाय दर्ता गरी प्रमाणपत्र जारी गर्ने।

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

अनुसूची-६

(ऐनको दफा ५ को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

आ.व. २०८०/०८१ का लागि व्यवसाय नविकरण करका दररेटहरुको बिबरण

क.सं.	बिबरण	बर्षिक दर	कैफियत
१.	व्यवसाय कर		
	मदिरा पसल		
	क) थोक वितरक	५०००	
	ख) खुद्रा बिक्रेता	३०००	
२.	सूर्तिजन्य		
	क) थोक वितरक	२०००	
	ख) खुद्रा बिक्रेता	१०००	
३.	हल्का पेयपदार्थ		
	क) थोक वितरक	२०००	
	ख) खुद्रा बिक्रेता	१०००	
४.	सुनचाँदी पसल		
	क. फेन्सी गहना बनाई बिक्री सोरुम (क) श्रेणी	५०००	
५.	औषधी पसल		
	क) उत्पादक	५०००	
	ख) वितरक थोक	२०००	
	ग) खुद्रा पसल डाक्टर भएको	१५००	
	घ) खुद्रा पसल डाक्टर नभएको	१०००	
६.	आयुर्वेद औषधी		
	क) उत्पादक	३०००	
	ख) वितरक/खुद्रा	१०००	
७.	एग्रोभेट पसल		
	क) थोक (कृषि बिउ बिजन, औषधी तथा अन्य सामग्री)	२०००	
	ख) खुद्रा (कृषि अन्य बिउ बिजन मात्र)	१०००	
८.	स्टेशनरी पसल		
	क) थोक	२०००	
	ख) खुद्रा	१०००	
	ग) मुद्रण सामग्री	१०००	
	घ) कापी उद्योग	१०००	
९.	कस्मेटिक पसल		

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क्र.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
	क) थोक	१०००	
	ख) खुद्रा	५००	
१०.	मोटरसाईकल पार्टस तथा बोडी बिल्डर्स सामग्री	२०००	
११.	लुब्रिकेशन सेक्सन (मोबिल ग्रीस आदि) तर्फ		
	क) थोक	१०००	
	ख) खुद्रा	५००	
१२.	प्लाइ तथा ग्लास हाउस		
	क) थोक	२०००	
	ख) खुद्रा	१५००	
१३.	ब्याग हाउस		
	क) थोक	१५००	
	ख) खुद्रा	१०००	
१४.	धागो, टाक, चुरी, श्रृङ्गार र पुजा सामग्री पसल		
	क) थोक	१०००	
	ख) खुद्रा	५००	
१५.	ईलेक्ट्रीक/ कम्प्युटर पसल		
	क) थोक	२०००	
	ख) खुद्रा	१५००	
	ग) घडी रेडियो / अडियो भिडियो आदि	१०००	
१६.	विद्युत सामग्री पसल		
	क) थोक	१५००	
	ख) खुद्रा	१०००	
१७.	हार्डवेयर, मेशिनरी, पेन्टस, सेनेटरी, मार्बल पसल		
	क) थोक	३०००	
	ख) खुद्रा छड, सिमेन्ट हार्डवेयर	२०००	
	ग) अन्य खुद्रा	५००	
१८.	पेट्रोलियम पदार्थ		
	क) ३ पम्प वा माथि	३०००	
	ख) २ पम्प वा (डिलर समेत)	२५००	
	ग) १ पम्प	२०००	
	घ) पेट्रोलियम पदार्थ सब- डिलर	१०००	
	ङ) मट्टीतेल मात्र बिक्री	५००	

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
	च) ग्यास सिलिन्डर डिलर	१०००	
१९.	स्टिल आल्मुनियम पसल		
	क। थोक	३०००	
	ख। खुद्रा	१०००	
२०.	फर्निचर्स पसल		
	क। थोक	३०००	
	ख। खुद्रा / डेकोरेसन	१०००	
२१.	सवारी साधन एजेन्सी तथा बिक्री पसल		
	क। बस, ट्रक, ट्याक्टर, जीप,कार भ्यान डिलर	५०००	
	ख। मोटरसाईकल डिलर	३०००	
	ग। साइकल पसल	५००	
	घ। रि-कन्डिसन हाउस/ मर्मत समेत	५००	
	ङ। टायर शोरुम	१०००	
	च। अटो रिक्सा	१०००	
	ज। विविध विषयका सामान सप्लायर्स तथा एजेन्सीहरु	१०००	
२२.	दैनिक उपभोग्य वस्तु		
	क। खाद्य सप्लायर्स	१०००	
	ख। गल्ला थोक	१०००	
	ग। खाद्यान्न किराना थोक	१०००	
	घ। खाद्यान्न किराना खुद्रा	५००	
	ङ। आलु प्याज लसुन थोक	१०००	
२३.	फलफुल पसल		
	क। थोक	१०००	
	ख। खुद्रा	५००	
२४.	हरियो तरकारी पसल		
	क। थोक	५००	
	ख। खुद्रा	३००	
२५.	कपडा पसल		
	क। थोक	१०००	
	ख। खुद्रा	५००	
	ग। फेन्सी पसल	५००	
२६.	विशेषज्ञ परामर्श तथा अन्य व्यवसायिक सेवा		

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क्र.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
	कन्सल्टेन्सी सेवा		
	क। इन्जिनियरिङ फर्म परामर्श सेवा	१५००	
	ख। ल फर्म तथा कानुन परामर्श सेवा	१०००	
	लेखापरीक्षण व्यवसाय तर्फ		
	क। लेखा परीक्षण (सि.ए.)	३०००	
	ख) अन्य	१०००	
२७.	अनुसन्धान तथा परामर्श सेवा		
	क। अनुसन्धान फर्म	१०००	
	ख। बिमा कम्पनी	१०००	
	ग। शेयर एजेन्ट फर्म	१०००	
	घ। ढुवानी तथा ट्रान्सपोर्ट	१०००	
	ङ। संस्थागत पेन्टर्स	१०००	
२८.	निर्माण व्यवसाय		
	क। गा.पा.मा प्रधानकार्यालय भएका निर्माण व्यवसायी	१५०००	
	ख। विदेशी निर्माण व्यवसायी तथा परामर्शदाता	२५०००	
	ग) घ वर्ग निर्माण व्यवसायी नविकरण दस्तुर	१००००	
२९.	भवन निर्माण		
	क। मिस्त्रर र सटरिङ सामान भएको	५०००	
	ख। सटरिङ सामान भएको मात्र	२०००	
	ग। भवन निर्माण व्यवसायी	५०००	
	घ। वाटर ड्रिलिङ	१०००	
३०.	उत्पादनमूलक उद्योग		
	क। प्लाष्टिक उद्योग (प्लाष्टिक झोला उद्योग बाहेक)	५०००	
	ख। चप्पल उद्योग	५०००	
	ग। स्टिल आल्मुनियम, ग्रील तथा स्टील सामग्री उद्योग	३०००	
	घ। फलामको ग्रील उद्योग	२०००	
	ङ। साबुन उद्योग क वर्ग	५०००	
	च। साबुन उद्योग ख वर्ग	२०००	
	छ। जुत्ता उद्योग तथा सो रुम	२०००	
	ज। जुत्ता सो रुम मात्र	१०००	
	झ। जुत्ता मर्मत	३००	
	ञ। पशु आहार उद्योग	२०००	

क.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
	ट। पशु आहार बिक्री केन्द्र	५००	
	ठ। पशु पंक्षी पालन उद्योग	१०००	
	ड। घरेलु कुटिर उद्योग	५००	
	ढ। केमिकल उद्योगहरु	१५००	
	ण।उखुकशर/ भेली उद्योग	४०००	
	त। सुगर मिल	६०००	
	थ। बिजुली तार कन्डक्टर उद्योग	७०००	
	द। शौर्य उर्जा उद्योग	६०००	
	ध। अगरबत्ती, मैन बत्ती, टिकी, आचार तथा अन्य कुटिर	४००	
३१.	कपडा तथा गार्मेंट उद्योग		
	क। कपडा उद्योग	५०००	
	ख। ज्याकेट तथा ब्याग उद्योग	४०००	
	ग। धागो उद्योग	२०००	
	घ। गार्मेन्ट उद्योग	२५००	
	ङ। सिरक डसना उत्पादक	२०००	
३२.	पेय पदार्थ उत्पादक उद्योग		
	क। मिनरल वाटर उद्योग	२५००	
	ख। पिउने पानी सप्लायर्स	१०००	
	ग। आईस बरफ उद्योग	२०००	
	घ। आइसक्रिम उद्योग	२०००	
	ङ। सोडा उद्योग	२०००	
३३.	भाडा उद्योग		
	क। कास, तास, पित्तलका भाडा उद्योग	१०००	
	ख। आल्मुनियम भाडा उद्योग	१०००	
	ग। टिनको बाकस, बाल्टी उद्योग	१०००	
३४.	कुटानी पेलानी		
	क। फ्लावर मिल	२०००	
	ख। सेलर मिल	२०००	
	ग। कुटानी पेलानी	१५००	
	घ। चिउरा मिल	१५००	
	ङ। मसला उद्योग	१०००	
	च। १ वा १ भन्दा बढी संयुक्त उद्योग	२०००	

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
३५.	डेरी उद्योग		
	क। डेरी उद्योग तथा बिक्री पसल	१०००	
	ख। डेरी बिक्री पसल	५००	
३६.	उपभोग्य वस्तु उत्पादन उद्योग		
	क। कुकिज, पाउरोटी, नुडल्स उद्योग	१०००	
	ख। कन्फेक्सनरी उद्योग	१०००	
	ग। बिस्कुट उद्योग	२०००	
	घ। दालमोठ उद्योग	१०००	
३७.	रिकन्डिसन उद्योग	१०००	
३८.	कृषि तथा वनजन्य उद्योग		
	क। स-मिल प्लाइउड उद्योग	५०००	
	ख। काठ बिक्रमी डिपो	३०००	
	ग। काठको फर्निचर उद्योग र सो रुम	३०००	
	घ। काठको फर्निचर सो रुम	२०००	
	ङ। बेत (बाँस) तथा ब्याम्बो सो रुम	१०००	
३९.	कंक्रिट उद्योग		
	क। कंक्रिट ब्लक उद्योग	२०००	
	ख। सेनेटरी उद्योग	१०००	
४०.	डिस्टिलरी उद्योग	१००००	
४१.	इट्टा उद्योग	अनुमति नदिने	
४२.	पर्यटन उद्योग		
	क। होटल, लज तथा रेष्टुरेण्ट (उच्च कोटी)	५०००	
	ख। होटल तथा लज	३०००	
	ग। होटल तथा रेष्टुरेण्ट	२०००	
	घ। दोहरी साझ	१५००	
	ङ। पार्टी प्यालेस	३०००	
	च। भोजनालय	१०००	
	ज। मिष्ठान्न क्याटरिङ्ग पसल समेत	१०००	
	झ। मिष्ठान्न पसल	५००	
	ञ। क्याटरिङ्ग	५००	
	ट। चिया कफी पसल	५००	
	ठ। फास्ट फुड एण्ड क्याफे	५००	

क.सं.	विवरण	बार्षिक दर	कैफियत
४३.	टेन्ट हाउस		
	क। बिजुली डेकोरेशन बेन्ड बाजा सहितको टेन्ट हाउस	३०००	
	ख। विद्युत डेकोरेशन सहितको टेन्ट हाउस	२०००	
	ग। टेन्ट हाउस मात्र	२०००	
४४.	सेवा उद्योग		
	क। अफसेट प्रेस	२०००	
	ख। स्क्रीन प्रिन्ट प्रेस	१५००	
	ग। लेजर प्रिन्ट प्रेस	१०००	
	घ। फिल्म डिस्ट्रिब्युटर्स	५००	
	ङ। कलर ल्याब सेवा	१०००	
	च। भिडियो मिक्सिङ	१०००	
	छ। फोटो स्टुडियो	५००	
४५.	संचार		
	क। टेलिफोन, टेलेक्स, फ्याक्स,मोबाइल सेवा प्रदायक कम्पनी	२०००	
	ख। टि.भी. च्यानल प्रसारण	२०००	
	ग। केवल च्यानल प्रसारण	१५००	
	घ। एफ.एम. प्रसारण	१५००	
	ङ। पत्र पत्रिका प्रकाशन सेवा	८००	
४६.	कम्युनिकेशन सेवा		
	क। टुर्स एण्ड ट्राभल्स सेवा	१०००	
	ख। फोटोकपी, पि.पि.ओ., साइबर तथा क्याफे	५००	
	ग। कुरियर्स सेवा मुख्य कार्यालय	५००	
	घ। कुरियर्स सेवा शाखा कार्यालय	४००	
	ङ। साइबर,क्याफे तथा ईन्टरनेट सेवा	१५००	
४७.	वित्तीय सेवा (नेपाल सरकारको पूर्णस्वामित्वमा रहेका बैंकहरु बाहेक)		
	क। वाणिज्य बैंक निजी स्तर मुख्य कार्यालय	३००००	
	ख। वाणिज्य बैंक प्रति शाखा कार्यालय	२५०००	
	ग। विकास बैंक मुख्य कार्यालय	२५०००	
	घ। विकास बैंक प्रति शाखा कार्यालय	२००००	
	ङ। फाइनान्स कम्पनी मुख्य कार्यालय	१००००	
	च। फाइनान्स कम्पनी प्रति शाखा कार्यालय	३०००	

क्र.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
	छ। लघु वित्त कम्पनी	३०००	
	ज। बिमा कम्पनीहरु	५०००	
	झ। वित्तीय सहकारी संस्थाहरु	२०००	
	ञ। मनी एक्सचेन्जर	२०००	
	ट। थप काउन्टर वित्तिय संस्था	२०००	
	ठ। अन्य सहकारी	८००	
	ड। गैर नाफामुखी क्लबहरु/टोल विकास संस्था	३००	
४८.	स्वास्थ्य सेवा व्यवसाय		
	क। गैर सरकारी अस्पताल तथा नर्सिङ होम	२०००	
	ख। एम.आर.आई. सिटी स्क्यान, अल्ट्रासाउण्ड, क्लिनिक र पोलि क्लिनिक	२०००	
	ग। प्याथालोजी	५००	
	घ। अक्युपंचर	५००	
	ङ। एक्सरे	५००	
	च। चश्मा पसल/ डेन्टल क्लिनिक/ल्याब प्रयोगशाला	१०००	
	छ। फार्मेसी औषधी पसल	१५००	
	ज। ल्याब फार्मेसी	२५००	
४९.	शिक्षा सेवा दर्ता सेवा		
	क। निजी क्याम्प	५०००	
	ख। निजी मा.वि.	४०००	
	ग। निजी आधारभूत	३०००	
	घ। पूर्व प्रा.वि., छात्रावास, मन्टेश्वरी	२०००	
	ङ। पोलि टेक्निकल इन्स्टिच्युट प्रशिक्षण समेत	१०००	
	च। नर्सिङ, सि.एम.ए.एच.ए. प्रशिक्षण समेत	१०००	
	छ। एजुकेशनल कन्सल्टेन्सी सेवा	१०००	
	ज। कम्प्युटर इलेक्ट्रोनिक तालिम	१०००	
	झ। ड्राइभिङ इन्स्टिच्युट तालिम	५००	
	ञ। भाषा, शिक्षा, कोचिङ सेन्टर	७००	
५०.	मर्मत सम्भार (कारखाना)		
	क। नयाँ बाडी बनाउने क श्रेणी	३०००	
	ख। बोडी मर्मत ख श्रेणी	१५००	
	ग। लेथ सेक्सन	१०००	

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क्र.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
	घ। टायर डिलर सो रुम	१५००	
	ङ। टायर रिसोलिङ	१५००	
	च। टायर पन्चर मर्मत	३००	
	छ। इन्जिन मर्मत	५००	
	ज। डेन्टिङ, पेन्टिङ तथा वेल्डिङ	५००	
	झ। पम्प सेक्सन मर्मत	५००	
	ञ। ब्याट्री इलक्ट्रीक सेक्सन मर्मत	५००	
	ट। आसिड सेक्सन	१०००	
	ठ। रिक्सा साइकल बिक्री	१०००	
	ड। रिक्सा, साईकल मर्मत तथा बिक्री सहित	३००	
	ढ। टि.भी., डेग, मोबाइल, फ्रिज मर्मत, कम्प्युटर मर्मत	५००	
	ण। रेडियो, घडी, क्याल्कुलेटर मर्मत	५००	
	त। मोटरसाईकल मर्मत	४००	
	थ। कम्पनी पङ्खा, रेडिएटर, ग्रीस, हेड मर्मत	५००	
५१.	हेभी इक्युपमेण्ट		
	क। हेभी इक्युपमेण्ट खरिद बिक्री	५०००	
	ख। अन्य कबाड खरिद बिक्री	१५००	
५२.	दर्ता सम्बन्धी दस्तुर		
	क। लुगा सिलाउने, कपाल काट्ने, फोटो स्टुडियो पसल दर्ता	५००	
	ख। सुन चाँदी पसल दर्ता	२०००	
	ग। हार्डवियर पसल दर्ता	२०००	
५३.	ड्राइ क्लिनिङ, सैलुन तथा ब्युटीपार्लर		
	क। ब्युटिपार्लर सेवा, तालिम सहितको (५ जना भन्दा बढी कारिगर।	८००	
	ख। ब्युटी पार्लर सेवा	५००	
	ग। सैलुन सेवा २ सिट सम्मको	५००	
	घ। ड्राइ क्लिनिङ सेवा	५००	
५४.	साईन बोर्ड आर्ट व्यवसाय		
	क। डिजिटल आर्ट व्यवसाय	५००	
	ख। अन्य आर्ट व्यवसाय	५००	
५५.	अष्ट्रिच फर्म	२०००	
५६.	माछा मासु बिक्री पसल		

क.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
	क। प्याकिङ माछा मासु सप्लायर्स	५००	
	ख। अण्डा बिक्री पसल	५००	
५७.	फुल बिरुवा पसल		
	क। नर्सरी	१०००	
	ख। फुल बिक्री	५००	
५८.	स्कुनर तथा पुल हाउस	१०००	
५९.	भाडा पसल तथा किचन सामग्री		
	क। थोक पसल	१५००	
	ख। खुद्रा	१०००	
	ग। सामान्य भाडा पसल	८००	
६०.	खेलौना, गिफ्ट हाउस तथा फोटो फ्रेम पसल (शोरुम)		
	क। खेलौना तथा गिफ्ट पसल	१०००	
	ख। खेलौना मात्र	५००	
	ग। फोटो फ्रेम	५००	
६१.	सिलाई मेशिन मर्मत तथा सिलाई पसल		
	क। सिलाई स्पेस्लिस्ट पसल	१५००	
	ख। सिलाई पसल	५००	
	ग। सिलाई मेशिन मर्मत	५००	
	घ। ब्युटी ल्याब्रोटरी	५००	
६२.	पशु/कृषि सेवा तर्फको शुल्क		
	क। गाई भैंसी कुखुरा बाख्रा बंगुर फर्म दर्ता	५००	
	ख। गाई भैंसी कुखरा बाख्रा बंगुर फर्म नवीकरण	५००	
	ग। कृषक समूह दर्ता/युवा क्लव / आमा समूह दर्ता	५००	
	घ। कृषक समूह दर्ता/युवा क्लब / आमा समूह दर्ता	५००	
	ङ। गाई भैंसी कुखरा बाख्रा बंगुर समूह दर्ता	५००	
	च। गाई भैंसी बंगुर उपचार शुल्क (प्रति पशु)	१०	
	छ। बिमा तथा अन्य निकायमा पठाउने सिफारिस	१००	
	ज। कृषक समूह दर्ता	५००	
	झ। कृषि सहकारी संस्था दर्ता / नवीकरण	१०००	
६३	कृषि पशु फर्म दर्ता शुल्क	१०००	
६४	कृषि पशु फर्म दर्ता/नविकरण	५००	
६५	हास कुखुरा उपचार शुल्क (प्रति पशु)	५	

क.सं.	विवरण	वार्षिक दर	कैफियत
६६	कुकुर उपचार खर्च शुल्क (प्रति पशु)	१०	
	ङ। पोल्ट्री फर्म/दाना पसल	५००	
६७.	घुम्ति व्यवसाय गर्ने व्यवसायीको हकमा		
	क। फेन्सी तथा कपडा पसल गलैंचा समेत	३००	
	ख। किराना बिसाता तथा भाडा पसल	१००	
	ग। अन्य	१००	
६८.	माथि उल्लेख नभएका उद्योगहरुको हकमा		
	क। ठुला उद्योग	५०००	
	ख। मझौला उद्योग	३०००	
	ग। साना उद्योग	१०००	
६९.	माथि उल्लेख नभएका अन्य पेशा व्यवसाय		
	क। डिस्ट्रीब्युटर्स थोक पसल	३०००	
	ख। खुद्रा पसल	१०००	
७०.	मनोरञ्जन कर मेला, प्रदर्शन, व्यावसायिक पिङ आदिमा प्रवेश शुल्कमा प्रति टिकट।	१०%	
७१.	सामुदायिक/धार्मिक/संस्थागत विद्यालय प्रति कक्षा अनुमति		
	क। धार्मिक विद्यालय नयाँ र प्रति कक्षा	३०००	
	ख। मा.वि. तह अनुमति प्रति कक्षा	१५०००	
	ग। आधारभूत प्रति कक्षा	१००००	
	घ। बालकक्षा नर्सरी, के.जी., यु.के.जी.	५०००	
	ङ। नामसारी तथा नाम परिवर्तन	१००००	
	च। ठाउँ सारी सिफारिस	५०००	
	छ। सामुदायिक/धार्मिक नयाँ प्रति कक्षा अनुमति	३०००	
	ज। शिक्षक नियुक्ति अभिलेखीकरण मा.वि तह अधारभुत तह बालविकास/कर्मचारी	 १५०० १००० ५००	

अनुसूची-७
(ऐनको दफा ६ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)
जडिबुटी, कवाडी, जीवजन्तु करको दर

क) धातुका टुक्राहरु र पत्रु भई काम नलाग्ने भएका धातुका सामानहरुमा निम्न बमोजिमको दर सिफारिस गर्ने।

निरन्तरता	राजश्वकोक्षेत्रहरु	इकाई	दर	कै.
१	फलाम	प्रति के.जी.	रु. १।(एकरुपैयाँ)	
२	अन्य धातु (पित्तल,तामा आदि)	प्रति के.जी.	रु. २।-(दुईरुपैयाँ)	
३	थोत्रिएर काम नलाग्ने मेसिनरी औजार	प्रति के.जी.	रु. २।-(दुईरुपैयाँ)	
४	पोलिथिन पाइपका टुक्रा	प्रति के.जी.	रु. २।-(दुईरुपैयाँ)	
५	सिसा (लिड) को धुलो वा टुक्रा	प्रति के.जी.	रु. ३।-(तिन्रुपैयाँ)	
६	काँचको धुलो र टुक्रा	प्रति के.जी.	रु. १।-(एकरुपैयाँ)	

ख) प्रचलित कानूनले निषेधित गरे बाहेकका पंछिहरुको प्वाँख तथा मरेका वा मारिएका पशुको हाड, सिंग, खुर तथा छालामा निम्नबमोजिम कर

सि.नं.	राजश्वको क्षेत्रहरु	इकाई	दर	कैफियत
१	पंछिहरुका प्वाँख	प्रति के.जी.	रु. २।-(दुईरुपैयाँ)	
२	हाड	प्रति के.जी.	रु. १।-(एकरुपैयाँ)	
३	सिंग	प्रति के.जी.	रु. २।-(दुईरुपैयाँ)	
४	खुर	प्रति के.जी.	रु. २।-(दुईरुपैयाँ)	
५	छालाठूलो	प्रति के.जी.	रु. ३०।-(तिसरुपैयाँ)	
६	छालासानो	प्रति के.जी.	रु. १५।-(पन्ध्ररुपैयाँ)	

ग) अन्य कवाडी मालसामान

क्र.सं.	राजश्वको क्षेत्रहरु	इकाई	दर	कै.
१	खालीसीसी (बियर) बोतलको साइज हेरी	प्रति गोटा	रु.१।-(एक रुपैयाँ)	
२	खालीसीसी (मदिरार अन्य) ५०० एम.एल. भन्दा माथि	प्रति गोटा	रु.१।-(एक रुपैयाँ)	
३	खालीसीसी (मदिरारअन्य) ५००एम.एल. भन्दा तल	प्रति गोटा	रु.०।५०(पचास पैसा)	

क.सं.	राजश्वको क्षेत्रहरु	इकाई	दर	कै.
४	प्लाष्टिक (बोतल, भाँडाकुँडा, पुराना जुत्ता, चप्पल, ग्यालन र जर्किन आदि)	प्रति के.जी	रु.१।-(एक रुपैयाँ)	
५	खालीबोरा:			
क	५० के.जी सम्म खाद्यान्न अट्ने प्लाष्टिकका बोरा	प्रति गोटा	रु.०।५० (पचास पैसा)	
ख	५० के.जी. सम्म खाद्यान्न अट्ने जुटका बोरा	प्रति गोटा	रु.०।५०(पचास पैसा)	
ग	१०० के.जी. सम्म खाद्यान्न अट्ने जुटका	प्रति गोटा	रु.१।- (एक रुपैयाँ)	
६	तेलको टिन:			
क	१० लिटर भन्दा बढी अट्ने ठूलो	प्रति गोटा	रु.१।-(एक रुपैयाँ)	
ख	१० लिटर भन्दा कम अट्ने सानो	प्रति गोटा	रु.०।५० (पचास पैसा)	
ग	थोत्रो टिन लगायतको कबाडी सामान	प्रति के.जी.	रु.१।- (एक रुपैयाँ)	
घ	पुरानो ड्रम	गोटा	रु.१०।-(दश रुपैयाँ)	
ङ	पुराना कागज (अखबार,न्यूज प्रिन्ट)	प्रति के.जी.	रु. १।-(एक रुपैयाँ)	
च	पुराना अन्य कागज (कार्टुन समेत)	प्रति के.जी.	रु. १।-(एक रुपैयाँ)	

अनुसूची-८

(ऐनको दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

सवारी साधन करको दर

क.स	सवारी साधन कर	वार्षिक सवारी कर	
१	निजी तथा भाडामा चल्ने बस	२०००	
२	कार जिप	१०००	
३	टेम्पो	२००	
४	मिनी बस	१०००	
५	कम्पाक्ट	१०००	
६	ई-रिक्सा (विद्युतीय रिक्सा)	२००	
७	ट्याक्टर	१२००	
८	जे.सी.बी./लोडर	५०००	
९	ट्रक र टिप्पर	३०००	

द्रष्टव्यः एम्बुलेन्स र शववाहनमा उक्त कर नलाग्ने व्यवस्था गरिएको छ।

अनुसूची -९

(ऐनको दफा ८ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित।

विज्ञापन करको दर

सि.नं.	राजश्वकोशेत्रहरु	इकाई	वार्षिक दर	कैफियत
१	विद्युतीय/डिजीटल होर्डिङबोर्ड	प्रति वर्गफिट	२५०।-	वार्षिक
३	डिजीटल डिस्प्ले बोर्ड तथा डिजीटल स्कीन	प्रति वर्गफिट	२५०।-	वार्षिक
४	पोलब्यानर/फ्लेक्सबोर्ड	प्रति गोटा	२५०।-	वार्षिक
५	होर्डिगबोर्ड, पोलबोर्ड, डी.पी.एल.बोर्ड, ग्लोसाईनबोर्ड	प्रति वर्गफिट	७५।-	वार्षिक
६	भित्तेलेखन २ वर्ग फिटसम्म		५०।-	वार्षिक
७	फ्लेक्सप्रिन्टब्यानर /कपडा ब्यानर ६ वर्ग फिटसम्म	प्रति गोटा	२००।-	वार्षिक
८	जुन सुकै स्थानमा व्यवसाय राखीन.पा.क्षेत्रभित्र ब्यानर, कपडा वा अन्य अस्थायी समान प्रयोग गरि विज्ञापनगरेकोक्षक मा २ मि. भन्दा बढीको लागि प्रतिगोटा		१०००।-	

अनुसूची -१०

(ऐनको दफा १० को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

आ.व. २०७९/०८० का लागि बहाल बिटौरी कर दर रेटको विवरण र बजारको बैठकी दररेट

सि.नं.	विवरण	स्वीकृत दररेट	सि.नं.	विवरण	स्वीकृत दररेट
१.	भाडा पसल	३०	२.	किराना पसल	४०
३.	साग सब्जी पसल	२०	४.	आलु प्याज पसलथोक आलु प्याज पसल खुद्रा	प्रति टाली ३०० ३०
५.	माछा मासु पसल	६०	६.	पान बिडी पसल	२०
७.	श्रृङ्गार पसल	२०	८.	रेडिमेड कपडा पसल थान कपडा पसल	४० ५०
९.	हाँस कुखुराको अण्डा पसल	२०	१०.	औषधी पसल	५०
११.	मिठाई मटर पसल	४०	१२.	फलाम भाडा पसल	३०
१३.	रेडियो घडी पसल	२०	१४.	पाउरोटी, बिस्कुट पसल	२०
१५.	झोला पसल	२०	१६.	बरफ व्यवसायी पसल	२०

सि.नं.	विवरण	स्वीकृत दररेट	सि.नं.	विवरण	स्वीकृत दररेट
१७.	चाउमिन पसल	४०	१८.	बिरुवा बिक्री पसल	१०
१९.	अमिलो कागती पसल	१०	२०.	ठेला, रिक्सामा मालसमान ल्याई बिक्री गर्ने पसल	४०
२१.	सानो सुकुटी माछा पसल	३०	२२.	काँचो तथा पोलेको मकै पसल	१०
२३.	माला, ब्रेसलेट औंठी लगायत अन्य समान बिक्री पसल	१०	२४.	साईकल स्टेण्ड मोटरसाइकल	५ १०
२५.	घ्यु पसल	२०	२६.	सुर्ती पसल	४०
२७.	माटाका भाडा बिक्री पसल	१५	२८.	फलफुल पसल	३०
२९.	कपाल दाह्री बनाउने	३०	३०.	छुरा, कैंची मर्मत पसल	४०
३१.	चुरा पसल	२०	३२.	जेरी पसल	२०
३३.	राँगा, गोरु व्यवसाय प्रति गोटा	२५	३४.	जुत्ता चप्पल मर्मत पसल	२०
३५.	उखु रस पसल	३०	३६.	गुड र भेली पसल	३०
३७.	भट्टी पसल	५०	३८.	कृषि बिउबिजन	३०
३९.	रंगरोगन पसल	२०	४०.	चप्पल र जुत्ता पसल	४०
४१.	कृषि सरलयन्त्र पसल	२०	४२.	चामल पसल	३०
४३.	चिउरा पसल	२०	४४.	खुरमा नमकिन लगायत अन्य मिठाई	२०
४५.	खरबुजा तथा काँक्रा पसल	१५	४६.	तरकारी पसल	३०
४७.	हाँस कुखुरा परेवा प्रति गोटा	३	४८.	सुनचाँदी पसल	५०
४९.	टेम्पो ट्रयाक्टर जीप/कार बस	१० २० २० ५०	५०.	दुना टपरी पसल	२०

१. उल्लेखित शिर्षकमा नपरेका पसललाई रु. १० देखि रु. ५० सम्म लाग्ने।

२. निकासी रु.१० देखि रु.५०

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

अनुसूची -११

(ऐनको दफा ११ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

पार्किङ शुल्कको दर

सि.नं.	राजश्वको क्षेत्रहरु	इकाई	दर	कैफियत
क	बस,ट्रक, लरी	दिन	३०।-	
ख	मिनिबस आदि	दिन	२०।-	
ग	कार, जीप, ट्याक्टर आदि	दिन	१५।-	
घ	मोटरसाईकल,स्कुटर,ट्याम्पो,ठेलागाडा,रिक्सा आदि	दिन	१०।-	
ङ	साइकल (हाटबजारमामात्र)	दिन	५।-	

अनुसूची-१२

(ऐनको दफा १२ को उपदफा (१), (२) र (३) सँग सम्बन्धित)

सेवा शुल्क, दस्तुरको दर शौचालय प्रयोग शुल्क

सि.नं.	राजश्वकोक्षेत्रहरु	इकाई	दर	कैफि.
१	गाउँपालिकाका स्वामित्वमा रहेका शौचालयहरु प्रयोगगरे बापत			
	क) दिशा		१०।-	
	ख) पिसाब		५।-	
	ग) स्नान		५०।-	
2	गाडी सरसफाई प्रति गाडी		१५०	
3	सम्पत्ति मूल्याङ्कन दस्तुर नेपालीमा		०.०५प्रतिशत	

न्यायीक दस्तुर

सि.नं.	राजश्वको क्षेत्रहरु	इकाई	दर	कैफियत
१	कोर्टफि		२००।-	
२	फैसला नक्कल दस्तुर		२००।-	
३	पुनरावेदन एक प्रति उत्तरपत्र		२००।-	
४	वकालत सम्बन्धी इजाजत पत्र सम्बन्धी दस्तुर		५००।-	
५	न्याय सम्बन्धी अन्य दस्तुर		२००।-	

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

आ.व. २०८०/०८१ का लागि सेवा शुल्क तथा दस्तुरका दररेटको विवरण

क.सं.	कर, सेवा शुल्क दस्तुर आदिका शिर्षकहरु	दर रेटहरु	कै.
१.	क। टिकट दस्तुर	१०	
	ख। प्रतिलिपि दस्तुर	१००	
	ग। तमसुक प्रमाणित(तमसुक रकमको।	१ प्रतिशत	
२.	नक्कल उतार प्रमाणित (प्रतिलिपी प्रति पाना)	१०	
३.	नाता प्रमाणित		
	क। नेपालीमा सिफारिस	२००	
	ख। अंग्रेजीमा सिफारिस	३००	
४.	जग्गा नामसारी सिफारिस घर गोठ समेत	५००	
	घर गोठको सिफारिस (प्रतिकित्ता थप १००)		
	हुलाकी राजमार्ग	१०००	
	पक्की सडक	७००	
	भित्री सडकबाटो	५००	
५.	जग्गा बैयानापत्र प्रमाणित सिफारिस दस्तुर	५००	
६.	जग्गा बन्दक प्रमाणित सिफारिस दस्तुर	५००	
७.	जग्गा जोतभोग सिफारिस दस्तुर	५००	
५.	सबै प्रकारका सर्जमीन दस्तुर	३००	
६.	छुट भएको जग्गा दर्ता सिफारिस		
	क। न्युनतम	४००	
	ख। प्रति कट्ठा	४००	
८.	नाम संशोधन सिफारिस	१००	
९.	घरबास भए नभएको र सडकले छोए नछोएको सिफारिस थप प्रति कित्ता	२००	
१०.	बकस पत्रमा (सकार) सिफारिस	५००	
११.	क। अंशबण्डा सिफारिस	२००	
	ख। मुलुकबासी जग्गा अंशबण्डा सिफारिस	५००	
१२.	अपुताली सिफारिस	२०००	
१३.	अपुताली जग्गा नामसारी सिफारिस	२०००	
१४.	मालपोत प्रयोजन सिफारिस दस्तुर		
	क। घर/जग्गा तीनपुस्ते नाम कायम आदि सिफारिस दस्तुर	३००	
	ख। बकपौता नरहेको सिफारिस	१००	
१५.	नागरिकता सिफारिस		

क.सं.	कर, सेवा शुल्क दस्तुर आदिका शिर्षकहरु	दर रेटहरु	कै.
	क। नागरिकता सिफारिस	१५०	
१६.	सडक अवरोध हटाउँदा पक्की सडक १००० वर्गफिट सम्मको घर निर्माण गर्दा (अनलोड गरेको २४ घण्टा भित्र हटाउने।	१०००	
	ख) १००१ देखि २००० वर्गफिट सम्मको घर निर्माण गर्दा (अनलोड गरेको २४ घण्टा भित्र हटाउने।	२०००	
	ग। २००१ देखि ३००० वर्गफिट सम्मको घर निर्माण गर्दा (अनलोड गरेको २४ घण्टा भित्र हटाउने।	३०००	
१७.	सडक अवरोध हटाउँदा कच्ची सडक		
	क। पक्की सडकमा लाग्ने दस्तुरको २५ प्रतिशत छुट		
	ख) घर निर्माण गर्दा विविध सर्जमिन दस्तुर	३००	
१८.	नक्सापास लागु हुनुपुर्व निर्माण भएका घरहरुलाई व्यहोरा खुलाई सिफारिस गर्दा	पक्की घर ५०० प्रति तला	
१९.	खानेपानी धारा, बिद्युत जडान सिफारिस	१००	
२०.	खानेपानी धारा जडान गर्दा सडक मर्मत दस्तुर रु. (भित्री कालोपत्रे सडकमा खन्नुपर्ने भएमा)	४०००	
२१.	घर बाटो प्रमाणित दस्तुर (प्रति कित्ता थप १००)	५००	
२३.	पञ्जिका लागु हुन भन्दा पुर्व व्यक्तिगत घटनादर्ता (जन्मदर्ता बाहेक)	२५०	
२४.	विविध प्रकारका सिफारिस		
	क। नेपालीमा सिफारिस	१००	
	ख) अंग्रेजीमा सिफारिस	३००	
	ग। काउन्सिल प्रमाणिकरण प्रति पाना	१००	
	घ। जग्गाधनी प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि सिफारिस	१००	
	ङ। प्राविधिक मुल्यांकन सिफारिस	५००	
	च। घरजग्गा नामसारी अंशवण्डा प्रयोजन	२५०	
	छ। व्यवसाय बन्द सिफारिस	५००	
२५क	क) बिदेश जानेको बिभिन्न प्रमाणपत्र प्रमाणित प्रति पाना (अध्ययन गर्न जाने बिद्यार्थीहरु बाहेक।	५००	
	ख) बिदेश जानेको बिभिन्न प्रमाणपत्र प्रमाणित अध्ययन गर्न जाने बिद्यार्थीहरुलागि प्रति पाना	२००	

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क्र.सं.	कर,सेवा शुल्क दस्तुर आदिका शिर्षकहरु	दर रेटहरु	कै.
२६ख	१. फोटो प्रमाणित दस्तुर प्रति फोटो	२००	
	२. सिफारिस प्रमाणित दस्तुर	५००	
	३. अनुभव प्रमाणित दस्तुर	५००	
	४. जन्म प्रमाणित दस्तुर	५००	
	५. चालचलन प्रमाणित दस्तुर	१०००	
	६. दलित तथा आदिवासी प्रमाणित दस्तुर	२५०	
२७.	घर कायम सिफारिस		
	१ तला सम्म	३००	
	१ तला भन्दा माथि	५००	
२८.	संस्थागत नवीकरण सिफारिस	१०००	
	संस्था दर्ता सिफारिस	१०००	
२९.	कोठा खोली गर्ने सिफारिस	२००	
	बाटो कायम सिफारिस	३००	
३०.	दस्तुर नलाग्ने सिफारिसहरु		
	क। मुद्दा चलिरहेको आय स्रोत कम भएको सिफारिस		
	ख। अपाङ्ग परिचयपत्र सिफारिस		
	ग। घर भत्किएको सिफारिस		
	घ। आर्थिक अवस्था कमजोर सिफारिस		
	ङ। छात्रवृत्ति सिफारिस		
३१.	व्यवसाय दर्ता सिफारिस		
	क। न्युनतम	२००	
	ख। दश लाख सम्मको	३००	
	ग। दश लाख भन्दा माथि	५००	
३२.	पेन्सन सिफारिस	३००	
३३.	पेन्सन प्रयोजन व्यक्ति प्रमाणित, ठेगाना संशोधन आदि सिफारिस		
	क। स्वदेशी	३००	
	ख। विदेशी	५००	
३४.	पेन्सन वारेसनामा सिफारिस	३००	
३५.	राहदानी सिफारिस (भारतको लागि)	१००	
३६.	भारत बाहेक अन्य (चारित्रिक सिफारिस मुलुकको लागि	३००	
३७.	चारित्रिक सिफारिस नेपालको लागि	१००	

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क.सं.	कर,सेवा शुल्क दस्तुर आदिका शिर्षकहरु	दर रेटहरु	कै.
३८.	कर चुक्ता सिफारिस क। नेपालीमा सिफारिस ख। अंग्रेजीमा सिफारिस	२०० ३००	
३९.	धितो मुल्यांकन (प्रति लाख) क। वैदेशिक तथा नामसारी प्रयोजन	१००	
४०.	वार्षिक आम्दानीको विवरण आम्दानीको प्रति लाख	०.१%	
४१.	क। सिफारिस दस्तुर (शिर्षक नं. १.३.२) गाउँपालिकाले गर्ने सिफारिसमा प्रति सिफारिस निम्नानुसार दस्तुर लिइनेछ। १। स्वदेशको लागि गरिने समान्य सिफारिसमा २। विदेशको लागि गरिने सिफारिस ३। घर नभएको जग्गा खरिद बिक्री, बकसपत्र, सट्टापट्टा आदि प्रयोजनको लागि मालपोत कार्यालयलाई गरिने सिफारिसमा क। घर नभएको जग्गा भएमा ख। कच्ची घर भएको जग्गा भएमा ४। जग्गावालाको मृत्यु पछिको नामसारी र अंशवण्डाको प्रयोजनको लागि मालपोत कार्यालयलाई गरिने सिफारिसमा	१०० ३०० १०० २०० ३००	
४२.	गाउँब्लक जग्गाको सिफारिस गर्दा प्रति धुर	५०	
४३.	काठको सिफारिस क। काठको सिफारिस दस्तुर (जिल्ला वन,आपुर्ति समिति) ख। काठको सिफारिस दस्तुर (आफ्नै जग्गामा रहेका कुकाठ कटान)	३०० प्रति बोट १००	
४४.	क्लव तथा संघ संस्था दर्ताको लागि सिफारिस	५००	
४५.	बन्दकोठा घर पसल आदि खोल्नु पर्दा मुचुल्का बापत	३००	
४६.	व्यक्तिगत घटना दर्ता		
	क। व्यक्तिगत घटना दर्ता ३५ दिन भित्र	निशुल्क	
	ख। व्यक्तिगत घटना दर्ता ३५ पछि (ढिला)	२००	
	ग।व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रतिलिपि	५००	
४७.	सम्बन्ध विच्छेद सिफारिस दस्तुर	१००	
४८.	कृषि जन्य उद्योग सिफारिस	१००	
४९.	वनजन्य उद्योग सिफारिस	२०००	
५०.	धातु जन्य उद्योग सिफारिस	२०००	
५१.	व्यवसाय ठाउँ सारी सिफारिस	५००	

क्र.सं.	कर,सेवा शुल्क दस्तुर आदिका शिर्षकहरु	दर रेटहरु	कै.
५२.	केवल,टेलिभिजन,एफ.एम.आदि दर्ता सिफारिस	२०००	
५३.	छाला अन्य उद्योग सिफारिस	१०००	
५४.	दैनिक उपभोग्य खाद्य पदार्थ उत्पादन उद्योग सिफारिस (भाडा पसल, फेन्सी स्टेशनरी, ब्युटी पार्लर, चिया पसल, होटल तथा रेष्टुरेन्ट)	५००	
५५.	प्लाईउड उद्योग सिफारिस	१०००	
५६.	ईट्टा भट्टा उद्योग सिफारिस (नगरिने)		
५७.	ग्रील उद्योग सिफारिस	५००	
५८.	ब्लक उद्योग सिफारिस	५००	
५९.	ठुला उद्योग सिफारिस	२०००	
६०.	मझौला उद्योग सिफारिस	१०००	
६१.	साना उद्योग सिफारिस	५००	
६२.	निजी विद्यालय दर्ता सिफारिस/ संचालन अनुमतिका लागि सिफारिस क) आधारभूत तह ख) माध्यमिक तह	 १००० १५००	
	कक्षा ८ को नतिजाको पुनरयोगका लागि प्रति विषय	१००	
	कक्षा ८ को आधारभुत परिक्षा दस्तुर	२५०	
	कक्षा ८ को मार्कसिटमा नाम थर तथा सच्याउने दस्तुर	२००	
	शिक्षक अभिलेखिकरण कक्षा ११ र १२ को दस्तुर	२०००	
६३.	वित्तिय कारोबार गर्ने सहकारी संस्था खोल्ने सिफारिस	२०००	
६४.	सटही काउन्टर आदि खोल्न	२०००	
६५.	फाइनान्स बैंक	२०००	
६६.	सहकारी संस्था गैर वित्तीय	१०००	
६७.	मुद्दा मामिला मिलापत्र पक्ष, विपक्ष	३००, ३००	
६८.	व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र प्रतिलिपि	२००	
६९.	लेनदेनको तपसुक प्रमाणित तपसुकको रकमको आधारमा अन्यशुल्क क) उखु केसर ख) ठेलामा उखु पेल्ने ग) ग्यास डिलर	५०० १००० ५०० १०००	
७०.	क) घर नम्बरिङ्ग सेवा शुल्क प्रति घर नम्बर प्लेट	२००	
७१.	चौकिल्ला प्रमाणित १) रजिष्ट्रेसन प्रयोजन		

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क्र.सं.	कर,सेवा शुल्क दस्तुर आदिका शिर्षकहरू	दर रेटहरु	कै.
	क। पक्की सडक	१५००	
	ख। खेती योग्य	२००	
	ग। उधोगको जग्गा प्रति कट्ठा	१५०	
	घ। कच्ची सडक	३००	
	२। चारकिल्ला सिफारिस बिक्री प्रयोजनको लागि:		
	क। कच्ची बाटो भएको जग्गा		
	१ कट्ठा सम्म न्युनतम	३००	
	१ कट्ठा देखि १० कट्ठा सम्म प्रति कट्ठा	३०	
	१० कट्ठा देखि माथि प्रति कट्ठा	५०	
	ख। पक्की बाटो भएको जग्गा		
	१ कट्ठा सम्म न्युनतम	४००	
	१ कट्ठा देखि १० कट्ठा सम्म प्रति कट्ठा	५०	
	१० कट्ठा देखि माथि प्रति कट्ठा	७५	
	३। चौकिल्ला सिफारिस		
	क। बैंक प्रयोजन	१०००	
	ख। बैंक प्रयोजन घर उल्लेख गर्दा	४००	
	बिक्री प्रयोजन		
	१ कट्ठा सम्म न्युनतम	२००	
	१ कट्ठा देखि १० कट्ठा सम्म प्रति कट्ठा	२०	
	१० कट्ठा देखि माथि प्रति कट्ठा	३०	
	चौकिल्ला (प्रतिकित्ता थप १००।		
	बैंक प्रयोजन	१०००	
	अन्य प्रयोजन	३००	
७२.	बेहर्तावाला जग्गाको हक हस्तान्तरण गर्दा वा छोड्दा गा.पा.को रोहवरमा गर्ने र सो वापत लेनदेन गरेको रकमको २ प्रतिशतका दरले बहाल कट्टौती कर जग्गा खरिदकर्ताबाट लिने यसका लागि निम्नानुसार प्रति कट्ठा न्युनतम मालपोत मुल्यांकन कायम गर्ने र न्युनतम रकम भन्दा माथि कारोबार भएको अवस्थामा करोबार बमोजिमको आधारमा शुल्क लिने।		
	जरिवाना तथा छुट		
	क। वार्षिक कर, दस्तुर तथा शुल्क बुझाउन बिलम्ब भएमा पहिलो वर्ष	१०%	
	दोस्रो वर्ष बिलम्ब	२०%	

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

क.सं.	कर सेवा शुल्क दस्तुर आदिका शिर्षकहरु	दर रेटहरु	कै.
	दोस्रो पर्व पछि बिलम्ब	२५ %	
	क) साउन मसान्त भित्रमा कर बुझाएमा	५ %	
	ख) भाद्र मसान्त भित्रमा कर बुझाएमा	३ %	
	ग) बाटो काटेमा वा बाटो मिचेमा पक्की बाटो कच्ची बाटो	 ३००० २०००	
	घ) बाटोमा मालसमान राखी एवम् पशु चौपाया बाँधी गरी आवतजावत अवरोध गरेमा	२०००	
	ङ) बाटोमा जे.सी.बी. ट्रेक्टर, ट्रक, सवारी साधन राखी अटेरी गरी बाटो अवरोध गरेमा	५०००	
	च) बाटोमा थ्रेसर लगाई गहुँ, धान कुटाई दाईं गरी प्रदुषण गरी आवतजावत अवरोध गरेमा	१५००	
	पुनश्च बक्यौता असुल गर्दा हालको दरमा नै हिसाब गरी असुल गर्ने		
	क। पुरानो घर/जग्गा सुपर स्टक्चर निर्माण गर्दा गा.पा.मा नक्सा पेश नगरी निर्माण कार्य शुरु गरेमा एकमुष्ठ रु.	५०००	
	ख। घ वर्गका घरबिना इजाजत निर्माण गरेमा जरिवाना रु.		
	ग। टिनको छानो इट्टा ढुङ्गा ब्लक पर्खाल भएको घर एकमुष्ठ रु.	५००	
	घ। टायल/खरको छाना माटो बाँस आदि एकमुष्ठ रु.	२००	
	ङ। नयाँ घर निर्माण गर्दा स्वीकृत नक्सा विपरीत साइड मार्जिन ३ फिट भन्दा कम छोडी झ्याल,ढोका राखेमा एकमुष्ठ रु.	१०००	
	च। नयाँ घर निर्माण गर्दा स्विकृत मापदण्ड पालना नगरी साइड मार्जिन राखेमा एकमुष्ठ रु.	१०००	
	छ) नक्सा पास नगरी निर्माण कार्य गर्नेलाई ।मापदण्ड बमोजिम निर्माण गरेमा नक्सा पास गर्न सकिने तर मापदण्ड विपरित गरेमा नक्सापास नदिने।	५०००	
	ज) तोकिएको मापदण्ड बमोजिमको सेटब्याकमा कम्पाउण्ड वाल निर्माण गरेमा कबुलियतनामा गरी जरिवाना रु.	३०००	

क्र.सं.	कर, सेवा शुल्क दस्तुर आदिका शिर्षकहरु	दर रेटहरु	कै.
	झ। भवन निर्माण इजाजत लिई अन्य मापदण्ड पालना गरी स्टक्चर डिजाइन र भवन संहिता बमोजिम निर्माण नगरेमा जरिवाना रु. (त्यस्ता भवनलाई जरिवाना लिई विद्युत पानी सिफारिस गर्न सकिने तर नक्सा पास नगरिने।)	३०००	
	ञ। घरनक्सा परामर्शदाताले घरनक्सा पास प्रक्रियामा गा.पा.मा गलत प्रतिवेदन पेश गरेमा वा घरधनीलाई गलत सल्लाह दिएमा परामर्शदातालाई पहिलो पटक जरिवाना रु.	५००	
	ट। दोस्रो पटक भन्दा बढी पनि सोही प्रकृतिको गलत प्रतिवेदन पेश गरेमा रु.	१०००	
	ठ। दुई पटक भन्दा बढी सोही प्रकृतिको गलत प्रतिवेदन पेश गरेमा कालो सूचीमा राखी उक्त फर्मबाट नक्सा दर्ता गर्न प्रतिबन्ध लगाउने।		
	ड। घर निर्माणकर्मीले घरधनीलाई गलत सल्लाह दिई वा स्वीकृत नक्सा र मापदण्ड विपरीत निर्माण कार्य गरेमा वा निर्माण कार्यमा लापरवाही पुर्वक गुणस्तरहिन कार्य गरेमा निर्माणकर्मीलाई पहिलो पटक जरिवाना रु.	३००	
	ढ। दोस्रो पटक पनि सोही प्रकृतिको गलती गरेमा रु.	५००	
	ण। दुई पटक भन्दा बढी सोही प्रकृतिको गल्ती गरेमा कालोसूचीमा राखी उक्त निर्माणकर्मीको गा.पा. भएको व्यवसाय दर्ता खारेज गर्ने		
	त। छुट क) प्रत्येक आ.व.शुरु भएपछि सोही आ.व. को श्रावण मसान्त भित्र कर बुझाएमा लाग्ने करमा छुट	०	
७३	आर्थिक वैदेशिक रोजगार तथा विदेश जाने वस्ने प्रयोजनका लागि प्रमाणपत्रहरुको प्रमाणित गर्ने (विद्यार्थीबाहेक) प्रति प्रमाणपत्र रु.	५००	
	अन्य दस्तुर (राजस्व दर नतोकिएका जुनसुकै सिफारिस दस्तुर/कर)	३००	

नक्शा पास दस्तुर

हालको वडा नं.	विवरण	कजार क्षेत्र र हुलाकी सडक मोहडा पर्ने र १०० मिटर भित्र		भित्री सडकमा		कैफियत
		जमिनमुनि र भुई तला (प्रति व.फि.रु.)	पहिलो तला वा सो भन्दा (प्रति व.फि.रु.)	जमिनमुनि र भुई तला (प्रति व.फि.रु.)	पहिलो तला वा सो भन्दा (प्रति व.फि.रु.)	
१-९	घर नक्शा पास दस्तुर					
क	RCC फ्रेम स्ट्रक्चर ढलान सहित	२.५	२	१.७५	१.५	
ख	RCC फ्रेम स्ट्रक्चर ट्रस/अलबेस्टर/ अन्य सहित	१.७५	१.५०	१.२५	१	
ग	ढुंगा/ईंटा सिमेन्टको बिल्डीङ घर ढलान सहित	१.५०	१.२५	१.००	०.९०	
घ	ढुंगा/ईंटा सिमेन्टको गारो ट्रस स्टेन। अल्बेस्टर सहित	०.९०	०.८०	०.७०	०.६५	
ङ	ट्रस स्ट्रक्चर/स्टिल स्ट्रक्चर	०.९०	०.८०	०.७०	०.६५	
च	Acc/कोटिंगन/UPVC फ्रेम स्ट्रक्चर	०.७०	०.६०	०.५५	०.५०	
१-९	घर नक्शापास दस्तुर फाराम दस्तुर रु.	५००				
१-९	नक्शा नामसारी दस्तुर प्रति वर्ग फिट रु.।पक्की घरको लागि मात्र।	१				
१-९	अस्थायी/कच्ची घरको घर निर्माण सेड निर्माण	१		०.५		
१-९	अस्थायी/कच्ची घरको घर निर्माण इजाजत दस्तुर प्रति घर	२००		२००		
१-९	कम्पाउण्ड वाल लगाउँदा इजाजत लिएर मात्रै निर्माण गर्नुपर्ने र ईजाजत दस्तुर प्रति रनिङ	५				
१-९	नक्शा प्रमाणित दस्तुर	५००				
भवन संहिता पालना गरी भएको वा स्वीकृत मापदण्ड विपरीत भएका घरहरूको लागि इजाजत/निर्माण सम्पन्न प्रमाण प्रदान गरिनेछैन						
नक्शा पास गरी सकेपछि २ वर्ष भित्र निर्माण सम्पन्न गरी सक्नु पर्ने छ। यदि सोही अवधि भित्र निर्माण सम्पन्न नभएमा नक्शाको म्याद थप गर्दा रु. १ प्रति वर्गफिट दस्तुर लिई पुनः दुई वर्षको लागि म्याद थप गरिनेछ।						
अमिनले नापजाँच गर्दा अमिन/ नापी इकाई दस्तुर (प्रति कित्ता) रु.१०००						

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

अनुसूची-३

कार्यशाला गोष्ठी

पूर्व मुख्य सचिव डा. सोमलाल सुवेदीले कार्यशालाको सहजिकरण गर्दै

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

कार्यशाला गोष्ठी

पालिका उपाध्यक्ष मानकुमारी चौधरीले आफ्नो धारणा राख्दै

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

कार्यशाला गोष्ठी

कार्यशाला गोष्ठीमा सहभागी पालिकाका पदाधिकारीहरु तथा स्थानीयहरु

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

कार्यशाला गोष्ठी

कार्यशाला गोष्ठीमा सहभागी पालिकाका पदाधिकारीहरु तथा स्थानीयहरु

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

वडास्तरीय छलफल

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

वडास्तरीय छलफल

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

वडास्तरीय छलफल

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

वडास्तरीय छलफल

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

वडास्तरीय छलफल

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण

उमेश चन्द्र यादव
सहजकर्ता
प्रतापपुर गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना २०८०

आज मिति २०८०/०४/२८ गतेका दिन प्रतापपुर गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना तयारी सम्बन्धी वडा स्तरीय [illegible] वडा नं. ५ को अध्यक्ष श्री [illegible] कार्कीको अध्यक्षतामा [illegible] गरियो।

क्र.सं.	नाम	प्रतिनिधित्व	फोन नं.	दस्तखत
१)	[illegible] बहादुर कार्की	वडा नं ५ अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]
२)	अनिल [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३)	[illegible] मावती [illegible]			[illegible]
४)	गीता देवी कमिया			गीता देवी कमि
५)	सुमावती देवी कमिया			सुमावती
६)	मीना देवी कुर्मी			मीना
७)	दुर्गावती देवी कुर्मी			दुर्गावती
८)	माया देवी कुर्मी			माया
९)	सुमित्रा देवी धोबी			सुमित्रा
१०)	सुकावती देवी तेली			सुकावती
११)	संगीता देवी पासी			संगीता
१२)	नन्का देवी कुर्मी			नन्का
१३)	संगीता देवी कुर्मी			
१४)	पुष्पावती देवी कुर्मी			पुष्पावती
१५)	[illegible] देवी धोबी			
१६)	चिन्का देवी कुर्मी			चिन्का
१७)	पुनम देवी कमिया			पुनम देवी
१८)	[illegible] देवी गुप्ता			
१९)	पुनम सिंह			पुनम
२०)	सुनिता देवी गुप्ता			सुनिता
२१)	संगीता देवी कुर्मी			संगीता
२२)	पुष्पा देवी कुर्मी			पुष्पा
२३)	[illegible]			[illegible]
२४)	पुजा [illegible]			पुजा [illegible]
२५)	लालीता केवट			लाली केवट

४६
सान्ती देवी कुर्मी — 1101

२६- छोटी लाली कुर्मी

४८- राम कौशल्या कोरी — [illegible]

४३- प्रसाद यादव — रामअधार

४०- मधुरा गौंड — [illegible]

४१- विजय ठाकुर — [illegible]

४२- [illegible] — [illegible]

४५- [illegible]

४४- कन्हैया यादव समाजसेवी [illegible]

४२- दुर्गा [illegible] कोरी — [illegible]

४३- सुरेश [illegible] — [illegible]

४८- राजेश [illegible] — राजेश

३८- [illegible] — [illegible]

४६- [illegible] — [illegible]

५०- [illegible] — 9848241058 — [illegible]

५१- [illegible] कोरी — [illegible]

उमेश चन्द्र यादव
[illegible]

आज मिति २०८०।१२।२८ गतेका दिन [illegible] उपस्थिति [illegible]।

(उपस्थिति)

१) महेन्द्र बहादुर चौधरी [illegible] ९८४४०७०८६५ [illegible]
२) राम [illegible] कुमार [illegible]
३) [illegible] चौधरी [illegible] [illegible]
४) [illegible] हाजिर स्थानीय
५) [illegible] हाजिर स्थानीय ९८०४४६४६९८ [illegible]
६) [illegible] स्थानीय [illegible]
७) [illegible] चौधरी स्थानीय ९८४८२३९८४[illegible] [illegible]
८) रामनाथ भाट [illegible] [illegible]
९) कल्पना चौधरी [illegible]
१०) आशा देवी [illegible] दलित महिला [illegible]
११) किशोर [illegible] [illegible] [illegible]
१२) [illegible] पाठक सामाजिक अगुवा
१३) निरञ्जन [illegible] पत्रकार, प्रतिनिधि [illegible]
१४) हिम्मत सिंह [illegible] पत्रकार/[illegible]
१५) कृष्ण [illegible] पत्रकार, प्रतिनिधि [illegible]

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष
प्रतापपुर गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना २०८०

आज मिति २०८०/११/२८ गतेको दिन प्रतापपुर गाउँपालिका वडा नं. ३ स्थित [illegible] को [illegible] अध्यक्षता मा राजस्व सुधार कार्ययोजना तयारी सम्बन्धी [illegible] छलफल तथा [illegible] संकलन कार्यक्रममा [illegible] रिसोर्स सेन्टर प्रा.लि. [illegible] उपस्थिति [illegible]

(उपस्थिति)

1) [illegible] अभिषेक रमन [illegible]
२. [illegible] अमरिका प्रसाद यादव
३. [illegible] अनिल कुमार दुबे
४. [illegible] राजेन्द्र प्रसाद साह
५. [illegible] [illegible]

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष
प्रतापपुर गाउँपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना २०८०

आज मिति २०८०/१२/१३ गतेका दिन प्रतापपुर गाउँपालिका को [illegible] [illegible] कार्यालयमा [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] गरियो।

	नाम	पद	मोबाइल	दस्तखत
१.	[illegible]	वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]
२.	[illegible]	[illegible]		
३.	[illegible]	राजेन्द्र प्रसाद [illegible]		[illegible]
४.	राजेन्द्र चौधरी	सदस्य		
५.	अजय चौधरी	सदस्य	[illegible]	[illegible]

उमेश चन्द्र यादव
अध्यक्ष

आज मिति २०८०।४।१० गतेका दिन प्रतापपुर गाउँपालिकाको [illegible] सुधार कार्यक्रमको, [illegible] [illegible] टोल तथा [illegible] सम्बन्धित कार्यक्रम प्रतापपुर गाउँपालिका वडा नं ६ का अध्यक्ष जय किशुन चौधरी को अध्यक्षता श्री [illegible] इन्जिनियरिङ प्रा लि काठमाडौंका टिम समूह द्वारा सम्पन्न गरियो

उपस्थिति

	नाम	पद	मोबाइल नं	दस्तखत
१)	जय किशुन चौधरी	वडा अध्यक्ष ६	९८०४०६३६५० / ९८[illegible]	[signature]
२)	विरेन्द्र कुमार चौधरी	वडा सदस्य-६	९८[illegible]	[signature]
३)	विनोद कुमार [illegible]	वडा [illegible] - ६	९८४८०६५८६२	[signature]
(४)	इन्द्रकान्त [illegible]	[illegible]	९८१७८[illegible]	
५)	निर्मला हरिजन	[illegible]	९८२२[illegible]	

आज मिति २०८०।१२।२० गतेका दिन [illegible] नगरपालिका वडा नं ४ को कार्यालय परिसरमा नगरपालिकाको शासकीय सुधार कार्ययोजना तयारी सम्बन्धी छलफल कार्यक्रम तथा [illegible] [illegible] गरियो ।

उपस्थिति

	नाम	पद	मोबाइल	हस्ताक्षर
१	[illegible]	वडा नं ४ [illegible]	९८४४०७३३३७	
२	सरिता देवी यादव	[illegible]	९८४८८४३८९	
३	प्रमिला महतो	अ.न.मी	9748770602	[illegible]
४	[illegible] कुमारी [illegible]	[illegible]	9765579862	[illegible]
५	सुरेश चौधरी	[illegible]	9862460528	[illegible]
६	[illegible] यादव	उपभोक्ता समिति [illegible]		९८[illegible]
७	महेन्द्र [illegible]	युवा क्लबको अध्यक्ष		[illegible]
८	[illegible] यादव	उपभोक्ता समिति (सदस्य)	9800792006	